

**LATVIJAS REPUBLIKAS
SENĀTA**

**TIESU PRAKSE PAR ADMINISTRATĪVAJĀM TIESĀM
PAKĻAUTAJIEM PRASĪJUMIEM**

2017.–2019.gada jūnijs

Tiesu prakses apkopojumu sagatavoja
Judikatūras un zinātniski analītiskā nodaļa

Rīga 2019

SATURS

Izmantoto saīsinājumu saraksts	5
Ievads.....	6
1. Vispārīgie jautājumi	7
1.1. Informācijas iegūšana administratīvā akta izdošanai	7
1.2. Procesuāla lēmuma, starplēmuma pārsūdzēšana	8
1.3. Iestādes lēmums par lietas izbeigšanu	12
1.4. Administratīvais akts	12
1.4.1. Vispārīgie jautājumi	12
1.4.2. Kas ir administratīvais akts.....	16
1.4.3. Lēmumi, kuru adresāti ir īpaši pakļautās personas.....	17
1.4.4. Kas nav administratīvais akts	19
1.5. Faktiskā rīcība	27
1.5.1. Vispārīgie jautājumi	27
1.5.2. Kas ir faktiskā rīcība.....	28
1.5.3. Kas nav faktiskā rīcība	30
1.6. Administratīvais process tiesā un pieteikuma priekšmets	35
2. Tiesību jomu nošķiršana.....	45
2.1. Divpakāpju teorija	45
2.2. Citi gadījumi.....	46
3. Atbalsta maksājumi	50
4. Atlīdzinājuma prasījumi	51
4.1. Vispārīgie jautājumi	51
4.2. Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums.....	52
4.3. Likums „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu”	53
5. Bērnu tiesības / Vecāku tiesības	55
5.1. Bērna tiesības uz izglītību.....	55
5.2. Bāriņtiesa	55
6. Brīvo profesiju pārstāvji	58
6.1. Maksātspējas administratori	58
6.2. Zvērināti tiesu izpildītāji.....	60
7. Būvniecības tiesības un teritorijas plānojums	62
8. Cilvēktiesības	66
8.1. Tiesības uz izglītību.....	66

8.2. Tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu	67
8.3. Vēlēšanu tiesības	67
9. Ieslodzīto tiesības / Sodu izpildes tiesības.....	69
9.1. Vispārīgie jautājumi	69
9.2. Soda izpildes režīma noteikšana un pirmstermiņa atbrīvošana	70
9.3. Sadzīves apstākļi ieslodzījuma vietā	71
10. Medicīnas un ārstniecības tiesības.....	72
10.1. Vispārīgie jautājumi	72
10.2. Ārstniecības process	72
11. Nodokļu tiesības	74
11.1. Vispārīgie jautājumi	74
11.2. Lēmumi un paziņojumi par nodokļu parādu.....	74
12. Privatizācijas tiesības / Publisko lietu tiesības / Rīcība ar valsts un pašvaldības mantu	76
12.1. Vispārīgi	76
12.2. Līgumi saistībā ar publiskās personas mantu	77
12.3. Lēmumi par zemes piekritību	79
12.4. Lēmumi par publiskai personai piederošā īpašuma atsavināšanu (arī maiņa).....	79
12.5. Privatizācijas process.....	81
12.6. Zemes uzmērīšana	82
13. Sociālās tiesības.....	84
14. Tiesības uz informāciju un atbildi pēc būtības	85
14.1. Vispārīgie jautājumi	85
14.2. Valsts prezidents.....	86
14.3. Deputāti	87
14.4. Satversmes aizsardzības birojs	88
15. Valsts dienests	89
15.1. Vispārīgie jautājumi	89
15.2. Konkurss uz amata vietu	89
15.3. Ierēdņa disciplinārbildība	90
15.4. Ierēdņa darba novērtēšana un pārcelšana	91
15.5. Ierēdņa atlīdzinājums.....	92
16. Valsts pārvaldes darbība.....	93
16.1. Vispārīgie jautājumi	93
16.2. Centrālā vēlēšanu komisija.....	93
16.3. Uzņēmumu reģistrs.....	93
16.4. Valsts darba inspekcija	94

17. Pašvaldības	95
17.1. Vispārīgie jautājumi	95
17.2. Dzīvojamo māju apsaimniekošana	98
17.3. Bāriņtiesas	99
18. Vides tiesības	102
19. Administratīvo pārkāpumu lietas un kriminālprocess	104
19.1. Administratīvo pārkāpumu lietu jautājumi	104
19.2. Kriminālprocesa jautājumi	105

Izmantoto saīsinājumu saraksts

AA	administratīvais akts
APL	Administratīvā procesa likums
SAB	Satversmes aizsardzības birojs
VID	Valsts ieņēmumu dienests

Ievads

Šajā apkopojumā apkopotas un sistematizētas Senāta Administratīvo lietu departamenta atziņas par administratīvajām tiesām pakļautiem prasījumiem.

Apkopojumam pamatā ir lēmumi, kurus ir pieņēmis Senāta Administratīvo lietu departaments laikā no 2017.gada janvāra līdz 2019.jūnijam izskatītajās lietās. Sagatavojot apkopojumu, tika pārskatīti aptuveni 270 nolēmumi, apkopojumā iekļautas atziņas no 143 nolēmumiem.

Sastādot apkopojumu atziņu, vieglākai uztveramībai saglabātas arī nolēmumā ietvertās norādes uz konkrētās lietas apstākļiem. Vienlaikus jānorāda, ka, ja Senāta nolēmumā atziņas vispusīgai izpratnei nepieciešams iepazīties arī ar pirmās instances tiesas nolēmumu – zemsvītras atsaucē, ir dota norāde uz šo zemākās instances nolēmumu. Atsaucēs dotas norādes arī konkrētās atziņas pamatojumā norādītajiem avotiem, piemēram, uz juridisko literatūru vai citiem tiesu nolēmumiem.

Apkopojumā atziņas ir sistematizētas pēc diviem kritērijiem – gan pēc administratīvo tiesību teorijas jautājumiem, gan pēc tiesību nozares (jautājumu būtības). Ja par kādu no jautājumiem ir vairākas atziņu grupas, tad to uztveramībai izmantota numerācija kvadrātiekvās.

Vienlaikus apkopojuma sagatavotāji vēlas uzsvērt, ka apkopojumā paustās atziņas ir aplūkojamas kopsakarā ar attiecīgo tiesas nolēmumu. Apkopojuma mērķis nav radīt jaunas tiesu prakses ievirzes vai sniegt līdzšinējās tiesu prakses novērtējumu.

2018.gadā kasācijas instances nosaukums mainīts no Augstākās tiesas uz Senātu. Senāta Administratīvo lietu departaments, savos nolēmumos atsaucoties uz savu iepriekšējo praksi, lieto Senāta nosaukumu neatkarīgi no nolēmuma pieņemšanas datuma. Arī tiesas prakses apkopojumā sekots šai praksei, proti, apkopojumā tiek lietots Senāta nosaukums arī attiecībā uz Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta nolēmumiem, kuri pieņemti līdz 2018.gada 28.novembrim.

Apkopojums tapis pēc Judikatūras un zinātniski analītiskās nodaļas iniciatīvas un primāri domāts tiesnešiem. Tā mērķis ir nodrošināt vienveidīgu tiesu praksi.

Apkopojumu sagatavoja Judikatūras un zinātniski analītiskā nodaļas konsultants Kaspars Kukmilks, sadarbojoties ar zinātnisko analītisko padomnieku Aleksandru Potaičuku, nodaļas vadītāju Anitu Zikmani un Administratīvo lietu departamenta priekšsēdētāju Veroniku Krūmiņu.

1. Vispārīgie jautājumi

1.1. Informācijas iegūšana administratīvā akta izdošanai

Parasti iestādes rīcība, informējot iesniedzēju par papildu informāciju, kas nepieciešama, lai būtu pamats izdot personas prasīto administratīvo aktu, uzskatāma par starpdarbību administratīvā akta izdošanas procesā. Proti, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 59.pantam šāda iestādes rīcība ir vērtējama kā papildu informācijas iegūšana attiecīgā lēmuma pieņemšanai.

Vienlaikus norādāms, ka informācijas iegūšana lēmuma pieņemšanai nevar būt nebeidzama. Tas vien, ka iestādes rīcībā lēmuma pieņemšanas laikā nav visa nepieciešamā informācija labvēlīga administratīvā akta izdošanai, nav pamats uzskatīt, ka iestāde varētu neievērot Administratīvā procesa likuma 64.pantā noteikto termiņu, kurā lemjams par administratīvā akta izdošanu vai atteikšanos šādu aktu izdot. Tāpēc, ja iestāde minētajā normā paredzētajā termiņā secina, ka konkrētajos faktiskajos vai tiesiskajos apstākļos pastāv kādi šķēršļi labvēlīga administratīvā akta izdošanai, administratīvā akta izdošana ir jāatsaka, nevis jāatliek. Minētais attiecas arī uz gadījumiem, kad administratīvā akta adresāts iestādei nav sniedzis ziņas, kas nepieciešamas labvēlīga administratīvā akta izdošanai.¹ Līdz ar to, ja iestāde likumā noteiktajā termiņā neizdod administratīvo aktu, personai ir tiesības ar konkrēto prasījumu vērsties attiecīgi augstākā iestādē (ja tāda ir) un tiesā, un iestādes vilcināšanās izdot administratīvo aktu ir vērtējama kā atteikums. Tāpat arī gadījumā, ja iestāde pieņem lēmumu, atsakoties uzsākt administratīvo procesu par administratīvā akta izdošanu, jo uzskata, ka iesniedzējs nav izpildījis visus priekšnoteikumus, lai process tiktu uzsākts un iestāde lemtu par jautājumu pēc būtības, bet iesniedzējs tam nepiekrīt un uzskata, ka iestādei ir pienākums pieņemt lēmumu, šāda iestādes atteikšanās ir pakļaujama tiesas kontrolei.²

Iestādes
vilcināšanās izdot
AA ir vērtējams
kā atteikums
izdot AA

Senāts, vērtējot būvinspektora atzinumā ietverto norādījumu iesniegt dokumentus, ir atzinusi, ka iestādes pieprasījums iesniegt dokumentus ir administratīvās lietas ietvaros veikta informācijas iegūšana Administratīvā procesa likuma 59.panta izpratnē, kas neveido atsevišķu faktisko rīcību vai administratīvo aktu, kas būtu nododams tiesas kontrolei; tiesas kontrolei ir pakļauts galīgais iestādes lēmums lietā.³

Būvinspektora atzinumā ietvertais norādījums personai iesniegt zemesgrāmatā neierakstīto būvju būvniecības dokumentus ir būvvaldes veikta informācijas iegūšana, kas atsevišķi no gala lēmuma tiesā nav pārbaudāma.⁴

Būvinspektora
atzinumā ietvertā
norāde par
informācijas
iesniegšanu

¹ Atsauce uz Senāta 2011.gada 5.jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-43/2011 (A42345606) 13.punkts.

² Senāta 2017.gada 26.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1323/2017 (680026317) 8.punkts.

³ Atsauce uz Senāta 2015.gada 20.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1213/2015 (67008915) 7.punktu; Senāta 2013.gada 11.marta lēmuma lietā Nr. SKA-414/2013 (A420512110) 8.punktu.

⁴ Senāta 2018.gada 13.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1294/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0713.SKA129418.4.L*) 5.punkts. Skat. arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2018.gada 9.maija lēmuma lietā Nr. 670006618 (*ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0509.18055.1.L*) 6.punktu.

**Informācijas
pieprasījums
procesa
dalībniekam**

Informācijas pieprasījums, kurš adresēts konkrētā procesa dalībniekam, ir vērsts uz apstākļu noskaidrošanu, tādēļ nav pārsūdzams atsevišķi no gala lēmuma.⁵

**Ziņu sniegšana
kompetentajai
iestādei**

Ziņu iegūšana nav uzskatāma par atsevišķu, galīgu darbību, bet gan ir aplūkojama plašāka procesa – administratīvā (esoša vai iespējama) procesa – kontekstā, saistībā ar kuru iestādei tās nepieciešamas. Citiem vārdiem, ziņu pieprasīšana vai sniegšana ir vērsta uz apstākļu noskaidrošanu, kas savukārt ir pamats tālākai iestādes rīcībai.⁶

Līdz ar to ziņu sniegšana citai iestādei atsevišķi no administratīvā procesa gala rezultāta (administratīvā akta vai faktiskās rīcības) nav pārsūdzama administratīvajā tiesā.⁷

**Informācijas
pieprasījuma
trešajai personai
pārsūdzēšana**

Informācijas pieprasījumu privātpersonai, kura nav procesa (ierosinātas administratīvā pārkāpuma lietas) dalībnieks, ir atzīstams par administratīvo aktu un attiecīgi pārsūdzams administratīvā procesa kārtībā.⁸

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja privātpersonai adresēts informācijas pieprasījums, kas izteikts attiecībā uz citu privātpersonu veiktas resoriskās pārbaudes ietvaros, ir administratīvais akts.⁹

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja informācijas pieprasījums personai par viņu veiktās resoriskās pārbaudes ietvaros, pat, ja tas nav nosūtīts administratīvā pārkāpuma lietvedības vai kriminālprocesa ietvaros, bet ir secināms, ka tas ir vērsts uz iespējamu procesa uzsākšanu, nav atsevišķi pārsūdzams.¹⁰

1.2. Procesuāla lēmuma, starplēmuma pārsūdzēšana

Atsevišķu pieteikumu par administratīvā akta izdošanas procesā pieļauta procesuālā pārkāpuma konstatēšanu var iesniegt, ja secīgi konstatējami visi trīs šādi priekšnoteikumi:

**AA izdošanas
process**

1. procesuālais pārkāpums radījis būtisku personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu;

2. procesuālā pārkāpuma konstatēšana nepieciešama, lai pieprasītu atlīdzinājumu vai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos;

⁵ Senāta 2018.gada 20.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1061/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0420.SKA106118.3.L*) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2008.gada 12.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-778/2008 (A42588408) 10.punktu; Senāta 2013.gada 9.maija lēmuma lietā Nr. SKA-489/2013 (670003013) 9.punktu.

⁶ Atsauce uz Senāta 2008.gada 12.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-778/2008 (A42588408) 10.punktu.

⁷ Senāta 2017.gada 7.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-611/2017 (680067216) 3.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama 2016.gada 14.oktobra lēmuma lietā Nr. 680067216 4.punktu.

⁸ Atsauce uz Senāta 2013.gada 9.maija lēmuma lietā Nr. SKA-489/2013 (670003013) 8.punktu.

⁹ Atsauce uz Senāta 2016.gada 28.novembra sprieduma lietā Nr. SKA-1289/2016 (A420327714) 11.punktu.

¹⁰ Senāta 2018.gada 31.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-804/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0131.A420334816.3.L*) 7. un 8.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

3. attiecīgās tiesiskās intereses nav iespējams īstenot, iesniedzot pieteikumu par pašu administratīvo aktu (tā izdošanu vai atcelšanu).¹¹

Lēmums par
lietas piekritību

Jautājumam par to, kurai iestādei ir jāizskata konkrētā lieta (jautājums par lietas piekritību), ir procesuāls raksturs, kas iesnieguma iesniedzējam materiāli tiesiskas sekas nerada. Piekritības jautājuma risināšanas procesā netiek nodibinātas, grozītas, konstatētas vai izbeigtas konkrētas tiesiskās attiecības. Tādējādi pati par sevi iestādes rīcība, pēc būtības neizskatot privātpersonas apstrīdēšanas iesniegumu un uzskatot, ka iesniegums piekritīgs citai iestādei, neatbilst Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajā daļā nostiprinātajai administratīvā akta definīcijai.¹²

Procesuāla darbība ir administratīvā procesa ietvaros veikta darbība, kas ir vērsta uz lēmuma pieņemšanai nepieciešamās informācijas pieprasīšanu un viedokļa uzklaušīšanu, jo tai nav galīgā noregulējuma rakstura.¹³ Ja ir uzsākts administratīvais process, kura rezultātā tiek izdots administratīvais akts, atsevišķas iestādes darbības vai bezdarbības šā procesa ietvaros neveido patstāvīgu faktisko rīcību.¹⁴

Starplēmuma /
starpdarbību
pārsūdzēšana

Administratīvā procesa dalībnieku uzklaušīšana nav atzīstama arī par starplēmumu ar būtisku ietekmi Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 3.punkta izpratnē, jo kā procesuāla darbība tā pati par sevi neskar būtiskas personas tiesības vai tiesiskās intereses. Administratīvā procesa dalībnieka uzklaušīšanā tiek noskaidrots procesa dalībnieku viedoklis un argumenti. Uzklaušīšanas procesa laikā ieinteresētai personai ir iespēja iesniegt vai norādīt uz tai labvēlīgiem faktiem. Tāpat procesa dalībnieka argumenti var parādīt attiecīgo lietu „citādā gaismā”, nekā to sākotnēji bija redzējusi iestāde.¹⁵

Starpdarbība, vēl jo vairāk – tās neveikšana, nerada galīgas tiesiskās sekas. Tāpēc starpdarbība (tās neveikšana) pati par sevi nav ne administratīvie akti, ne arī faktiskā rīcība un nav pārsūdzama tiesā atsevišķi no procesa noslēgumā izdodamā administratīvā akta.¹⁶

¹¹ Senāta 2017.gada 13.marta lēmuma lietā Nr. SKA-794/2017 (A420197415) 5.punkts. Skatīt arī Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 21.decembra lēmuma lietā Nr. A420197415 14.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2009.gada 30.oktobra lēmumu lietā Nr. SKA-808/2009 (A42475407).

¹² Senāta 2017.gada 5.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1317/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0905.A420220917.1.L) 4.punkts.

¹³ Atsauce uz Senāta 2006.gada 2.maija lēmuma lietā Nr. SKA-261/2006 (A7040205) 7.2.punktu.

¹⁴ Atsauce uz Senāta 2011.gada 3.marta lēmuma lietā Nr. SKA-415/2011 (A7048510) 7.punktu.

¹⁵ Senāta 2017.gada 18.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1111/2017 (670005017) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 23.marta lēmuma lietā Nr. 670005017 4.punktu. Ar atsauci uz Briede J. 62.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 582.lpp.

¹⁶ Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2019.gada 12.februāra lēmuma lietā Nr. 680007719 (ECLI:LV:ADRJRIT:2019:0212.680007719.2.L) 6.punkts. Ar Senāta 2019.gada 5.marta lēmumu lietā Nr. SKA-1116/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0305.SKA111619.4.L) tika atteikts izskatīt blakus sūdzību.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Starplēmums

Viens no izņēmuma gadījumiem, kad starplēmums var tikt atzīts par administratīvo aktu tā būtiskās ietekmes uz adresātu dēļ, ir tad, ja no starplēmuma automātiski vai vismaz lielā mērā izriet galīgais lēmums vai ja starplēmumu pieņem cita iestāde un tas ietekmē galīgo lēmumu.¹⁷

Iesnieguma pārsūtīšana citai iestādei

Iestādes rīcība, pārsūtot privātpersonas sūdzību izskatīšanai citai iestādei, ir iestādes procesuāla darbība, kurai nav galējā noregulējuma rakstura attiecībā uz sūdzības izskatīšanu. Līdz ar to šāda sūdzības pārsūtīšana nav iestādes faktiskā rīcība un tā pati par sevi nevar būt pakļauta izskatīšanai administratīvajā tiesā.¹⁸

Procesuālo pārkāpumu apstrīdēšana

Administratīvajā procesā ar jēdzieniem „starplēmums”, „procesuāls lēmums”, „starpdarbība” un “procesuāla darbība” apzīmē tādus lēmumus un darbības, kas administratīvā procesa gaitā tiek veiktas ar mērķi sagatavot administratīvā akta izdošanu vai faktiskās rīcības veikšanu. Administratīvais akts un faktiskā rīcība ir tikai tādi lēmumi un tādas darbības, kam ir galējā noregulējuma raksturs. Līdz ar to Robežsardzes veiktas pārbaudes, kuru mērķis ir noskaidrot, vai drīkst atļaut personai (un tās mantām) ieceļot valstī, proti, vai izdodams personai labvēlīgs vai nelabvēlīgs administratīvais akts par atļauju šķērsot valsts robežu, nav ne administratīvi akti, ne faktiskā rīcība.

Tā kā administratīvā akta par atļauju šķērsot valsts robežu ieceļošanai Latvijas Republikā izdošanas procesā veiktas pārbaudes ir tikai starpdarbības (procesuālas darbības), tad iesnieguma izskatīšana, kas iesniegts, gatavojoties šādu darbību apstrīdēšanai, un atbildes sniegšana vai nesniegšana uz šādu iesniegumu arī ir tikai procesuāla darbība administratīvā akta izdošanas procesā. Līdz ar to, iebilstot pret iesnieguma neizskatīšanu, pieteicēja faktiski iebilst pret administratīvā akta izdošanas procesā pieļautu procesuālu pārkāpumu.¹⁹

Ierobežojuma noteikšana procesa dalībniekiem iepazīties ar lietas materiāliem

Ierobežojuma noteikšana procesa dalībniekiem iepazīties ar lietas materiāliem nav iestādes faktiskā rīcība. Šāda ierobežojuma noteikšana ir procesuāls lēmums, kurš pats par sevi atsevišķi nav pārsūdzams. Šādā gadījumā persona var aizstāvēt savas tiesības, persona pārsūdzot galīgo administratīvo aktu un izsakot iebildumus par šā akta izdošanas procesā pieļautu procesuālu pārkāpumu.²⁰

¹⁷ Senāta 2017.gada 23.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-856/2017 (670000917) 4. un 5.punkts. Skatīt arī Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 11.janvāra lēmuma lietā Nr. 670000917 5. un 6.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2006.gada 8.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-396/2006 (b.n.) 11.punktu.

¹⁸ Senāta 2017.gada 8.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1042/2017 (680093116) 3.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2017.gada 17.janvāra lēmuma lietā Nr. 680093116 12.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2008.gada 29.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-775/2008 (A70138086) 8.punktu.

¹⁹ Senāta 2017.gada 13.marta lēmuma lietā Nr. SKA-794/2017 (A420197415) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 21.decembra lēmuma lietā Nr. A420197415 13.2.punktu.

²⁰ Senāta 2019.gada 17.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1110/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0417.A420132819.7.L) 7.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

**Atzīme
būvatļaujā**

Saskaņā ar Būvniecības likuma 17.panta pirmo daļu būvdarbus drīkst uzsākt pēc tam, kad būvvalde ir izdarījusi atzīmi būvatļaujā par visu tajā ietverto projektēšanas nosacījumu izpildi, būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi un būvatļauja kļuvusi neapstrīdama. Līdz ar to atzīme par projektēšanas nosacījumu izpildi ir viens no priekšnosacījumiem, lai būvatļauja stātos spēkā materiāltiesiskā nozīmē. Savukārt līdz ar būvatļaujas paziņošanu tā stājas spēkā procesuālā nozīmē. Atzīme par projektēšanas nosacījumu izpildi ir procesuāls lēmums, ar kuru iestāde apliecina, vai būvprojekts atbilst būvatļaujas nosacījumiem un būvdarbus tiesām var uzsākt. Citiem vārdiem, ar to tiek noskaidrota iepriekš izdotā administratīvā akta spēkā esība. Tādējādi attiecīgais pieteikums uzskatāms par administratīvā akta (būvatļaujas) spēkā neesības atzīšanas pieteikumu.²¹

Parasti procesuālus lēmumus administratīvajā procesā pārbauda, vērtējot galīgo administratīvo aktu. Tomēr izskatāmajā gadījumā tas nav iespējams, jo atzīme par projektēšanas nosacījumu izpildi būvniecības procesā tiek veikta pēc būvatļaujas izsniegšanas.²² Tādējādi, lemjot par pieteikuma pieņemšanu, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 3.punktu vērtējams, vai atzīme par projektēšanas nosacījumu izpildi būtiski skar pieteicējas tiesības vai tiesiskās intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu. Personai savukārt ir pienākums konkrēti norādīt, kādā veidā atzīmes uzlikšana vai neuzlikšana skar tās tiesības.²³

Iestādes procesuāls lēmums, ar kuru ir nolemts atstāt bez virzības pieteicēja iesniegumu, nosakot termiņu konstatēto trūkumu novēršanai, nav administratīvais akts.²⁴

**Lēmums, ar kuru
tiek atstāts bez
virzības personas
iesniegums**

Proti, lēmums par iesnieguma atstāšanu bez virzības iestādē ir procesuāls lēmums jeb starplēmums. Procesuāla lēmuma tiesiskuma pārbaude veicama tiesā tikai likumā noteiktajos gadījumos. Likumdevējs ir noteicis vispārēju principu, kas paredz, ka tiesā pārsūdzami ir tikai tie lēmumi, kas tieši Administratīvā procesa likumā noteikti kā pārsūdzami. Tādējādi likumdevējs ir ierobežojis pieejamību tiesai, atsevišķus procesuālus jautājumus atstājot tikai iestādes pārziņā. Likumdevējs nav paredzējis tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 56.panta 1.¹daļu, jo lēmums atstāt bez virzības personas iesniegumu pats par sevi nerada nekādas galīga rakstura tiesiskās sekas administratīvās lietas ierosināšanai.²⁵

²¹ Atsauce uz Senāta 2017.gada 24.februāra lēmumu lietā Nr. SKA-118/2017 (A420601112).

²² Atsauce uz Senāta 2017.gada 24.februāra lēmumu lietā Nr. SKA-118/2017 (A420601112).

²³ Senāta 2017.gada 8.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-958/2017 (670003717) 6. un 7.punkts.

²⁴ Senāta 2017.gada 9.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1504/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1109.SKA150417.3.L) 9.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 27.jūlija lēmuma lietā Nr. 680046317 4.punktu.

²⁵ Senāta 2017.gada 16.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1389/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1016.SKA-1389-17.2.L) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama 2017.gada 21.jūnija lēmuma lietā Nr. 680036417 6.punktu.

1.3. Iestādes lēmums par lietas izbeigšanu

Vispārīgi ir pareizs secinājums par to, ka bāriņtiesas lēmums izbeigt lietu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 4.punktu, ja lieta ierosināta pēc citas iestādes iniciatīvas, nav administratīvais akts. Tomēr no šīs vispārīgās situācijas ir arī izņēmums, proti, izņēmums ir tad, ja augstāka iestāde devusi rīkojumu par administratīvās lietas ierosināšanu uz tādas personas iesnieguma pamata, kurai ir subjektīvās tiesības prasīt administratīvā akta izdošanu.²⁶ Līdz ar to lēmums par lietas izbeigšanu var tikt atzīts par administratīvo aktu.

Minētais secinājums attiecināms arī uz gadījumu, kad administratīvās lietas ierosināšanas pamatā ir ne tikai augstākas iestādes rīkojums, bet arī citas iestādes, kurā ir vērsusies persona, kurai ir subjektīvās tiesības prasīt administratīvā akta izdošanu, sniegta informācija.²⁷

Bāriņtiesa, pieņemot lēmumu par lietas izbeigšanu, jo tai nav teritoriālās kompetences bērna aizbildnības jautājumā, jo bērna dzīvesvieta nav Latvijā, ir pieņēmusi procesuālas dabas lēmumu. Ar šādu lēmumu vienlaikus izbeidzas bāriņtiesas uzraudzība pār pieteicēju, kas nozīmē, ka pieteicēja tiek atsvabināta no saistībām pret bāriņtiesu. Tādējādi šāds lēmums nerada pieteicējai ne tiesības, ne uzliek pienākumus, līdz ar to nav administratīvais akts.²⁸

Parasti lēmums par lietas izbeigšanu netiek uzskatīts par administratīvo aktu, līdz ar to tas arī nebūtu nedz apstrīdams augstākā iestādē, nedz arī pārsūdzams tiesā, taču minētajam ir izņēmumi. Proti, ja administratīvā lieta ir ierosināta uz tādas personas iesnieguma pamata, kurai ir subjektīvās tiesības prasīt administratīvā akta izdošanu, tad gadījumā, ja šādā lietā administratīvais process tiek izbeigts, tad šai personai ir tiesības apstrīdēt vai pārsūdzēt šādu lēmumu.²⁹

1.4. Administratīvais akts

1.4.1. Vispārīgie jautājumi

[1] Administratīvā procesa likuma 184.pants noteic, ka pieteikumu administratīvajā tiesā var iesniegt par administratīvo aktu vai faktisko rīcību. Viena no administratīvā akta pazīmēm ir tā, kas tas privātpersonai rada tiesiskas sekas, savukārt faktiskā rīcība no administratīvā akta atšķiras ar to, ka tā privātpersonai rada faktiskas sekas. Tādējādi priekšnoteikums, lai par iestādes lēmumu vai rīcību varētu iesniegt

²⁶ Atsauce uz Briede J. 63.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs Dr.iur. J. Briedes zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 599.lpp.

²⁷ Senāta 2018.gada 21.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-861/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0221.SKA086118.5.L) 11.punkts.

²⁸ Senāta 2017.gada 23.maija lēmuma lietā Nr. SKA-427/2017 (680025716/11) 6.punkts.

²⁹ Senāta 2018.gada 31.oktobra lēmums lietā Nr. SKA-1526/2018 (ECLI:LV:AT:2018:1031.SKA152618.3.L) 7.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2016.gada 23.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1444/2016 (670014716), 4.punktu.

Izņēmuma
gadījums no APL
63.panta pirmās
daļas 4.punkta

Bāriņtiesas
lēmums par
aizbildnības
lietas izbeigšanu

Iestādes lēmums
par lietas
izbeigšanu, ja tā
ir ierosināta uz
personas
iesnieguma
pamata

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs
pieteikumu tiesā administratīvā procesa kārtībā, ir tas, ka privātpersonai ar to tiek radītas tiesiskas vai faktiskas sekas (tā skar personas tiesības vai tiesiskās intereses).³⁰

[2] Par pieteikuma priekšmetu administratīvajā tiesā var būt tikai konkrētas tiesiskās attiecības starp personu un valsts iestādi, nevis prasījums pildīt kādu funkciju, kas iestādei noteikta normatīvajā aktā.³¹ Minētais izriet no Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajā daļā ietvertās administratīvā akta definīcijas un 89.pantā ietvertās faktiskās rīcības definīcijas, kas norāda kritēriju – konkrētas publiski tiesiskās attiecības starp iestādi un privātpersonu (administratīvā akta gadījumā) un konkrēta rīcība, uz ko personai ir tiesības vai kas aizskar personas tiesības (faktiskās rīcības gadījumā). Par faktisko rīcību – bezdarbību – nevar atzīt vispārīgu prasību par normatīvo aktu neievērošanu un attiecīgi prasīt funkcijas izpildes kontroli.³² Administratīvajā procesā tiesā var prasīt pārbaudīt individuālus, personu skarošus lēmumus vai rīcību (kurus apstrīdēšanas stadijā ir pārbaudījusi arī augstāka iestāde), bet nevis, vai augstāka iestāde vispār ir veikusi zemākas iestādes darbības kontroli.³³

[3] Viena no administratīvā akta pazīmēm ir tiesisku seku radīšana, kas vērstas uz administratīvā akta mērķa sasniegšanu.

[Kā izriet no pieteikumam pievienotajiem dokumentiem, Ķekavas novada dome, pamatojoties uz Ķekavas novada attīstības programmu 2014.–2020.gadam un Rīcības plānu 2016.–2018.gadam, ir apstiprinājusi Ķekavas novada izglītības infrastruktūras attīstības stratēģisko rīcības plānu 2015.–2020.gadam, kur paredzēta Pļavniekkalna sākumskolas pārbūve Katlakalnā.]

Šāds lēmums nenoslēdz to procesu, kurā tas pieņemts, un pats par sevi neregulē tiesiskās attiecības izglītības jomā. Lēmums nerada tiesiskas sekas, tas nenodibina, negroza tiesisko situāciju, kas ir nepieciešams, lai lēmumu atzītu par administratīvo aktu. Ievērojot minēto, secināms, ka lēmums, ar kuru uzsākta Pļavniekkalna sākumskolas paplašināšanas projekta realizācija un uzdots izpilddirektoram organizēt sarunu procedūru un slēgt līgumu ar konkursa uzvarētāju, nav pašvaldības aktivitāšu galīgais mērķis, bet tikai atsevišķi elementi izglītības infrastruktūras attīstības stratēģiskā rīcības plāna tapšanā. Savukārt pats šis plāns vērsts uz pašvaldības iepriekš nosprausto politisko mērķu un attīstības uzdevumu īstenošanu.

Līdz ar to lēmums nav uzskatāms par administratīvo aktu.³⁴

³⁰ Senāta 2017.gada 28.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1057/2017 (680082116) 5.punkts.

³¹ Atsauce uz Senāta 2007.gada 24.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-482/2007 (A42168104) 10.punktu.

³² Atsauce uz Senāta 2008.gada 19.jūnija spriedumu lietā Nr. SKA-261/2008 (C39105903).

³³ Senāta 2018.gada 19.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-837/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0119.SKA083718.4.L) 6.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama 2017.gada 21.novembra lēmuma lietā Nr. 670018717 (ECLI:LV:ADRJVTN:2017:1121.1615.1.L) 3.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 18.februāra sprieduma lietā Nr. SKA-48/2010 (A42467806) 12.punktu.

³⁴ Senāta 2017.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-644/2017 (670018716) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 20.oktobra lēmuma lietā Nr. 670018716 4. un 5.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

**Norāde par
lēmuma
pārsūdzēšanu**

Norādei par lēmuma pārsūdzēšanu tiesā nav tiesisku seku, jo tiesības vērsties tiesā noteic likums. Pieteikuma priekšmetam objektīvi ir jāatbilst Administratīvā procesa likuma 184.pantam. Ja šādas atbilstības nav, pieteikums nav pieņemams neatkarīgi no iestādes lēmumā ietvertās pārsūdzēšanas tiesību norādes.³⁵

**AA atzīšana par
prettiesisku**

Administratīvā procesa likuma 184.panta otrajā daļā ir noteikti pieļaujamības kritēriji prasījumam par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku: tāpat kā administratīvajā procesā iestādē, arī tiesā prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku ir pieļaujams vien tad, ja konstatējums par administratīvā akta prettiesiskumu nepieciešams, lai persona varētu pieprasīt atlīdzinājumu vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.³⁶

**Zemākas iestādes
lēmums, kuru
jau ir atcēlusi
augstāka iestāde**

Administratīvā procesa likuma 81.panta otrās daļas 2.punkts noteic, ka augstāka iestāde ar savu lēmumu apstrīdēšanas procesā var atcelt zemākas iestādes lēmumu. Administratīvā akta atcelšana ietver arī šā administratīvā akta tiesiskuma pārbaudi.³⁷ Panta piektā daļa noteic, ka apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā. Pieteicējam uzliktais pienākums veikt ēkas tehnisko izpēti apstrīdēšanas procesā ir atcelts. Citiem vārdiem, iestāde jau ir atzinusi sākotnējo lēmumu par prettiesisku, un iestādes lēmums tā galīgajā noformējumā šādu pienākumu vairs neparedz. Līdz ar to pieteicēja nevar vērsties tiesā ar prasījumu par lēmuma atzīšanu par prettiesisku.³⁸

**Iekšējs
normatīvais akts**

Lai noskaidrotu, vai pārsūdzētais lēmums ir uzskatāms par administratīvo aktu, nepieciešams konstatēt visas administratīvā akta pazīmes. Ja konkrētajā gadījumā nav konstatējama kāda no administratīvā akta pazīmēm, lēmums nav uzskatāms par administratīvo aktu.³⁹

Administratīvo tiesu kontrolei nav pakļauti tādi strīdi, kas saistīti ar iestādes izdotu normatīvo aktu izvērtēšanu, taču tas neliedz personai ar iebildumiem par iekšējā normatīvā akta noteikumiem vērsties iestādē.⁴⁰

³⁵ Senāta 2017.gada 27.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-873/2017 (670000517) 17.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 6.janvāra lēmuma lietā Nr. 670000517 13.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2009.gada 15.janvāra lēmumu lietā Nr. SKA-167/2009 (A42668607).

³⁶ Senāta 2017.gada 19.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1661/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1219.SKA166117.3.L) 7.punkts.

³⁷ Atsauce uz Senāta 2008.gada 29.februāra sprieduma lietā Nr. SKA-61/2008 (A42341205) 11.punktu.

³⁸ Senāta 2017.gada 13.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1205/2017 (670007217) 7.punkts.

³⁹ Atsauce uz Senāta 2006.gada 17.janvāra sprieduma lietā Nr. SKA-10/2006 (A42095704) 8.punktu.

⁴⁰ Senāta 2017.gada 1.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1112/2017 (670005717) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 27.marta lēmuma lietā Nr. 670005717 4.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

AA pamatojums

Prasījums uzlikt pienākumu iestādei ievērot normatīvos aktus tādējādi, ka atbildes un citi dokumenti ir pamatoti ar tiesību normām, neatbilst nevienam no Administratīvā procesa likumā noteiktajiem pieteikuma priekšmetiem. Līdz ar to minētais pieteicēja prasījums nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā.

Vienlaikus jānorāda, ka iebildumus par to, ka iestāde administratīvo aktu nav pamatojusi ar tiesību normām, pieteicējs var izteikt, iesniedzot tiesā pieteikumu par konkrētu iestādes izdotu administratīvo aktu.⁴¹

AA izskaidrošana

Administratīvā akta izskaidrošana nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība, bet gan vienkārša pārvaldes darbība, kas nav ne apstrīdama, ne pārsūdzama. Ja adresāts ir iesniedzis lūgumu par pienākuma izskaidrošanu un iestāde uz to nav atbildējusi, tad šo apstākli var minēt tikai, sūdzoties par administratīvā akta piespiedu izpildi 363.panta kārtībā.⁴² Tādējādi Būvvaldes skaidrojums par būvatļauju nesniegšanu nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība.

Ievērojot minēto, secināms, ka pieteikums par iestāžu faktisko rīcību, neizskaidrojot pieteicējam būvatļauju, un pienākuma uzlikšana Būvvaldei izskaidrot būvatļauju, nevar būt par pieteikuma priekšmetu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.pantam, un šāds pieteikums nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā.⁴³

[1] Ja saskaņā ar materiālo tiesību normām nevienai personai nav tiesību prasīt noteiktu labumu, pamats atteikt pieteikuma pieņemšanu ir nevis personas subjektīvo tiesību neesība, bet tas, ka lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā, tas ir, pieteikuma pieņemšana atsakāma, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu, nevis 8.punktu.⁴⁴

Tiesības prasīt labvēlīga administratīvā akta izdošanu

[2] Tas vien, ka iestāde ir atteikusies radīt kādas konkrētas, privātpersonas gribētas sekas, pats par sevi nav pietiekami, lai atzītu, ka šis atteikums ir negatīvs administratīvais akts (proti, atteikums izdot labvēlīgu administratīvo aktu) un personai līdz ar to ir tiesības vērsties tiesā ar prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Lai atzītu, ka iestādes lēmums ir atteikums izdot administratīvo aktu un personai ir tiesības prasīt attiecīgā akta izdošanu tiesas ceļā, vispirms jākonstatē, ka tiesību normās ir paredzētas privātpersonu tiesības noteiktos apstākļos prasīt konkrētu tiesisko seku radīšanu (labvēlīga administratīvā akta izdošanu).

Tikai tad, ja no tiesību normām izriet privātpersonu tiesības pieprasīt, lai iestāde noteiktos apstākļos piešķir personai konkrētu labumu (labvēlīgas tiesiskās sekas), iestādes

⁴¹ Senāta 2017.gada 7.marta lēmuma lietā Nr. SKA-874/2017 (A420162315) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama 2016.gada 15.septembra lēmuma lietā Nr. A420162315 4.punktu.

⁴² Atsauce uz Briede J. 73.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 724.lpp.

⁴³ Senāta 2017.gada 13.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1100/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1013.SKA-1100-17.I.L) 5. un 6.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama 2017.gada 28.marta lēmuma lietā Nr. 670005517 5.punkts.

⁴⁴ Senāta 2017.gada 15.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1334/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0915.SKA-1334-17.I.L) 3.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 22.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-599/2010 (7003110).

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs
atteikums ir vērtējams kā administratīvais akts (labvēlīga administratīvā akta atteikums)
un personai ir tiesības vērsties tiesā ar prasījumu par labvēlīga administratīvā akta
izdošanu.

Attiecīgi tiesa tad pārbauda, vai pieteicēja gadījumā ir iestājušies no tiesību
normām izrietošie priekšnoteikumi prasītā labvēlīga administratīvā akta izdošanai.⁴⁵

1.4.2. Kas ir administratīvais akts

Ja administratīvais akts uzliek pienākumu darba devējam, tas ir darba devēju
subjektīvās tiesības skarošs. Savukārt, ja inspekcija pēc darbinieka pieprasījuma
nekonstatē pārkāpumus un nekādu pienākumu darba devējam neuzliek, tā ir atteikusies
izdot iesniedzējam labvēlīgu administratīvo aktu jeb izdevusi negatīvo administratīvo
aktu. Administratīvie akti (gan pozitīvie – pienākumu uzliekošie vai tiesības piešķirošie
–, gan negatīvie – atteikumi) ir apstrīdami un vēlāk pārsūdzami tiesā.⁴⁶

Valsts darba
inspekcijas
lēmums

Skolas pieprasījums segt mācību maksas daļu rada pieteicējam konkrētas tiesiskās
sekas – pienākumu maksāt noteiktu maksājumu. Tādējādi tas ir administratīvais akts. Pret
šādu pienākumu, tāpat kā pret lēmumu par maksu nemaksājoša skolēna izslēgšanu no
skolas, pieteicējs var vērsties ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu. Šādu
maksāšanas pienākumu uzliekoša lēmuma pārbaudi tiesas kontrolei pieteicējs var nodot
ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu (izpildīta akta prettiesiskuma
konstatēšanu).⁴⁷

Lēmums par
pienākumu
maksāt par
interesu izglītību

Būvinspektora atzinums kā tāds uzskatāms par administratīvo aktu vienīgi tajos
gadījumos, ja šajā atzinumā ir noteikts pienākums apturēt būvdarbus vai pārtraukt
patvaļīgās būves ekspluatāciju. Savukārt visos pārējos gadījumos būvinspektora atzinums
uzskatāms vienīgi par pamatu būvvaldei turpināt attiecīgo administratīvo procesu un lemt
par to, kādā veidā konstatētie pārkāpumi ir novēršami.⁴⁸

Būvinspektora
atzinums

Izlemjot jautājumu par zemes, kura vēl nav atmežota, atsavināšanu privātpersonai,
valsts vai pašvaldība reizē var arī izlemt, ka turpmāk konkrētā zeme vairs nebūs pieejama
sabiedrības izmantošanai Meža likuma 5.panta kārtībā kā valstij vai pašvaldībai piederošs
mežs. Lēmums par zemes maiņu šādā gadījumā ir administratīvais akts.⁴⁹

Lēmums par
neatmežotas
zemes
atsavināšanu

⁴⁵ Senāta 2018.gada 16.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1054/2018
(ECLI:LV:AT:2018:0416.SKA105418.3.L) 8.punkts.

⁴⁶ Senāta 2017.gada 27.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1537/2017
(ECLI:LV:AT:2017:1127.SKA153717.3.L) 15.punkts.

⁴⁷ Senāta 2016.gada 13.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-951/2016 (A420395914) 7. un 8.punkts.

⁴⁸ Senāta 2017.gada 10.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-956/2017 (670003317) 6.punkts. Ar atsauci uz Senāta
2015.gada 30.septembra lēmumu lietā Nr. SKA-1213/2015 (670008915); Senāta 2016.gada 22.marta
lēmumu lietā Nr. SKA-764/2016 (A420127816); Senāta 2016.gada 23.marta lēmumu lietā Nr. SKA-
820/2016 (A420171715).

⁴⁹ Senāta 2017.gada 10.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-838/2017 (A420191615) 8.punkts.

Atmežošanas atļauja	<p>Ministru kabineta lēmums atļaut vai neatļaut atmežošanu būvniecības īstenošanai nav uzskatāms par starplēmumu būvatļaujas izdošanas procesā. Šim lēmumam pašam par sevi (papildus būvatļaujai) ir būtiska ietekme uz personas tiesībām būvēt, jo bez atmežošanas atļaujas būvniecība kāpu aizsargjoslas meža teritorijā nav pieļaujama. Ņemot vērā, ka šāds lēmums var tikt pieņemts pēc tam, kad būvatļauja jau ir izdota, nav pamata saistīt šā lēmuma pārsūdzības iespējas ar būvatļaujas pārsūdzēšanu.⁵⁰</p>
Lēmums par procesa dalībnieka aizstāšanu	<p>Ja lēmuma par administratīvā procesa dalībnieka aizstāšanu pamatā nav citu apstākļu, kas rada nākamajam procesa dalībniekam tiesiskās sekas, tad būtu atzīstams, ka tieši ar šo it kā procesuālo lēmumu tiek radītas tiesiskās sekas. Šāds lēmums būtu atzīstams par administratīvo aktu, kurš būtu apstrīdams un pārsūdzams.⁵¹</p>
Lēmums par nekustamā īpašuma lietošanas mērķi un zemes platību	<p>Pašvaldības lēmums par nekustamā īpašuma lietošanas mērķi un lietošanas mērķim piekrītošo zemes platību ir administratīvais akts, kas pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā. Ar lēmumu noteiktais nekustamā īpašuma lietošanas mērķis tiks izmantots ne tikai jaunas zemes vienības daļas reģistrēšanai, bet arī kadastrālās vērtēšanas vajadzībām un nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai.⁵²</p>
Policijas lēmums	<p>Ne visi policijas lēmumi tiek pieņemti kriminālprocesa vai administratīvo pārkāpumu procesa ietvaros. Ja policijas iestāde, īstenojot publisko varu, pieņem lēmumu, ar kuru privātpersonai tiek radītas patstāvīgas galīga rakstura tiesiskās sekas, un šis lēmums nav vērsts uz administratīvā pārkāpuma lietvedības vai kriminālprocesa īstenošanu, šāds lēmums ir administratīvais akts.⁵³</p>
Kritēriji attiecībā uz ierēdni pieņemta lēmuma atzīšanai par AA	<p>1.4.3. Lēmumi, kuru adresāti ir īpaši pakļautās personas</p> <p>Administratīvais akts ir tikai tāds attiecībā uz amatpersonu pieņemts iestādes lēmums, kas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ietekmē amatpersonas tiesisko statusu (tiek nodibināts, mainīts vai izbeigts amatpersonas tiesiskais statuss); 2) paredz amatpersonas disciplināro sodīšanu; 3) būtiski ietekmē amatpersonas cilvēktiesības. <p>Ja nepastāv neviens no minētajām pazīmēm, tad iestādes lēmums, kas attiecas uz amatpersonu, ir iestādes iekšējs lēmums. Tādā gadījumā tas skar amatpersonu tikai kā</p>
<hr/> <p>⁵⁰ Senāta 2017.gada 11.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1198/2017 (A420267015) 11.punkts. ⁵¹ Senāta 2019.gada 22.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-637/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0222.A420202416.13.L) 7.punkts. ⁵² Senāta 2019.gada 13.marta lēmuma lietā Nr. SKA-961/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0313.A420203818.8.L) 5.punkts. ⁵³ Senāta 2019.gada 15.februāra lēmums lietā Nr. SKA-946/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0215.SKA094619.5.L) 5.punkts.</p>	

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs
iestādes sastāvdaļu, bet neietekmē šīs personas kā privātpersonas subjektīvās tiesības. Tādējādi tas neietekmē attiecības uz āru (ārpus iestādes) un līdz ar to nav administratīvais akts.⁵⁴

Pazīmes, kas var liecināt, ka ar pārcelšanu ir būtiski aizskartas ierēdņa cilvēktiesības, ir:

1) ierēdņa viedokļa uzklauššana un izvērtēšana pirms lēmuma par pārcelšanu pieņemšanas (personas neuzklauššana pirms to skaroša lēmuma pieņemšanas būtu pretēja ar cilvēktiesībām uz cilvēka cieņas aizsardzību);

2) amata, uz kuru ierēdnis pārcelts, atbilstība ierēdņa izglītībai, kvalifikācijai un profesionālajām iemaņām (saistīta ar Satversmes 101.pantā noteiktajām tiesībām pildīt valsts dienestu un 106.pantā nostiprinātajām ikviena pamattiesībām brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai; pārcelšana amatā, par kuru zināms, ka ierēdnim nav kvalifikācijas tā veikšanai, būtu līdzvērtīga atlaišanai no dienesta);

3) iepriekšējā atalgojuma un sociālo garantiju saglabāšana (saistīta ar cilvēktiesībām uz īpašumu);

4) darbavietas fiziskā pieejamība (aktuāla, ja pārceļ uz citu apdzīvotu vietu; var ietekmēt cilvēktiesības brīvi izvēlēties dzīvesvietu un tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi).⁵⁵

**Lēmums par
ierēdņa
pārcelšanu**

Lēmums par ierēdņa mēnešalgas noteikšanu ir administratīvais akts.⁵⁶ Minētā atziņa ir attiecināma ne tikai uz ierēdņiem, bet arī uz citām dienestā esošām amatpersonām. Tādējādi jebkāds lēmums par mēnešalgas noteikšanu amatpersonai būtiski skar šīs amatpersonas tiesības uz darba samaksu. Līdz ar to šādu lēmumu tiesiskums ir pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā.⁵⁷

**Lēmums par
ierēdņa
mēnešalgu**

Lēmums par prēmijas vai naudas balvas neizmaksāšanu ir iestādes iekšējs lēmums. Lēmums par prēmijas (naudas balvas) neizmaksāšanu nav tāds, kas būtiski skartu amatpersonas cilvēktiesības. Tas skaidrojams ar apstākli, ka prēmija (naudas balva) atšķirībā no amatalgas nav regulārs noteikta apjoma maksājums, ar kuru amatpersona var rēķināties kā garantētu ienākumu. Tādējādi lēmums par prēmijas (naudas balvas) neizmaksāšanu nav pārsūdzams tiesā administratīvā procesa kārtībā.⁵⁸

**Lēmumi par
prēmiju (naudas
balvu)
izmaksāšanu /
neizmaksāšanu**

⁵⁴ Senāta 2018.gada 17.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1149/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0517.A420302717.9.L*) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2018.gada 12.marta lēmuma lietā Nr. A420302717 (*ECLI:LV:ADRJJTN:2018:0312.A420302717.7.L*) 5.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2009.gada 27.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-123/2009 (A42275005) 8.punktu.

⁵⁵ Senāta 2017.gada 13.marta lēmuma lietā Nr. SKA-829/2017 (670022516) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 28.decembra lēmuma lietā Nr. 670022516 14.punktu.

⁵⁶ Atsauce uz Senāta 2010.gada 22.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-127/2010 (A42466207) 14.punktu.

⁵⁷ Senāta 2010.gada 30.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-407/2010 (A42670909) 8.punkts.

⁵⁸ Senāta 2018.gada 25.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1177/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0525.SKA117718.3.L*) 6.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2018.gada 23.marta lēmuma lietā Nr. 670004118 (*ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0321.17827.1.L*) 3.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2009.gada

**Lēmums par
kriminālsoda
izpildes vietas un
režīma
noteikšanu**

Lēmums par personas ievietošanu konkrēta veida cietumā un konkrētā soda izciešanas režīma pakāpē ir sprieduma krimināllietā sekas. Līdz ar to šāds pārvaldes lēmums pēc būtības ir kriminālprocesuāls lēmums, kura tiesiskuma pārbaude nav veicama administratīvā tiesas procesa kārtībā.⁵⁹

**Lēmumi par
izglītības
iegūšanas
organizēšanu**

Skolēni ir iestādei īpaši pakļautas personas. Valsts lēmumi par skolēna izglītības iegūšanas organizēšanu ir vērsti uz iekšu un nav administratīvie akti, piemēram, lēmumi par stundu plānojuma noteikšanu, mājas darbu uzdošanu, klašu apvienošanu, uzdevumu novērtējumi. Pie lēmumiem, kas organizē skolēna izglītības iegūšanu, pieskaitāmi arī tādi, kuri reorganizē izglītības iestādes darbību, ciktāl tie būtiski neskar skolēna tiesības iegūt izglītību.⁶⁰

**Lēmums par
soda izciešanas
režīma
pastiprināšanu**

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajai daļai un tās 2.punktam lēmums, kas skar tikai iestādei īpaši pakļautu personu, ir iestādes iekšējs lēmums, nevis administratīvais akts. Savukārt lēmums, kas būtiski ierobežo iestādei īpaši pakļautas personas cilvēktiesības, ir administratīvais akts.

Lēmums par soda izciešanas režīma pastiprināšanu (konkrēti, par notiesātā pārceļšanu no slēgtā tipa cietuma augstākās režīma pakāpes uz slēgtā tipa cietuma vidējo režīma pakāpi) būtiski aizskar Latvijas Republikas Satversmes 96.pantā paredzētās personas tiesības uz privāto dzīvi, jo kodeksa 50.⁴pantā ietvertais notiesātā tiesību uz privāto dzīvi minimums tiek būtiski samazināts.⁶¹

1.4.4. Kas nav administratīvais akts

**Lēmums par
lietas piekritību**

Jautājumam par to, kurai iestādei ir jāizskata konkrētā lieta (jautājums par lietas piekritību), ir procesuāls raksturs, kas iesnieguma iesniedzējam materiāli tiesiskas sekas nerada. Piekritības jautājuma risināšanas procesā netiek nodibinātas, grozītas, konstatētas vai izbeigtas konkrētas tiesiskās attiecības. Tādējādi pati par sevi iestādes rīcība, pēc būtības neizskatot privātpersonas apstrīdēšanas iesniegumu, uzskatot, ka iesniegums piekritīgs citai iestādei, neatbilst Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajā daļā nostiprinātajai administratīvā akta definīcijai.⁶²

7.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-779/2009 (A7015009) 9. un 10.punktu; Senāta 2011.gada 7.novembra sprieduma lietā Nr. SKA-712/2011 (A42927509) 16.punktu; Senāta 2010.gada 20.maija sprieduma lietā Nr. SKA-282/2010 (A42475606) 16.punktu; Senāta 2017.gada 6.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1506/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1006.A420263017.2.L) 3.punktu.

⁵⁹ Senāta 2017.gada 18.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-996/2017 (A420165917) 7.punkts.

⁶⁰ Senāta 2017.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-857/2017 (670022616) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2016.gada 30.decembra lēmuma lietā Nr. 670022616 2.1.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 16.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-408/2010 (A7041309) 5.punktu.

⁶¹ Senāta 2017.gada 19.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-295/2017 (670004116) 8. un 9.punkts.

⁶² Senāta 2017.gada 5.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1317/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0905.A420220917.1.L) 4.punkts.

Lai starplēmuma tiesiskums būtu pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā, tam atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 3.punktam jābūt izdotam administratīvā procesa ietvaros.

Lēmums par dalībnieku sapulces sasaukšanu

Lēmums par dalībnieku sapulces sasaukšanu, neatkarīgi no tā, vai to dara sabiedrības pārvaldes institūcija vai Uzņēmumu reģistrs, kā starplēmums iekļaujas procesā, kas noslēdzas ar privāttiesiska dalībnieku lēmuma pieņemšanu, kura tiesiskuma pārbaude paredzēta vispārējās jurisdikcijas tiesā. Tātad šāds starplēmums nav pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā.⁶³

Brīdinājums par lēmuma izpildi, kas pieņemts administratīvā pārkāpuma lietā

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punktam lēmums, kas pieņemts lietvedībā administratīvā pārkāpuma lietā, nav administratīvais akts. Līdz ar to arī administratīvā pārkāpuma lietas procesā, tostarp saistībā ar šo lēmumu izpildi, pieņemtie lēmumi nav pakļauti administratīvās tiesas kontrolei. To nemaina arī iestādes brīdinājumā par piespiedu izpildi norādītais, ka minēto brīdinājumu var pārsūdzēt administratīvā procesa kārtībā.⁶⁴

Lēmums par ziņu ierakstīšanu informācijas sistēmā

Ziņu ierakstīšana un to labošana bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmā ir iestādes iekšējs lēmums, kas nerada privātpersonām tiesiskas sekas. Tādējādi pārsūdzējais lēmums, ar kuru ir veikta ziņu ierakstīšana (vai to labošana), nav administratīvais akts. Šo secinājumu nevar ietekmēt iestādes kļūdainas norādes par lēmumu apstrīdēšanu un pārsūdzību administratīvajā tiesā.⁶⁵

Lēmums par privāttiesiska līguma izbeigšanu

Ostas pārvaldes lēmums vērsties tiesā ar prasības pieteikumu par ostas piestātņu nomas līguma izbeigšanu, ir privāttiesisks lēmums, kas nav izdots publisko tiesību jomā un līdz ar to nav pakļauts administratīvās tiesas kontrolei. Administratīvā tiesa nevar liegt ostas pārvaldei tiesības vērsties tiesā, lai īstenotu, tās ieskatā, efektīvas ostas apsaimniekošanas un attīstības politiku.⁶⁶

⁶³ Senāta 2018.gada 14.decembra spriedums lietā Nr. SKA-251/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:1214.A420171515.2.S*) 9.punkts.

⁶⁴ Senāta 2018.gada 25.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-797/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0725.SKA079718.5.L*) 5.punkts.

⁶⁵ Senāta 2017.gada 21.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1178/2017 (670006317) 5.punkts.

⁶⁶ Senāta 2017.gada 1.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-751/2017 (670020916) 4. un 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu nama 2016.gada 8.decembra lēmuma lietā Nr. 670020916 2.3. un 2.4.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Ja saistībā ar līguma saistību īstenošanu iestāde pieņem kādu lēmumu, šāds lēmums uzskatāms par lēmumu, kas pieņemts saistībā ar attiecīgā publisko tiesību līguma izpildi, nevis kā patstāvīgs administratīvais akts.⁶⁷

Lēmums par
publisko tiesību
līguma izpildi

Līdz ar to, tā kā iestāde, izsniedzot pieteicējai lēmumu, ir rīkojusies līguma izpildes ietvaros, strīdus rēķins nav aplūkojams kā administratīvais akts.

Tomēr minētais nekādā ziņā nav iemesls, lai tāpēc uzskatītu, ka pieteicējai nav tiesību par lēmumu [strīdus rēķinu] vērsties tiesā, jo lēmums ir nevis pakārtots prasījumam par minēto līgumu izpildi, bet gan pats par sevi ir prasījums par šo līgumu izpildi. Līdz ar to pieteicējai nav šķēršļu ar šādu prasījumu vērsties tiesā kā ar patstāvīgu prasījumu.⁶⁸

Apkopojuuma sastādītāju komentārs: Konkrētajā lietā tiesa izskatīja jautājumu par to, vai personai ir tiesības vērsties administratīvajā tiesā par ostas lēmumu, kurš ir pieņemts saistībā ar publiskā tiesību līguma izpildi. Konkrētās lietas faktiskie apstākļi bija tādi, ka pieteicējs (uzņēmums) ostas teritorijā uzcēla ogļu pārkraušanas terminālu un ogļu muliņu. Saistībā ar to, ka viens no ostai piederošajiem naftas muliņiem traucēja kuģiem piebraukt no abām pusēm pieteicēja ogļu muliņam, starp pieteicēju un ostu tika noslēgts līgums par ostas maksām (vēlāk šo līgumu papildinot ar papildvienošanu), saskaņā ar kuru tika noteikts, ka ostas pārvalde nojauks savu naftas muliņu, savukārt izdevumus par tā nojaukšanu segs pieteicējs 7 gadu laikā atbilstoši līguma noteikumiem. Viens no līguma noteikumiem paredzēja, ka, ja ostas ienākumi no ostas maksām no konkrētā uzņēmuma katrā no šiem 7 gadiem nesasnies 500 000 latu, tad osta ir tiesīga izdot rēķinu pieteicējai par naudas starpību starp saņemtajiem ienākumiem un šo summu. Pārsūdzētais lēmums bija rēķins par šīs starpības segšanu.

Lēmums par
juridiskās
personas nodokļu
parāda
pārcelšanu
tiesību
pārņēmējam

Nodokļu administrācijas veiktā parāda pārcelšana, kura pilnībā atkarīga no privāttiesību jomā noregulētajām tiesiskajām attiecībām (šai gadījumā – komercsabiedrības reorganizācijas) nav jauns administratīvais akts, bet iekšējs organizatorisks lēmums. Tādā veidā iestāde administratīvā akta adresātu aizstāj ar tā tiesību pārņēmēju (Administratīvā procesa likuma 33.pants). Tas nenozīmē jauna administratīvā akta izdošanu.⁶⁹ Tiesiskās sekas rada agrāk izdots administratīvais akts par nodokļu parādu un privāttiesiski apstākļi. Persona savas tiesības iebilst pret parāda piedziņu var īstenot, ja iestāde uzsāk izpildes procesu, – iesniedzot sūdzību par izpildi.⁷⁰

Lēmums par
ietekmes uz vidi
novērtējuma
procedūras
nepiemērošanu

Sākotnējā izvērtējuma lēmums, ar kuru tiek atzīts, ka ietekmes uz vidi novērtējums nav nepieciešams, nav atsevišķi pārsūdzams tiesā. Ņemot vērā to, ka lēmums par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu pats par sevi nevar radīt kaitējumu videi vai tā draudus, bet to var izraisīt tikai lēmums par plānotās darbības akceptēšanu, tad jebkuri sabiedrības iebildumi nav izvērtējami tiesā atsevišķā tiesvedībā,

⁶⁷ Atsauce uz Senāta 2012.gada 26.septembra sprieduma lietā Nr. SKA-148/2012 (A42801909) 14.punktu; Senāta 2010.gada 26.maija spriedumu lietā Nr. SKA-92/2010 (A42512506); Senāta 2009.gada 16.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-69/2009 (A42463308) 9.punktu.

⁶⁸ Senāta 2017.gada 10.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-959/2017 (670003617) 10. un 11.punkts.

⁶⁹ Atsauce uz Senāta 2009.gada 3.novembra lēmumu lietā Nr. SKA-742/2009 (A42504907).

⁷⁰ Senāta 2018.gada 8.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-892/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0208.SKA089218.4.L) 8.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs
bet tie var tikt pārbaudīti tiesā, izskatot pieteikumu par darbību akceptējošā lēmuma tiesiskumu.⁷¹

Lēmums par
būves atzīšanu
par vidi
degradējošu

[1] Būves atzīšana par vidi degradējošu nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas vajadzībām nav administratīvais akts, kā arī nav tāds starplēmums, kas pats par sevi skar būtiskas tiesības vai tiesiskās intereses, tādēļ atsevišķi nav pārsūdzams.⁷²

[2] Lēmums, ar kuru uzlikts pienākums pašvaldības struktūrvienībai piemērot paaugstināta nodokļa likmi par nekustamo īpašumu, kas atzīts par vidi degradējošu, vērtējams kā pašvaldības organizatoriska rakstura lēmums. Šāds lēmums nav administratīvais akts.⁷³

Apkopojuma sastādītāju komentārs: Administratīvais akts šajā gadījumā ir maksāšanas paziņojums, ar kuru tiek uzlikts pienākums maksāt nekustamā īpašuma nodokli atbilstoši paaugstinātajai nodokļu likmei.

Paziņojums par
nodokļu parādu

Iestāde var administratīvajā aktā ietvert arī citu informāciju, kas nav starp Administratīvā procesa likuma 67.panta otrajā daļā minētajām obligātajām sastāvdaļām. Par tādu ir uzskatāma informācija par nodokļa maksātāja parādu par iepriekšējiem taksācijas periodiem. Iestāde nav izdevusi jaunu administratīvo aktu, ar kuru uzliek pienākumu maksāt nodokli par iepriekšējiem periodiem, bet informē un atgādina pieteicējam par nodokļu saistībām, kas radušās iepriekš un uz iepriekš izdoto administratīvo aktu pamata. Tas, ka parāda summa ir iekļauta kopējā maksājamā summā, ir matemātisks aprēķins par saistībām uz konkrēto brīdi, jo paziņojumā ir skaidri nošķirta jaunā nodokļa maksāšanas saistība no iepriekšējo periodu parādiem. Tādējādi informācija par iepriekšējo periodu parādiem neuzliek jaunu pienākumu maksāt nodokli un nav uzskatāma par atsevišķi pārsūdzamu administratīvo aktu.⁷⁴

⁷¹ Senāta 2018.gada 4.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-794/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0104.A420358914.5.L) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 10.oktobra sprieduma lietā Nr. A420358914 (ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1010.A420358914.2.L) 9.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 30.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-139/2012 (A42991709) 9. un 11.–13.punktu.

⁷² Senāta 2017.gada 1.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1529/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1101.A420180317.3.L) 5.punkts ar atsauci uz Senāta 2015.gada 14.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-576/2015 (A420543212) 6. un 8.punktu un 2016.gada 16.februāra sprieduma lietā Nr. SKA-125/16 (A420555012) 6. un 7.punktu.

⁷³ Senāta 2017.gada 1.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1529/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1101.A420180317.3.L) 6.punkts.

⁷⁴ Senāta 2018.gada 22.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1195/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0622.A420341817.5.L) 6.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 20.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-269/2012 (A420592911) 5.punktu; Senāta 2013.gada 3.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-546/2013 (A420595911) 6.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

**Bāriņtiesas
veikta riska
novērtējums**

Riska novērtējums tiek sniegts procesā par aizgādības tiesībām un galīgi tiek noregulēts bāriņtiesas lēmumā par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai neatjaunošanu. Tāpēc darbības un lēmumi, kas pieņemti šā procesa ietvaros, pārbaudāmi, pārsūdzot lēmumu, kas skar pieteicēja aizgādības tiesības. Tā kā riska novērtējums pats par sevi nerada pieteicēja tiesību un tiesisko interešu aizskārumu, tas arī nav atsevišķi pārsūdzams tiesā.⁷⁵

**Lēmums par
īpašuma
atsavināšanu**

Tā kā atsavināšana notiek privāttiesību jomā, lēmums par īpašuma atsavināšanu nav administratīvais akts un arī visas tālākās darbības šajā procesā ir privāttiesiskas.

Pašvaldības konstatējums, ka citai personai ir pirmpirkuma tiesības uz nekustamo īpašumu atbilstoši likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos” 30.²panta otrajai daļai, šo procesu nepadara publiski tiesisku.⁷⁶

**Lēmums par
pašvaldībai
piekriņķotās zemes
noteikšanu**

[1] Lēmums par pašvaldībai piekriņķotās zemes noteikšanu nav vērsts uz āru, tas skar tikai pašvaldību un nevienai personai tiesiskas sekas tieši nerada.⁷⁷ Proti, tas nav administratīvais akts. Tātad administratīvo tiesu kontrolei nav pakļauts prasījums, kurā lūgts vērtēt šāda pašvaldības lēmuma pamatojumu un spēkā esību.⁷⁸

[2] Pašvaldības lēmums, ar kuru lemts par pašvaldībai pastāvīgā lietošanā piešķirtās zemes piederību, piekritību vai izmantošanu zemes reformas pabeigšanai nav vērsts uz āru, proti, tas nenosaka pašvaldības attiecības ar privātpersonām, neuzliek tām pienākumus un nepiešķir vai neizbeidz tiesības.⁷⁹

**Lēmums par
aizbildnības
lietas izbeigšanu**

Bāriņtiesa, pieņemot lēmumu par lietas izbeigšanu, jo tai nav teritoriālās kompetences bērna aizbildnības jautājumā, jo bērna dzīvesvieta nav Latvijā, ir pieņēmusi procesuālas dabas lēmumu. Ar šādu lēmumu vienlaikus izbeidzas bāriņtiesas uzraudzība pār pieteicēju, kas nozīmē, ka pieteicēja tiek atsvabināta no saistībām pret bāriņtiesu. Tādējādi šāds lēmums nerada pieteicējai ne tiesības, ne uzliek pienākumus, līdz ar to nav administratīvais akts.⁸⁰

⁷⁵ Senāta 2017.gada 23.marta lēmuma lietā Nr. SKA-892/2017 (680093916) 3.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2013.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-613/2013 (680023413) 7.punktu.

⁷⁶ Senāta 2017.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-753/2017 (670020716) 6.punkts.

⁷⁷ Atsauce uz Senāta 2012.gada 22.marta lēmuma lietā Nr. SKA-359/2012 (A420612611) 8.punktu.

⁷⁸ Senāta 2018.gada 18.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1175/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0518.A420252517.13.L) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama sprieduma lietā Nr. A420252517 (ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0319.A420252517.7.S) 16.punktu.

⁷⁹ Senāta 2017.gada 8.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-777/2018 (670020616) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama 2016.gada 29.novembra lēmuma lietā Nr. 670020616 3.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 22.marta lēmuma lietā Nr. SKA-359/2012 (A420612611) 8.punktu; Senāta 2014.gada 10.decembra lēmumu lietā Nr. SKA-1256/14 (b.n.).

⁸⁰ Senāta 2017.gada 23.maija lēmuma lietā Nr. SKA-427/2017 (680025716) 6.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas ieteikums vispārējās jurisdikcijas tiesai par kredītiestādes maksātnespējas procesa administratoru ir vērstas uz tiesiskas sekas radoša vispārējās jurisdikcijas tiesas nolēmuma pieņemšanu un pats par sevi galīga rakstura sekas nerada. Tā kā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punktam administratīvā procesa kārtībā nav pārbaudāms tiesas nolēmums, šādā kārtībā nav pārbaudāmi arī lēmumi un darbības, kas vērstas uz tiesas nolēmuma pieņemšanu.⁸¹

Amata kandidātu saraksta kredītiestādes likvidēšanai veidošanas procesā pieņemts lēmums

Maksātnespējas procesa administratora kandidatūras izvēlēšanās un ieteikšana tiesai netiek veikta administratīvā procesa ietvaros. Līdz ar to arī starplēmumi un starpdarbības, kas veiktas, lai īstenotu minēto mērķi, netiek veiktas un tādējādi arī nav pārbaudāmas administratīvā procesa ietvaros.⁸²

Administratīvajā tiesā nav pārbaudāma Maksātnespējas administrācijas rīcība saistībā ar iespējamo kredītiestādes maksātnespējas procesa administratora amata kandidātu saraksta veidošanu, kā arī administratīvā procesa kārtībā nav panākama pieteicēja iekļaušana to pretendentu sarakstā, kurus komisijai iesaka Maksātnespējas administrācija un kuri potenciāli varētu kļūt par maksātnespējas procesa administratoriem kredītiestāžu maksātnespējas procesā.⁸³

Lēmumi un rīcība par notiesātās personas pirmstermiņa atbrīvošanu

Brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka rīcība, pārbaudot, vai notiesātais atbilst Latvijas Soduzpildes kodeksa 79.¹pantā minētajiem nosacījumiem, ir viena no stadijām tāda procesa ietvaros, kura noslēgumā vispārējās jurisdikcijas tiesas tiesnesis Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā lemj par notiesātā nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no brīvības atņemšanas soda. Šāds tiesneša lēmums ir kriminālprocesuāls lēmums, tādēļ arī šā procesa ietvaros veiktās darbības un pieņemtie lēmumi (tostarp Latvijas Soduzpildes kodeksa 79.²panta otrajā daļā paredzētais brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka lēmums par notiesātā iesnieguma virzību) ir pieskaitāmi kriminālprocesam.

Administratīvā procesa likuma trešās daļas 5.punkts noteic, ka kriminālprocesuāls lēmums nav administratīvais akts. Tas nozīmē, ka kriminālprocesuāli lēmumi nav pārskatāmi administratīvā procesa kārtībā.⁸⁴

⁸¹ Senāta 2017.gada 12.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1370/2017 (*ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1003.6-7-00104-17.3.L*) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūnija lēmuma lietā Nr. 670010417 4.3.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2014.gada 14.marta lēmuma lietā Nr. SKA-441/2014 (A420348213) 7. un 8.punktu.

⁸² Senāta 2017.gada 12.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1370/2017 (*ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1003.6-7-00104-17.3.L*) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūnija lēmuma lietā Nr. 670010417 4.4.punktu.

⁸³ Senāta 2017.gada 12.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1370/2017 (*ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1003.6-7-00104-17.3.L*) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūnija lēmuma lietā Nr. 670010417 4.5.punktu.

⁸⁴ Senāta 2017.gada 27.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1115/2017 (670005617) 5. un 6. punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

**Maksātnespējas
administrācijas
lēmums**

Maksātnespējas likuma 188.panta otrā daļa noteic, ka šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētos Maksātnespējas administrācijas lēmumus var apstrīdēt augstākā iestādē. Augstākas iestādes lēmumu par attiecīgo Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Atbilstoši panta trešajai daļai šā panta pirmās daļas 4.punktā minēto Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Šā panta ceturtdā daļa noteic, ka šā panta otrajā un trešajā daļā minētos lēmumus apstrīd un pārsūdz Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Savukārt atbilstoši panta piektajai daļai šā panta pirmās daļas 3.punktā minēto Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā tajā tiesā, kurā ierosināta attiecīgā tiesiskās aizsardzības procesa lieta vai maksātnespējas procesa lieta.⁸⁵

Informācijas apmaiņa starp iestādēm tiesību normās noteiktos gadījumos un apmērā ir vienkārša valsts pārvaldes iestādes darbība – tā nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība.⁸⁶

**Lēmums par
personas
maksātnespējas
administrators
iekļaušanu valsts
amatpersonu
sarakstā**

Maksātnespējas administrācija, sastādot valsts amatpersonu sarakstu un iekļaujot tajā administratorus, nenosaka valsts amatpersonas statusu, bet pārbauda konkrētus faktus, piemēram, vai administrators nav beidzis pildīt valsts amatpersonas amata pienākumus. Līdz ar to Maksātnespējas administrācijas direktoram kā iestādes vadītājam ir jāsniedz par pieteicēju attiecīgā informācija arī tad, ja kādu iemeslu dēļ viņa beigusi pildīt valsts amatpersonas pienākumus. Veicot šo darbību, Maksātnespējas administrācijas direktors neizdod konstatējošo administratīvo aktu, bet veic valsts pārvaldes darbības, kas nav vērstas ne uz tiesisko, ne faktisko seku radīšanu pieteicējai (veic vienkāršo pārvaldes darbību).⁸⁷

**Lēmums par
mantojuma
atstājēja nodokļa
parāda
pārcelšanu uz
mantinieka
kontu**

Lēmums par nodokļa parāda pārcelšanu no mantojuma atstājēja uz mantinieka kontu ir vērtējams vienīgi kā iestādes tehniska darbība, un tam trūkst tās obligātās pazīmes, lai to atzītu par administratīvo aktu. Līdz ar to arī maksāšanas paziņojumam šādā gadījumā ir tāds pats raksturs kā lēmumam par nodokļa parāda pārcelšanu.⁸⁸

Tādējādi tiesiskas sekas – pienākumu samaksāt parādu – pieteicējai radīja mantojuma pieņemšana, savukārt iestādes lēmumi ir vienīgi tehniski akti. Līdz ar to pieteikums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu nav skatāms administratīvā procesa kārtībā, jo tas nav administratīvais akts.⁸⁹

⁸⁵ Senāta 2017.gada 5.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-995/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:0905.A420329215.1.L*) 9.punkts.

⁸⁶ Senāta 2017.gada 4.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1457/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1004.SKA-1457-17.1.L*) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūlija lēmuma lietā Nr. 670012417 7.punktu. Ar atsauci uz Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 31.marta lēmuma lietā Nr. 670006316 3.punktu.

⁸⁷ Senāta 2017.gada 4.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1457/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1004.SKA-1457-17.1.L*) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūlija lēmuma lietā Nr. 670012417 9.punktu.

⁸⁸ Atsauce uz Senāta 2009.gada 25.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-664/2009 (A42445706) 15.punktu; Senāta 2013.gada 28.maija lēmuma lietā Nr. SKA-483/2013 (A420421712) 5.punktu.

⁸⁹ Senāta 2017.gada 8.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1459/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1208.A420178615.2.L*) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 11.jūlija lēmuma lietā Nr. A420178615 17.punktu.

Ārējie
normatīvie akti

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta piektajai daļai Ministru kabineta noteikumi un pašvaldību saistošie noteikumi ir ārējie normatīvie akti. Tā kā administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār konkrētām (individuālām) publiski tiesiskajām attiecībām starp valsti un privātpersonu, tad par ārējo normatīvo aktu, kā arī par tā izstrādi, pieņemšanu vai grozīšanu nav veicama kontrole tiesā administratīvā procesa kārtībā. Tiesa nevar rīkoties pretēji likumdevēja gribai un tādējādi nevar veikt kontroli pār valsts pārvaldes darbību likumdošanas jomā, tā kā Administratīvā procesa likums šādu kompetenci nenoteic.⁹⁰ Līdz ar to tiesas kontrole pār ārējiem normatīvajiem aktiem administratīvā procesa kārtībā nav iespējama.⁹¹

Komisijas
atzinums par
personas
veselības
stāvokļa
atbilstību
dienestam

Komisijas atzinums par personas veselības stāvokļa atbilstību dienestam ir dokuments, kas tiek sastādīts dienesta attiecību ietvaros. Tā mērķis ir kalpot iestādes darba organizēšanā, izmantojot to konkrētās amatpersonas tālākās dienesta gaitas plānošanā un, iespējams, arī konkrētu lēmumu pieņemšanā par šīs amatpersonas tālāko dienesta gaitu. Līdz ar to komisijas atzinums parasti ir iestādes iekšējs lēmums.⁹² Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 2.punktam šāds lēmums nav administratīvs akts.

Ja komisijas atzinums tiek izmantots, lai pieņemtu lēmumu par amatpersonas atvaļināšanu no dienesta vai citu lēmumu, ar kuru tiek būtiski ierobežotas amatpersonas civiltiesības, tas ir starplēmums šā administratīvā akta izdošanas procesā. Starplēmuma tiesiskums ir pārbaudāms kopā ar attiecīgo administratīvo aktu, tādēļ parasti tas nav atsevišķi pārsūdzams, izņemot gadījumu, kad tas pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskas intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu.⁹³

Ieraksts Valsts
policijas
Elektroniskajā
notikumu
žurnālā

Ieraksts Valsts policijas Elektroniskajā notikumu žurnālā nav atzīstams nedz par administratīvo aktu, nedz par iestādes faktisko rīcību. Tas nerada privātpersonai nekādas tiesiskās sekas, bet ir vērsts uz saņemtās informācijas par likuma pārkāpumu pārbaudi.⁹⁴

Apkopojuma sastādītāju komentārs: Atbilstoši Ministru kabineta 2012.gada 20.marta noteikumu Nr.190 "Noteikumi par notikumu reģistrēšanas kārtību un policijas reaģēšanas laiku" 3.punktam iesniegumus un informāciju par notikumiem un tajos iesaistītajām personām neatkarīgi no informācijas saņemšanas veida (rakstiski, elektroniski vai mutiski) policija nekavējoties reģistrē vienotajā notikumu reģistrā, kas ir valsts informācijas sistēmas "Integrētā iekšlietu informācijas sistēma" sastāvdaļa.

⁹⁰ Atsauce uz Senāta 2010.gada 8.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-185/2010 (A7035109) 11.punktu un tajā minēto judikatūru.

⁹¹ Senāta 2018.gada 23.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-963/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0423.SKA096318.6.L) 6.punkts.

⁹² Atsauce uz Senāta 2012.gada 22.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-337/2012 (A8096011) 11.punktu.

⁹³ Senāta 2019.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-952/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0228.A420238618.12.L) 6.punkts.

⁹⁴ Senāta 2019.gada 30.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-904/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0130.A420298617.9.L) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2018.gada 15.oktobra lēmuma lietā Nr. A420298617 (ECLI:LV:ADRJITN:2018:1015.A420298617.7.L) 5.punktu.

1.5. Faktiskā rīcība

1.5.1. Vispārīgie jautājumi

Lai konstatētu faktisko rīcību, obligāti jākonstatē viena no šādām pazīmēm:

**Faktiskās rīcības
konstatēšana**

1) privātpersonai ir tiesības prasīt, lai iestāde veiktu šādu rīcību (privātpersonai uz šo rīcību ir tiesības);

2) ar šo rīcību tiek aizskartas privātpersonas tiesības (šīs rīcības rezultātā ir radies vai var rasties personas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums).⁹⁵

**Konkrēta rīcība
kā
priekšnoteikums,
lai to atzītu par
faktisko rīcību**

Par pieteikuma priekšmetu administratīvajā tiesā var būt tikai konkrētas tiesiskās attiecības starp personu un valsts iestādi, nevis prasījums pildīt kādu funkciju, kas iestādei noteikta normatīvajā aktā.⁹⁶ Minētais izriet no Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajā daļā ietvertās administratīvā akta definīcijas un 89.pantā ietvertās faktiskās rīcības definīcijas, kas norāda kritēriju – konkrētas publiski tiesiskās attiecības starp iestādi un privātpersonu (administratīvā akta gadījumā) un konkrēta rīcība, uz ko personai ir tiesības vai kas aizskar personas tiesības (faktiskās rīcības gadījumā). Par faktisko rīcību – bezdarbību – nevar atzīt vispārīgu prasību par normatīvo aktu neievērošanu un attiecīgi prasīt funkcijas izpildes kontroli.⁹⁷ Administratīvajā procesā tiesā var prasīt pārbaudīt individuālus, personu skarošus lēmumus vai rīcību (kurus apstrīdēšanas stadijā ir pārbaudījusi arī augstāka iestāde), bet nevis, vai augstāka iestāde vispār ir veikusi zemākas iestādes darbības kontroli.⁹⁸

**Faktiskās rīcības
pazīme –
faktiskās sekas**

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.pantam pieteikumu administratīvajā tiesā var iesniegt par iestāde faktisko rīcību. Faktiskā rīcība no administratīvā akta atšķiras ar to, ka tā privātpersonai rada faktiskas sekas. Tādējādi priekšnoteikums, lai par iestādes rīcību varētu iesniegt pieteikumu tiesā administratīvā procesa kārtībā, ir tas, ka privātpersonai ar to tiek radītas faktiskas sekas (tā skar personas tiesības vai tiesiskās intereses).⁹⁹

⁹⁵ Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 16.aprīļa lēmuma lietā Nr. A420314416 (*ECLI:LV:ADAT:2018:0416.A420314416.3.L*) 9.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2014.gada 10.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-192/2014 (A420545411) 9.punktu.

⁹⁶ Atsauce uz Senāta 2007.gada 24.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-482/2007 (A42168104) 10.punktu.

⁹⁷ Atsauce uz Senāta 2008.gada 19.jūnija spriedumu lietā Nr. SKA-261/2008 (C39105903).

⁹⁸ Senāta 2018.gada 19.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-837/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0119.SKA083718.4.L*) 6.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama 2017.gada 21.novembra lēmuma lietā Nr. 670018717 (*ECLI:LV:ADRJVTN:2017:1121.1615.1.L*) 3.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 18.februāra sprieduma lietā Nr. SKA-48/2010 (A42467806) 12.punktu.

⁹⁹ Senāta 2017.gada 28.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1057/2017 (680082116) 5.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Rīcības
individuāla
pārbaude

Novērtējot, vai lieta ir izskatāma administratīvā procesa kārtībā, tiesnesim ir patstāvīgi jāpārbauda, vai konkrētā rīcība ir faktiskā rīcība. Tas, ka šī pati rīcība tiek pārbaudīta kriminālprocesuālā kārtībā, pats par sevi vēl nenoteic pārbaudāmās rīcības tiesisko dabu. Turklāt jāņem vērā, ka administratīvā procesa pārbaudes priekšmets var atšķirties no pārbaudes priekšmeta kriminālprocesuālajā kārtībā, lai gan faktiskie apstākļi ir vieni un tie paši.¹⁰⁰

Iestādes rīcība
kādas funkcijas
izpildē

Pieteikuma priekšmetam jābūt saistītam ar konkrētu faktisko rīcību.¹⁰¹

Administratīvās tiesas kompetencē neietilpst vispārīgu problēmsituāciju risināšana. Administratīvajā tiesā nav iespējams izskatīt prasījumu par nekonkretizētu iestādes rīcību kādas funkcijas izpildē.¹⁰²

1.5.2. Kas ir faktiskā rīcība

Nodokļu
administrācijas
bezdarbība
nesamaksāto
nodokļu
piedzīņas procesā

Nodokļu administrācijas bezdarbība nesamaksāto nodokļu piedziņas procesā, ja tiku konstatēts, ka šīs bezdarbības rezultātā ir radies privātpersonas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums, var tikt atzīta par iestādes faktisko rīcību.¹⁰³

Lai rastos privātpersonas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums iestādes bezdarbības gadījumā, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 89.panta otrajai daļai nepieciešams konstatēt, ka iestādei saskaņā ar tiesību normām bija vai ir pienākums izpildīt kādu darbību, turklāt privātpersonai uz šo rīcību ir publiskās subjektīvās tiesības.¹⁰⁴

Iestādes rīcība,
nesniedzot vai
atsakoties sniegt
uzziņu

Administratīvā procesa likums paredz tiesas kontroli gadījumos, ja iestāde nesniedz pieprasīto uzziņu vai atsaka uzziņas sniegšanu. Proti, tiesas kompetencē ir pārbaudīt, vai iestāde ir pamatoti nesniegusi vai atteikusies sniegt uzziņu. Tiesai ir jāpārbauda, vai iestādes rīcība, nesniedzot uzziņu, nepamatoti neliedz iespēju personai īstenot Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības iegūt informāciju par tiesību normu interpretāciju un gūt priekšstatu, kā iestāde noteiktajos faktiskajos apstākļos piemēros tiesību normas un kādas tiesiskās sekas personai var iestāties.

No minētā izriet, ka iestādes atteikums sniegt uzziņu, neatkarīgi no tā pamatojuma, saskaņā ar likumu ir izskatāms administratīvā procesa kārtībā.¹⁰⁵

¹⁰⁰ Senāta 2017.gada 3.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-517/2017 (680041016) 6.punkts.

¹⁰¹ Atsauce uz Senāta 2008.gada 8.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-92/2008 (ECLI:LV:AT:2018:0213.A420433513.2.S) 11.punktu.

¹⁰² Senāta 2018.gada 26.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-928/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0426.SKA092818.4.L) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2018.gada 9.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-964/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0209.SKA096418.3.L) 5.punktu.

¹⁰³ Atsauce uz Senāta 2016.gada 29.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1408/2016 (A420148517) 5.punktu.

¹⁰⁴ Senāta 2018.gada 16.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1250/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0716.SKA125018.3.L) 5.punkts. Skat. arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2018.gada 19.aprīļa lēmuma lietā 670005418 (ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0419.17954.1.L) 4.punktu.

¹⁰⁵ Senāta 2017.gada 26.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1160/2017 (A420265916) 6.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Lemjot par tāda pieteikuma pieļaujamību, kurā persona ir sūdzējusies par pašvaldības rīcību publiski tiesisko funkciju izpildē, vispirms izšķiroša nozīme piešķirama tam, kāds ir pārsūdzētās pašvaldības rīcību saturs. Proti, primāri noskaidrojams, vai personas iebildumi ir saistāmi ar pašvaldības rīcību, kas izpaudusies kā attiecīgās publiski tiesiskās funkcijas neizpilde (vai nepienācīga izpilde tādā kvalitātē, ka faktiski uzskatāms, ka attiecīgā funkcija nav izpildīta), vai arī personas iebildumi ir vērsti pret atsevišķām nepilnībām (kvalitātes defektiem) autonomās funkcijas izpildē.¹⁰⁶

Situācijā, kurā pašvaldība savu autonomo funkciju nepilda vispār vai izpildījuma kvalitāte ir tik zema, ka faktiskā situācija ir pielīdzināma tai, kurā attiecīgā funkcija netiktu pildīta vispār, ir uzskatāms, ka pašvaldība ir rīkojusies publisko tiesību jomā. Proti, pašvaldība šādā gadījumā nav izpildījusi no tiesību normām (likuma „Par pašvaldībām” 15.panta) izrietošu pienākumu, un attiecīgi personai, kuras tiesībām vai tiesiskajām interesēm šī bezdarbība ir radījusi tiešu aizskārumu, ir tiesības vērsties administratīvajā tiesā savu tiesību aizsardzībai.¹⁰⁷

Pašvaldības funkciju izpilde

Savukārt gadījumā, ja attiecīgā autonomā funkcija vispārīgi tiek pildīta, pašvaldības vai personas, kurai pašvaldība uzticējusi rūpēties par funkcijas izpildes kvalitāti, turpmākās darbības attiecīgās funkcijas izpildes kvalitātes nodrošināšanas procesā, ja vien pretējais neizriet no citiem normatīvajiem aktiem, nav uzskatāmas par veiktām publisko tiesību jomā. Citiem vārdiem sakot, ja reiz pašvaldība ir nodrošinājusi kādas autonomās funkcijas izpildi kā tādu, tad ar funkcijas izpildi saistītie uzturēšanas un apsaimniekošanas darbi, ciktāl, kā jau minēts, netiek nonākts tādā situācijā, kurā būtu uzskatāms, ka attiecīgā funkcija vispār nebūtu pildīta, uzskatāmi par veiktiem privāto tiesību jomā. Piemēram, pašvaldības publiski tiesiskā funkcija ir ielu un ceļu uzturēšana, savukārt iestādes vai komersanta, kuram konkrētā uzdevuma veikšana ir uzticēta, rīcība, veicot ceļu apsaimniekošanu, piemēram, ceļu tīrīšanu vai remonta darbus, nav uzskatāma par veiktu publisko tiesību jomā. Līdz ar to šajā gadījumā personai, kurai ar pašvaldības rīcību tiek nodarīts kaitējums, ir tiesības vērsties pret pašvaldību civilprocesuālā kārtībā.¹⁰⁸

Kriminālprocesā izņemtu pierādījumu glabāšana

Lietisko pierādījumu glabāšana ir iestādes administratīvā darbība jeb iestādes darbība valsts pārvaldes jomā. Tādēļ jautājums par atlīdzinājumu saistībā ar iestādes rīcību, nepienācīgi glabājot kriminālprocesā izņemtus lietiskos pierādījumus, ir izskatāms administratīvā procesa kārtībā.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Senāta 2017.gada 7.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-917/2017 (A420332515) 9.punkts.

¹⁰⁷ Atsauce uz Senāta 2008.gada 22.aprīļa lēmumu lietā Nr. SKA-324/2008 (A42677507); Senāta 2015.gada 21.augusta lēmumu lietā Nr. SKA-567/2015 (A420310014).

¹⁰⁸ Senāta 2017.gada 7.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-917/2017 (A420332515) 8.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2011.gada 7.oktobra lēmumu lietā Nr. SKA-957/2011 (A42589108); Senāta 2014.gada 20.maija lēmumu lietā Nr. SKA-493/2014 (680002214).

¹⁰⁹ Senāta 2018.gada 26.marta lēmuma lietā Nr. SKA-931/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0326.A420162817.5.L) 10.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2009.gada 30.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-183/2009 (A8059807) 10.–12.punktu.

1.5.3. Kas nav faktiskā rīcība

No Valsts zemes dienesta darbību reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem neizriet minētās iestādes vispārīgs pienākums organizēt zemes kadastrālo uzmērīšanu. Tas savukārt nozīmē, ka personām¹¹⁰ nav tiesību prasīt, lai Valsts zemes dienests organizē zemes kadastrālo uzmērīšanu.¹¹¹

Tiesības prasīt
Valsts zemes
dienestam
organizēt zemes
kadastrālo
uzmērīšanu

Apkopojuma autoru komentārs: Konkrētais gadījums ir specifisks ar to, ka persona vērsās iestādē (Valsts zemes dienestā) ar lūgumu veikt zemes uzmērīšanu, jo zemes robežu plānā ir noteiktas neprecīzas zemes robežas mērnika kļūdas dēļ. Veicot īpašuma robežu apskati, iestāde konstatēja neatbilstības starp personas nekustamā īpašuma zemes robežas plānu un teritorijas plānošanas dokumentiem un robežojušo īpašumu zemes kadastrālās uzmērīšanas dokumentos. Tāpēc iestāde informēja personu, ka saistībā ar to, ka minētā neatbilstība ir radusies saistībā ar mērnika kļūdu, kurš kļūdu nevar izlabot, jo neturpina savu profesionālo darbību, kļūdas labošanas darbus organizēs iestāde.

Ārstniecības
procesa darbības
– diagnozes
noteikšana un
personas datu
apstrāde

Valsts izveidotā slimnīcā, kas organizēta privāto tiesību juridiskās personas formā, ārstnieciskā darbība notiek privāto tiesību jomā, proti, ārstniecības procesā slimnīca neīsteno valsts pārvaldes pilnvaras. Arī diagnozes noteikšana ir ārstniecības procesā veikta darbība. Līdz ar to slimnīcas rīcība nav faktiskā rīcība un nav izvērtējama administratīvā procesa kārtībā.¹¹²

Ja ārstniecības iestāde apstrādā personas datus nevis kā reģistra turētājs, kura veiktās darbības būtu pierēķināmas valsts pārvaldei, bet gan kā jebkura ārstniecības iestāde, kurai ar normatīvo aktu ir uzlikts pienākums sniegt reģistra uzturēšanai nepieciešamo informāciju, tad nav konstatējams, ka tādā veidā ārstniecības iestāde pildītu kādu publisku funkciju.¹¹³

Saziņa ar procesa
dalībniekiem
tiesas lietas
ietvaros

Faktiskā rīcība atbilstoši Administratīvā procesa likuma 89.panta pirmajai daļai ir iestādes rīcība. Savukārt iestāde atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta pirmajai daļai ir tiesību subjekts, kas darbojas valsts pārvaldes jomā. Tiesa, pildot procesuālajos likumos noteiktos pienākumus, kas saistīti ar lietas izskatīšanu, tostarp sazinoties ar procesa dalībnieku un paziņojot viņam tiesas nolēmumus, nedarbojas valsts pārvaldes, bet tiesu varas jomā.¹¹⁴

Līdz ar to tiesas rīcība, kas saistīta ar saziņu ar tiesas lietas dalībniekiem tiesvedības ietvaros, nav faktiskā rīcība. Attiecīgi faktiskā rīcība nav arī Tieslietu ministrijas rīcība (bezdarbība) saistībā ar tiesas sazināšanos ar procesa dalībniekiem tiesas

¹¹⁰ Tiesas piezīme konkrētajā lēmumā – izņemot tās, uz kurām attiecas 2011.gada 20.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 971 „Valsts zemes dienesta nolikums” 3.18.punkts un 2012.gada 17.janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 60 „Kārtība, kādā veic zemes kadastrālo uzmērīšanu par valsts budžeta līdzekļiem”.

¹¹¹ Senāta 2018.gada 19.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1221/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0619.A420314416.5.L) 7.punkts.

¹¹² Atsauce uz Senāta 2014.gada 6.janvāra lēmumu lietā Nr. SKA-227/2014 (670019313).

¹¹³ Senāta 2018.gada 31.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1370/2018 (ECLI:LV:AT:2018:1031.SKA137018.3.L) 7.punkts.

¹¹⁴ Atsauce uz Senāta 2012.gada 25.maija lēmuma lietā Nr. SKA-611/2012 (670009012) 2.2.apakšpunktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs
lietas ietvaros. Tieslietu ministrijai valsts pārvaldes jomā nav funkcijas nodrošināt konkrētu tiesas rīcību (tostarp sazināšanos ar procesa dalībnieku noteiktā veidā), kad tiesa skata tās kompetencē esošu jautājumu tiesu varas jomā (izskata tiesas lietu). Tiesas procesuālās darbības tiesas lietā ir attiecīgā tiesvedības procesa ietvaros risināms jautājums, bet nevar būt pieteikuma priekšmets administratīvajā tiesā, jo administratīvā tiesa neizskata pieteikumus par rīcību, kas veikta tiesu varas jomā.¹¹⁵

Lemjot par tāda pieteikuma pieļaujamību, kurā persona ir sūdzējusies par pašvaldības rīcību publiski tiesisko funkciju izpildē, vispirms izšķiroša nozīme piešķirama tam, kāds ir pārsūdzētās pašvaldības rīcību saturs. Proti, primāri noskaidrojams, vai personas iebildumi ir saistāmi ar pašvaldības rīcību, kas izpaudusies kā attiecīgās publiski tiesiskās funkcijas neizpilde (vai nepienācīga izpilde tādā kvalitātē, ka faktiski uzskatāms, ka attiecīgā funkcija nav izpildīta), vai arī personas iebildumi ir vērsti pret atsevišķām nepilnībām (kvalitātes defektiem) autonomās funkcijas izpildē.¹¹⁶

Situācijā, kurā pašvaldība savu autonomo funkciju nepilda vispār vai izpildījuma kvalitāte ir tik zema, ka faktiskā situācija ir pielīdzināma tai, kurā attiecīgā funkcija netiktu pildīta vispār, ir uzskatāms, ka pašvaldība ir rīkojusies publisko tiesību jomā. Proti, pašvaldība šādā gadījumā nav izpildījusi no tiesību normām (likuma „Par pašvaldībām” 15.panta) izrietošu pienākumu, un attiecīgi personai, kuras tiesībām vai tiesiskajām interesēm šī bezdarbība ir radījusi tiešu aizskārumu, ir tiesības vērsties administratīvajā tiesā savu tiesību aizsardzībai.¹¹⁷

Pašvaldības funkciju izpilde

Savukārt gadījumā, ja attiecīgā autonomā funkcija vispārīgi tiek pildīta, pašvaldības vai personas, kurai pašvaldība uzticējusi rūpēties par funkcijas izpildes kvalitāti, turpmākās darbības attiecīgās funkcijas izpildes kvalitātes nodrošināšanas procesā, ja vien pretējais neizriet no citiem normatīvajiem aktiem, nav uzskatāmas par veiktām publisko tiesību jomā. Citiem vārdiem sakot, ja reiz pašvaldība ir nodrošinājusi, kādas autonomās funkcijas izpildi kā tādu, tad ar funkcijas izpildi saistītie uzturēšanas un apsaimniekošanas darbi, ciktāl, kā jau minēts, netiek nonākts tādā situācijā, kurā būtu uzskatāms, ka attiecīgā funkcija vispār nebūtu pildīta, uzskatāmi par veiktiem privāto tiesību jomā. Piemēram, pašvaldības publiski tiesiskā funkcija ir ielu un ceļu uzturēšana, savukārt iestādes vai komersanta, kuram konkrētā uzdevuma veikšana ir uzticēta, rīcība, veicot ceļu apsaimniekošanu, piemēram, ceļu tīrīšanu vai remonta darbus, nav uzskatāma par veiktu publisko tiesību jomā. Līdz ar to šajā gadījumā personai, kurai ar pašvaldības rīcību tiek nodarīts kaitējums, ir tiesības vērsties pret pašvaldību civilprocesuālā kārtībā.¹¹⁸

¹¹⁵ Senāta 2017.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-831/2017 (680083716) 4. un 5. punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 5.janvāra lēmuma lietā Nr. 680083716 6.punktu.

¹¹⁶ Senāta 2017.gada 7.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-917/2017 (A420332515) 9.punkts.

¹¹⁷ Atsauce uz Senāta 2008.gada 22.aprīļa lēmumu lietā Nr. SKA-324/2008 (A42677507); Senāta 2015.gada 21.augusta lēmumu lietā Nr. SKA-567/2015 (A420310014).

¹¹⁸ Senāta 2017.gada 7.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-917/2017 (A420332515) 8.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2011.gada 7.oktobra lēmumu lietā Nr. SKA-957/2011 (A42589108); Senāta 2014.gada 20.maija lēmumu lietā Nr. SKA-493/2014 (680002214).

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Iestādei ir pienākums nodrošināt apmeklētāju pieņemšanu, ja konkrētās iestādes darbības veids un funkciju būtība prasa nodrošināt iestādes pieejamību sabiedrībai un iespēju indivīdiem izrunāt ar iestādi risināmos jautājumus klātienē.

Lai atzītu, ka privātpersonai ir tiesības pieprasīt tikšanos ar konkrētu amatpersonu, citastarp jākonstatē, ka attiecīgās amatpersonas kompetencē jeb pienākumos ir privātpersonu interesējošā jautājuma risināšana un ka privātpersonai no tiesību normām izriet tiesības pieprasīt, lai attiecīgā amatpersona konkrēto jautājumu risina.

Valsts prezidents īsteno sev piešķirtās pilnvaras, balstoties uz saviem politiskajiem apsvērumiem par sabiedrības interesēm. Lai arī tiesību normas neliedz privātpersonām vērsties pie Valsts prezidenta ar lūgumu tikties, tās nedod tiesības personām šādu tikšanos pieprasīt. Tas, par kādiem jautājumiem un kādas personas pieņemt un uzklausīt, ir tikai Valsts prezidenta personīga izvēle, kas balstās viņa politiskajā redzējumā un kas līdz ar to nav pakļauta tiesas kontrolei. Valsts prezidenta rīcība saistībā ar apmeklētāju pieņemšanu nav faktiskā rīcība.¹¹⁹

Zvērinātam tiesu izpildītājam atbilstoši Tiesu izpildītāju likuma 40., 41.pantam un Civilprocesa likuma 551.panta pirmajai, otrajai daļai ir tiesības pieprasīt informāciju un prasīt rīkojumu izpildi arī no publisko tiesību juridiskās personas, un iebildumi, kas personai rodas saistībā ar publisko tiesību juridiskās personas nepakļaušanos tiesu izpildītāja prasībām, vērtējami tāpat kā jebkurā citā gadījumā – vispārējās jurisdikcijas tiesā. Tāpat arī iebildumi par tiesu izpildītāja rīcību atbilstoši Civilprocesa likuma 632.panta pirmajai daļai vērtējami vispārējās jurisdikcijas tiesā. Atsevišķa kontrole administratīvā procesa kārtībā nav veicama pār to, kā (tostarp – cik veiksmīgi) tiesu izpildītājs veic tādu naudas līdzekļu piedziņu, kas atrodas publisko tiesību juridiskās personas rīcībā.¹²⁰

Informācijas apmaiņa starp iestādēm tiesību normās noteiktos gadījumos un apmērā ir vienkārša valsts pārvaldes iestādes darbība – tā nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība.¹²¹

Maksātnespējas administrācija, sastādot valsts amatpersonu sarakstu un iekļaujot tajā administratorus, nenosaka valsts amatpersonas statusu, bet pārbauda konkrētus faktus, piemēram, vai administrators nav beidzis pildīt valsts amatpersonas amata pienākumus. Līdz ar to Maksātnespējas administrācijas direktoram kā iestādes vadītājam ir jāsniedz par pieteicēju attiecīgā informācija arī tad, ja kādu iemeslu dēļ viņa beigusi pildīt valsts amatpersonas pienākumus. Veicot šo darbību, Maksātnespējas administrācijas direktors neizdod konstatējošo administratīvo aktu, bet veic valsts pārvaldes darbības, kas nav vērstas ne uz tiesisko, ne faktisko seku radīšanu pieteicējai (veic vienkāršo pārvaldes darbību).¹²²

¹¹⁹ Senāta 2017.gada 1.marta lēmuma lietā Nr. SKA-827/2017 (680087216) 8. un 12.punkts.

¹²⁰ Senāta 2017.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-780/2017 (A420289015) 5.punkts.

¹²¹ Senāta 2017.gada 4.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1457/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1004.SKA-1457-17.1.L) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūlija lēmuma lietā Nr. 670012417 7.punktu. Ar atsauci uz Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 31.marta lēmuma lietā Nr. 670006316 3.punktu.

¹²² Senāta 2017.gada 4.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1457/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1004.SKA-1457-17.1.L) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūlija lēmuma lietā Nr. 670012417 9.punktu.

Valsts prezidenta rīcība saistībā ar apmeklētāju pieņemšanu

Zvērināta tiesu izpildītāja darbības

Maksātnespējas administratora iekļaušana valsts amatpersonu sarakstā

**Audzūgimenes
rīcības tiesiskā
daba**

Lai arī audzūgimene, pamatojoties uz bāriņtiesas lēmumu, uz noteiktu laiku nodrošina bērna aprūpi un uzraudzību, laikā, kamēr bērns atrodas audzūgimēnē, bērna personisko un mantisko tiesību un interešu vienīgais juridiskais pārstāvis ir bāriņtiesa (*Bāriņtiesu likuma 17.panta 10.punkts*). Bāriņtiesa ir tas subjekts, kurai īpaši jāraugās, lai tiktu nodrošinātas audzūgimēnē ievietota bērna tiesības un intereses.¹²³ Savukārt persona kā audzūgimene bērna aprūpes pienākumus ar bāriņtiesas piešķirtām tiesībām veic kā privātpersona. Ņemot vērā, ka personas atbilstību audzūgimenes pienākumu veikšanai saskaņā ar Audzūgimenes noteikumos noteiktajiem kritērijiem ir atzinusi bāriņtiesa, arī veikt kontroli pār audzūgimenes rīcību ir vienīgi bāriņtiesas kompetencē. Respektīvi, izvērtēt, vai audzūgimene ir rīkojusies saskaņā ar bērna tiesiskajām interesēm un citiem normatīvajos aktos noteiktajiem audzūgimenes pienākumiem, atbilstoši Bāriņtiesu likuma 17.pantam (tieši noteic bāriņtiesas pienākumu citastarp izskatīt sūdzības un iesniegumus par audzūgimenes rīcību) ir bāriņtiesas uzdevums. Bāriņtiesa ir kompetentā iestāde šādu sūdzību izskatīšanai un attiecīgu lēmumu pieņemšanai veikt tālākas darbības bērna tiesisko interešu aizsardzībai.

Ievērojot minēto, audzūgimene neveic darbības valsts pārvaldes jomā, un tās rīcība nav uzskatāma par faktisko rīcību Administratīvā procesa likuma izpratnē.¹²⁴

**Mājas
pārvaldnieka
rīcība,
organizējot
dzīvojamo māju
pārvaldīšanu un
komunālo
pakalpojumu
piegādi**

Pašvaldības publiski tiesiskā funkcija tostarp ir organizēt dzīvojamo māju pārvaldīšanu un komunālo pakalpojumu piegādi (proti, nodrošināt, lai tā vispār tiktu veikta). Ja mājas pārvaldīšanu un komunālo pakalpojumu nodrošināšanu veic pašvaldības komercsabiedrība (proti, privāttiesību juridiskā persona), tad tālākajām attiecībām starp pakalpojuma sniedzēju un saņēmēju ir privāttiesisks raksturs.¹²⁵ Līdz ar to pieteicēja lūgumi saistībā ar prasījumiem par apsaimniekotāja darbību, kas saistīta ar daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, attiecināmi uz privāto tiesību jomu un risināmi vispārējās jurisdikcijas tiesā.¹²⁶

**Kriminālprocesā
veiktās darbības**

Kriminālprocesa virzītāja rīcība, nododot personas, kurai piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, mantu trešajai personai, lai nodrošinātu tās pārvaldīšanu, tiek veikta attiecīgā kriminālprocesa ietvaros un ir vērsta uz kriminālprocesuāla mērķa sasniegšanu – kriminālprocesa radītās netiešās ietekmes uz personas cilvēktiesībām mazināšanu. Līdz ar to šāda kriminālprocesa virzītāja rīcība ir faktiskā rakstura darbība kriminālprocesa ietvaros, kas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punktam, 89.pantam un 103.panta pirmajai daļai nevar tikt izvērtēta administratīvajā procesā tiesā.¹²⁷

¹²³ Atsauce uz Senāta 2018.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr. SKA-885/2018 (A420256416) 18.punktu.

¹²⁴ Senāta 2019.gada 12.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1124/2019 (*ECLI:LV:AT:2019:0412.A420143819.9.L*) 7. un 8.punkts.

¹²⁵ Atsauce uz Senāta 2011.gada 20.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-158/2011 (A7034410) 6.punktu.

¹²⁶ Senāta 2017.gada 26.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1113/2017 (680010817) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 29.marta lēmuma lietā Nr. 680010817 6.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2014.gada 9.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1131/2014 (670008914) 3.2. un 5.punktu.

¹²⁷ Senāta 2017.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1095/2017 (A420237715) 5.punkts.

Apcietinājuma kā drošības līdzekļa kriminālprocesā piemērošana un aizturēšana saistībā ar administratīvu pārkāpumu ir savstarpēji nošķirami procesuāli līdzekļi.

**Amatpersonas
rīcība
administratīvā
pārkāpuma lietas
ietvaros**

Ja no lietas apstākļiem var secināt, ka personas aizturēšana veikta administratīvā pārkāpuma lietas, nevis kriminālprocesa ietvaros, tad administratīvajai aizturēšanai jānotiek saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normām administratīvā pārkāpuma gadījumā (252.pants). Taču administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros veikta amatpersonu rīcība nav iestādes faktiskā rīcība.

Tātad arī administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros veiktu procesuālu darbību pārbaude neietveras administratīvo tiesu kompetencē.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 288.panta pirmo daļu administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšana ir piekritīga vispārējās jurisdikcijas tiesām. Iestādes procesuālos lēmumus (rīcību) administratīvā pārkāpuma lietā persona var pārsūdzēt kopā ar galīgo lēmumu, iesniedzot sūdzību vispārējās jurisdikcijas tiesā.¹²⁸

**Iesnieguma
pārsūtīšana citai
iestādei**

Iestādes rīcība, pārsūtot privātpersonas sūdzību izskatīšanai citai iestādei, ir iestādes procesuāla darbība, kurai nav galējā noregulējuma rakstura attiecībā uz sūdzības izskatīšanu. Līdz ar to šāda sūdzības pārsūtīšana nav iestādes faktiskā rīcība un tā pati par sevi nevar būt pakļauta izskatīšanai administratīvajā tiesā.¹²⁹

**Iestādes rīcība
civillietā**

Prasības pieteikuma iesniegšana tiesā ir civillietas stadija. Civillietas izskatīšanu, aptverot visas civillietas stadijas (arī prasības pieteikuma iesniegšanu), regulē Civilprocesa likums. Administratīvā procesa likums civillietas izskatīšanu neregulē, tāpēc Administratīvā procesa likumā paredzētā kārtība nevar tikt izmantota, lai panāktu darbības veikšanu civillietā (tostarp prasības pieteikuma iesniegšanu).¹³⁰

**Ieraksts Valsts
policijas
Elektroniskajā
notikumu
žurnālā**

Ieraksts Valsts policijas Elektroniskajā notikumu žurnālā nav atzīstams nedz par administratīvo aktu, nedz par iestādes faktisko rīcību. Tas nerada privātpersonai nekādas tiesiskās sekas, bet ir vērsts uz saņemtās informācijas par likuma pārkāpumu pārbaudi.¹³¹

¹²⁸ Senāta 2017.gada 23.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1546/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1123.SKA154617.5.L*) 5.punkts.

¹²⁹ Senāta 2017.gada 8.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1042/2017 (680093116) 3.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2017.gada 17.janvāra lēmuma lietā Nr. 680093116 12.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2008.gada 29.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-775/2008 (A70138086), 8.punktu.

¹³⁰ Senāta 2017.gada 5.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1283/2017 (670008117) 4.punkts; Senāta 2017.gada 3.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-739/2017 (670020816) 3.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 8.maija lēmuma lietā Nr. SKA-529/2012 (A8134211) 5.punktu.

¹³¹ Senāta 2019.gada 30.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-904/2019 (*ECLI:LV:AT:2019:0130.A420298617.9.L*) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2018.gada 15.oktobra lēmuma lietā Nr. A420298617 (*ECLI:LV:ADRJTN:2018:1015.A420298617.7.L*) 5.punktu.

1.6. Administratīvais process tiesā un pieteikuma priekšmets

Administratīvā
procesa tiesā
būtība

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmo daļu administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana. Tādējādi tiesas kontrolei nav pakļauta jebkura iestādes rīcība, bet darbība, kas saistīta ar konkrētām un individuālām publiski tiesiskajām attiecībām starp privātpersonu un valsti.¹³²

AA pamatojuma
daļas
pārsūdzēšana
atsevišķi no
lēmuma
rezolūīvās daļas

Administratīvā procesa likums neparedz tādu pieteikuma veidu, ar kuru varētu prasīt pārbaudīt kāda atsevišķa administratīvajā aktā ietverta argumenta pareizību, neapšaubot paša administratīvā akta pareizību. Atsevišķi no lēmuma rezolūīvās daļas par lēmuma motīvu daļā ietvertiem apsvērumiem personai ir tiesības iebilst tikai tad, ja šie apsvērumi paši par sevi rada tiešas tiesiskās sekas vai ir ar prejudiciālu nozīmi.¹³³

[1] No Administratīvā procesa likuma 184.panta, kas noteic iespējamās administratīvajā tiesā iesniedzamā pieteikuma priekšmetus, izriet, ka pieteikuma priekšmetam jābūt saistītam ar konkrētu administratīvo aktu, konkrētu faktisko rīcību, konkrētām publiski tiesiskajām attiecībām vai konkrētu publisko tiesību līgumu.¹³⁴

Administratīvās tiesas kompetencē neietilpst vispārīgu problēmsituāciju risināšana. Administratīvajā tiesā nav iespējams izskatīt prasījumu par nekonkretizētu iestādes rīcību kādas funkcijas izpildē.¹³⁵

Pieteikuma
priekšmets

[2] Ja tiek konstatēts, ka konkrēts iestādes lēmums vai rīcība vispār ir pārbaudāma administratīvā procesa kārtībā, bet tam iztrūktu galīgā noregulējuma rakstura, tad ir jāsecina, ka pieteikums nav izskatāms administratīvajā tiesā, jo nav pārsūdzēts gala lēmums vai rīcība administratīvā procesa ietvaros. Tomēr, ja tiek konstatēts, ka konkrētais lēmums vai rīcība vispār nav pārbaudāma administratīvajā tiesā, jo apstrīdētais lēmums/darbība ir saistīta ar civillietas izskatīšanu, tad ir jāsecina, ka pieteikums nav izskatāms administratīvajā tiesā, jo administratīvā tiesa vispār neizskata šāda rakstura lietas.¹³⁶

¹³² Senāta 2017.gada 9.marta lēmuma lietā Nr. SKA-757/2017 (A420346416) 5.punkts.

¹³³ Senāta 2019.gada 7.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1267/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0607.SKA126719.3.L) 4.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 18.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-85/2012 (A43005210) 9.punktu; 2018.gada 25.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-459/2018 (A420362814) 12.punktu.

¹³⁴ Atsauce uz Senāta 2008.gada 8.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-92/2008 (A42326105) 11.punktu.

¹³⁵ Senāta 2018.gada 26.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-928/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0426.SKA092818.4.L) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2018.gada 9.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-964/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0209.SKA096418.3.L) 5.punktu.

¹³⁶ Senāta 2018.gada 21.decembra lēmums lietā Nr. SKA-1650/2018 (ECLI:LV:AT:2018:1221.SKA165018.4.L) 4.punkts.

Pieteikums par labvēlīgu administratīvā akta izdošanu

Ja saskaņā ar materiālo tiesību normām nevienai personai nav tiesību prasīt noteiktu labumu, ir pamats atteikt pieteikuma pieņemšanu tādēļ, ka lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā, tas ir, pieteikuma pieņemšana atsakāma, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu.¹³⁷

[1] Priekšnoteikums, lai par iestādes lēmumu vai rīcību varētu iesniegt pieteikumu tiesā administratīvā procesa kārtībā, ir tas, ka privātpersonai ar to tiek radītas tiesiskas vai faktiskas sekas (tā skar personas tiesības vai tiesiskās intereses).¹³⁸

Priekšnoteikums pieteikuma iesniegšanai – tiesisko vai faktisko seku rašanās

[2] Par pieteikuma priekšmetu administratīvajā tiesā var būt tikai konkrētas tiesiskās attiecības starp personu un valsts iestādi, nevis prasījums pildīt kādu funkciju, kas iestādei noteikta normatīvajā aktā.¹³⁹ Minētais izriet no Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajā daļā ietvertās administratīvā akta definīcijas un 89.pantā ietvertās faktiskās rīcības definīcijas, kas norāda kritēriju – konkrētas publiski tiesiskās attiecības starp iestādi un privātpersonu (administratīvā akta gadījumā) un konkrēta rīcība, uz ko personai ir tiesības vai kas aizskar personas tiesības (faktiskās rīcības gadījumā). Par faktisko rīcību – bezdarbību – nevar atzīt vispārīgu prasību par normatīvo aktu neievērošanu un attiecīgi prasīt funkcijas izpildes kontroli.¹⁴⁰ Administratīvajā procesā tiesā var prasīt pārbaudīt individuālus, personu skarošus lēmumus vai rīcību (kurus apstrīdēšanas stadijā ir pārbaudījusi arī augstāka iestāde), bet nevis, vai augstāka iestāde vispār ir veikusi zemākas iestādes darbības kontroli.¹⁴¹

Pašvaldības rīcība saistošo noteikumu izstrādē

Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumu Nr. 628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 92.punkts regulē pašvaldības tiesības ārējā normatīvā akta – pašvaldības saistošo noteikumu – izdošanas procesā. Savukārt pašvaldība, izdodot saistošos noteikumus, tostarp lemjot par noslēguma jautājumu nepieciešamību un saturu, veic likumdošanas funkciju pašvaldības administratīvās teritorijas ietvaros. Pašvaldības rīcība, īstenojot likumdošanas funkciju, nav pārbaudāma administratīvajā tiesā.¹⁴²

Apkopojuma sastādītāju komentārs: Līdz 2018.gada 3.novembrim šī Ministru kabineta norma paredzēja arī pašvaldības tiesības noteikt termiņu detālplānojuma īstenošanas uzsākšanai (ja par detālplānojuma īstenošanu nebija noslēgts administratīvais līgums).

¹³⁷ Senāta 2018.gada 2.novembra lēmums lietā Nr. SKA-1531/2018 (ECLI:LV:AT:2018:1102.SKA153118.4.L) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 22.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-599/2010 (7003110).

¹³⁸ Senāta 2017.gada 28.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1057/2017 (680082116) 5.punkts.

¹³⁹ Atsauce uz Senāta 2007.gada 24.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-482/2007 (A42168104) 10.punktu.

¹⁴⁰ Atsauce uz Senāta 2008.gada 19.jūnija spriedumu lietā Nr. SKA-261/2008 (C39105903).

¹⁴¹ Senāta 2018.gada 19.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-837/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0119.SKA083718.4.L) 6.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama 2017.gada 21.novembra lēmuma lietā Nr. 670018717 (ECLI:LV:ADRJVTN:2017:1121.1615.1.L) 3.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 18.februāra sprieduma lietā Nr. SKA-48/2010 (A42467806) 12.punktu.

¹⁴² Senāta 2018.gada 13.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1439/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0913.SKA143918.4.L) 6.punkts.

**Pieteikums par
AA atzīšanu par
prettiesisku**

Prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku ir pieļaujams vien tad, ja konstatējums par administratīvā akta prettiesiskumu nepieciešams, lai persona varētu pieprasīt atlīdzinājumu vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.¹⁴³

**Zemes īpašnieka
tiesības
pārsūdzēt
atteikumu izdot
piesārņotājam
adresētu**

Personai kā zemes īpašnieci ir tiesības prasīt, lai Valsts vides dienests izdotu administratīvo aktu, ar kuru patiesajam atkritumu radītājam tiktu uzlikts pienākums nodot apsaimniekotājam atkritumus, kuri prettiesiski novietoti personas zemes īpašumā tam neparedzētā vietā. Attiecīgi Valsts vides dienesta atteikums izdot šādu administratīvo aktu skar personas tiesiskās intereses un ir pārsūdzams tiesā.¹⁴⁴

**Administratīvo
tiesu kompetence
ārstniecības jomā**

Izvērtējot personu sūdzību par ārstniecības kvalitāti, inspekcija atbilstoši Pacientu tiesību likuma 18.panta trešajai daļai vai nu uzsāk administratīvo procesu (ar ko, visdrīzāk, saprotama administratīvā pārkāpuma lietvedība), vai arī sniedz atbildi Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā.¹⁴⁵ Tālāk administratīvā tiesa veic vienīgi kontroli pār inspekcijas rīcību, sniedzot atbildes uz personu sūdzībām, nevis pēc būtības izvērtē ārstniecības procesu.¹⁴⁶

**Tiesības vērsties
tiesā ar
pieteikumu**

Norādei par lēmuma pārsūdzēšanu tiesā nav tiesisku seku, jo tiesības vērsties tiesā noteic likums. Pieteikuma priekšmetam objektīvi ir jāatbilst Administratīvā procesa likuma 184.pantam. Ja šādas atbilstības nav, pieteikums nav pieņemams neatkarīgi no iestādes lēmumā ietvertās pārsūdzēšanas tiesību norādes.¹⁴⁷

**Ieslodzītā kā
īpaši pakļautās
personas
cilvēktiesību
aizskāruma
konstatēšana**

Lai kādu lēmumu vai rīcību atzītu par izskatāmu administratīvā procesa kārtībā, attiecībā uz iestādei īpaši pakļautām, tajā skaitā notiesātām, personām nepieciešams konstatēt, ka ar konkrēto lēmumu vai rīcību būtiski tiek ierobežotas personas cilvēktiesības. Lai to konstatētu, pirmām kārtām ir identificējama cilvēktiesība. Ja cilvēktiesība ir identificējama, tad – vai konkrētajos apstākļos ir konstatējams būtisks attiecīgās cilvēktiesības aizskārums.¹⁴⁸

¹⁴³ Senāta 2017.gada 19.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1661/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1219.SKA166117.3.L*) 7.punkts.

¹⁴⁴ Senāta 2019.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1161/2019 (*ECLI:LV:AT:2019:0531.A420213418.15.L*) 8.punkts.

¹⁴⁵ Atsauce uz Senāta 2013.gada 25.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-340/2013 (A420430312) 9.punktu.

¹⁴⁶ Senāta 2017.gada 1.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1531/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1101.A420281517.5.L*) 8.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2016.gada 13.maija lēmuma lietā Nr. SKA-889/2016 (680004416) 10.punktu.

¹⁴⁷ Senāta 2017.gada 27.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-873/2017 (670000517) 17.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 6.janvāra lēmuma lietā Nr. 670000517 13.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2009.gada 15.janvāra lēmumu lietā Nr. SKA-167/2009 (A42668607).

¹⁴⁸ Senāta 2018.gada 23.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-808/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0223.A420309917.7.L*) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu

**Administratīvo
tiesu kompetencē
nav normatīvo
aktu izstrāde**

Administratīvās tiesas kompetencē neietilpst uzlikt iestādēm pienākumu veikt darbības, kas saistītas ar normatīvo aktu izstrādi vai iestāžu veidošanu. Administratīvā procesa kārtībā nav veicama kontrole pār valsts pārvaldes darbību normatīvo aktu izstrādes jomā.¹⁴⁹

**Administratīvo
tiesu kompetencē
nav Latvijas PSR
tiesas spriedumu
pārbaude**

Administratīvā procesa kārtībā nevar tikt pārbaudīts Latvijas PSR tiesas krimināllietā pasludināts spriedums. Administratīvā tiesa nav apveltīta ar kompetenci pārskatīt Latvijas PSR tiesas pasludinātos nolēmumus. Šādi nolēmumi bija pārbaudāmi tolaik spēkā esošajos normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā.¹⁵⁰

**Juridiskā fakta
konstatēšana kā
pieteikuma
priekšmets**

Nav nepieciešams un nav arī pieļaujams pieteikt atsevišķu prasījumu par juridiskā fakta vai publiski tiesisko attiecību konstatēšanu, bet personas argumenti šajā sakarā ir pārbaudāmi, izskatot lietu pēc būtības.

Līdz ar to prasījums par juridiskā fakta konstatēšanu kā atsevišķs prasījums nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā un to atsaka pieņemt atbilstoši Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktam.¹⁵¹

**Administratīvo
tiesu kontrolei
nav pakļauti
ārējie normatīvie
akti**

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta piektajai daļai Ministru kabineta noteikumi un pašvaldību saistošie noteikumi ir ārējie normatīvie akti. Tā kā administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār konkrētām (individuālām) publiski tiesiskajām attiecībām starp valsti un privātpersonu, tad par ārējo normatīvo aktu, kā arī par tā izstrādi, pieņemšanu vai grozīšanu nav veicama kontrole tiesā administratīvā procesa kārtībā. Tiesa nevar rīkoties pretēji likumdevēja gribai un tādējādi nevar veikt kontroli pār valsts pārvaldes darbību likumdošanas jomā, tā kā Administratīvā procesa likums šādu kompetenci nenoteic.¹⁵² Līdz ar to tiesas kontrole pār ārējiem normatīvajiem aktiem administratīvā procesa kārtībā nav iespējama. Ārējie normatīvie akti nav pārsūdzami administratīvajā tiesā.¹⁵³

---

nama 2017.gada 1.novembra lēmuma lietā Nr. A420309917 (*ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1101.A420309917.4.L*) 6.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2007.gada 23.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-311/2007 8.punktu.

¹⁴⁹ Senāta 2018.gada 26.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-928/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0426.SKA092818.4.L*) 7.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2016.gada 16.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1554/2016 (670017416) 6.punktu.

¹⁵⁰ Senāta 2019.gada 6.marta lēmuma lietā Nr. SKA-1122/2019 (*ECLI:LV:AT:2019:0306.SKA112219.3.L*) 2.punkts

¹⁵¹ Senāta 2017.gada 21.marta lēmuma lietā Nr. SKA-955/2017 (A420269316) 9.punkts.

¹⁵² Atsauce uz Senāta 2010.gada 8.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-185/2010 (A7035109) 11.punktu un tajā minēto judikatūru.

¹⁵³ Senāta 2018.gada 23.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-963/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0423.SKA096318.6.L*) 6.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Iestādes iekšējie
normatīvie akti

Administratīvo tiesu kontrolei nav pakļauti tādi strīdi, kas saistīti ar iestādes izdotu normatīvo aktu izvērtēšanu, taču tas neliedz personai ar iebildumiem par iekšējā normatīvā akta noteikumiem vērsties iestādē.¹⁵⁴

Strīdi par
nekustamā
īpašuma
atsavināšanu
sabiedrības
vajadzībām

No Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likuma regulējuma neizriet, ka administratīvās tiesas kontrolei būtu nodota šī procesa, tostarp atsevišķu tajā pieņemto lēmumu, tiesiskuma kontrole. Strīdi par nekustamā īpašuma atsavināšanu sabiedrības vajadzībām risināmi vispārējās jurisdikcijas tiesā vai Satversmes tiesā.¹⁵⁵

Personu
subjektīvās
tiesības uz
pieteikuma
priekšmetu

Situācija, kurā kādai personai nav subjektīvo publisko tiesību izteikt prasījumu, ir nošķirama no situācijas, kurā nevienai personai nav subjektīvo publisko tiesību izteikt prasījumu un līdz ar to prasījums nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā. Pirmajā gadījumā tiesai ir pamats pieteikuma nepieņemšanai, jo konkrētajai personai nav subjektīvo tiesību iesniegt pieteikumu, savukārt otrajā gadījumā ir jāatsaka pieteikuma pieņemšana, pamatojoties uz to, ka lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā.¹⁵⁶

Pieteikums par
amatpersonas
sodīšanu

Privātpersonas prasījums sodīt amatpersonu par tās pieņemto lēmumu vai rīcību nav uzskatāms par tādu, kas būtu izskatāms Administratīvā procesa likuma 184.panta ietvaros, jo tas nav ne lūgums pārbaudīt administratīvā akta vai faktiskās rīcības tiesiskumu un lietderību, ne lūgums izvērtēt publisko tiesību līgumu vai noskaidrot privātpersonas publiski tiesiskos pienākumus vai tiesības.

Tādējādi privātpersonas prasījums sodīt amatpersonu par tās pieņemto lēmumu vai rīcību administratīvajā procesā vispārīgi nav uzskatāms par tādu privātpersonas tiesisko interesi, kas būtu izskatāma tiesā. Tas nostiprināts arī judikatūrā, proti, personas interese sodīt amatpersonu nav uzskatāma par tādu tiesisku interesi, kas būtu aizstāvama tiesā. Ar personas neapmierinātību vien nepietiek, lai viņu atzītu par tādu, kurai piemīt tiesības vai tiesiskās intereses.¹⁵⁷

¹⁵⁴Senāta 2017.gada 1.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1112/2017 (670005717) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 27.marta lēmuma lietā Nr. 670005717 4.punktu.

¹⁵⁵ Senāta 2018.gada 28.septembra lēmums lietā Nr. SKA-1524/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0928.SKA152418.4.L) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2018.gaa 3.augusta lēmuma lietā Nr. 670011818 (ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0803.18475.1.L) 4.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2013.gada 7.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1023/2013 (670015313) 5.punktu; Senāta 2015.gada 27.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-492/2015 (670015014) 5.punktu; Senāta 2015.gada 27.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-493/2015 (670014914) 4.punktu; Senāta 2015.gada 14.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-650/2015 (A420411314) 4.punktu.

¹⁵⁶ Senāta 2017.gada 14.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1358/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0914.SKA-1358-17.1.L) 7.punkts.

¹⁵⁷ Senāta 2017.gada 20.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-936/2017 (A420261715) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 2.februāra lēmuma lietā Nr. A420261715 20.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2006.gada 28.februāra lēmumu lietā Nr. SKA-161/2006 (A42193204).

**Pieteikuma
priekšmeta –
faktiskās rīcības -
pārbaude**

Novērtējot, vai lieta ir izskatāma administratīvā procesa kārtībā, tiesnesim ir patstāvīgi jāpārbauda, vai konkrētā rīcība ir faktiskā rīcība. Tas, ka šī pati rīcība tiek pārbaudīta kriminālprocesuālā kārtībā, pats par sevi vēl nenoteic pārbaudāmās rīcības tiesisko dabu. Turklāt jāņem vērā, ka administratīvā procesa pārbaudes priekšmets var atšķirties no pārbaudes priekšmeta kriminālprocesuālajā kārtībā, lai gan faktiskie apstākļi ir vieni un tie paši.¹⁵⁸

[1] Administratīvo tiesu kontrolei nav pakļauti strīdi starp privātpersonām par īpašumtiesībām un nekustamā īpašuma lietošanu. Šādi strīdi ir risināmi civiltiesiskā kārtībā, tādējādi pieteikumu šajā daļā atsaka pieņemt.¹⁵⁹

**Darbības ar
kopīpašumu kā
pieteikuma
priekšmets**

[2] Kopīpašumā esoša nekustamā īpašuma reāla sadale ir civiltiesisks process, kas norit, visiem kopīpašniekiem vienojoties, vai, ja kopīpašnieki nevar vienoties, strīdu izšķir vispārējās jurisdikcijas tiesa. Ne no civiltiesību, ne publiskajām tiesību normām neizriet pašvaldības pienākums veikt privātpersonu kopīpašumā esoša nekustamā īpašuma reālo sadali. Personām kā kopīpašniekiem pašiem, ja tie nevēlas palikt kopīpašumā, ir jāvienojas ar pārējiem nekustamā īpašuma kopīpašniekiem par nekustamā īpašuma sadali, ja tāda ir iespējama.¹⁶⁰

[1] Tiesas spriešana nav darbība publisko tiesību jomā, tāpēc netiek pārbaudīta administratīvā procesa ietvaros.¹⁶¹

**Citas tiesas rīcība
kā pieteikuma
priekšmets**

Proti, tiesas rīcība administratīvās lietas izskatīšanas procesā (arī sūdzības pieļaujamības izvērtēšanā) nav atzīstama ne par administratīvo aktu, ne par faktisko rīcību. Nolēmumi, kas pieņemti administratīvās lietas ietvaros, vai tiesas darbības (tostarp procesuālā lūguma par sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanu izlemšana), kas veiktas administratīvajā lietā, var tikt pārsūdzētas tikai Administratīvā procesa likuma noteiktajos gadījumos un noteiktajā kārtībā, bet nevis iesniedzot pieteikumu par tiesas nolēmumu vai tiesas rīcību administratīvajā tiesā.¹⁶²

[2] Tiesas spriešana, tostarp tiesību normu piemērošana, nav valsts pārvaldes funkcija, tāpēc netiek pārbaudīta administratīvā procesa ietvaros, un uz to nav attiecināms Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums.

Administratīvā procesa kārtībā nav risināmi arī jautājumi par valsts nodevas atlīdzināšanu un citu ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu atlīdzināšanu civillietās.¹⁶³

¹⁵⁸ Senāta 2017.gada 3.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-517/2017 (680041016) 6.punkts.

¹⁵⁹ Senāta 2017.gada 18.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1111/2017 (670005017) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 23.marta lēmuma lietā Nr. 670005017 5.punktu.

¹⁶⁰ Senāta 2018.gada 28.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1218/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0628.SKA121818.4.L) 5.punkts.

¹⁶¹ Senāta 2017.gada 27.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1298/2017 (670008917) 4.punkts.

¹⁶² Senāta 2017.gada 27.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1298/2017 (670008917) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 24.maija lēmuma lietā Nr. 670008917 4.punktu.

¹⁶³ Senāta 2017.gada 27.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-947/2017 (67003217) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 9.februāra lēmuma lieta Nr. 670003217 5.punktu.

Strīdi par medību platībām

Strīdi par medību tiesību lietošanu ir risināmi vispārējās jurisdikcijas tiesā, savukārt Valsts meža dienestam, noskaidrojot personu, kurai ir medību tiesības, ir jāvadās no faktiskajiem apstākļiem, par kuriem tam ir iesniegti pierādījumi.¹⁶⁴

Administratīvajā tiesā var tikt pārsūdzēts tikai dienesta lēmums, ja pieteicēja uzskata, ka faktiskie apstākļi saistībā ar līgumiem par medību tiesībām tajā novērtēti nepareizi. Savukārt paši līgumi administratīvā procesa kārtībā nav pārsūdzami, bet strīdi par tiem risināmi vispārējās jurisdikcijas tiesā.¹⁶⁵

Iestādes rīcība civillietā

Prasības pieteikuma iesniegšana tiesā ir civillietas stadija. Civillietas izskatīšanu, aptverot visas civillietas stadijas (arī prasības pieteikuma iesniegšanu), regulē Civilprocesa likums. Administratīvā procesa likums civillietas izskatīšanu neregulē, tāpēc Administratīvā procesa likumā paredzētā kārtība nevar tikt izmantota, lai panāktu darbības veikšanu civillietā (tostarp prasības pieteikuma iesniegšanu).¹⁶⁶

Prasījums par pienākuma uzlikšanu iestādei atbildi pamatot ar tiesību normām

Prasījums uzlikt pienākumu iestādei ievērot normatīvos aktus tādējādi, ka atbildes un citi dokumenti ir pamatoti ar tiesību normām, pats par sevi neatbilst nevienam no Administratīvā procesa likumā noteiktajiem pieteikuma priekšmetiem. Līdz ar to minētais pieteicēja prasījums nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā.

Vienlaikus jānorāda, ka iebildumus par to, ka iestāde administratīvo aktu nav pamatojusi ar tiesību normām, pieteicējs var izteikt, iesniedzot tiesā pieteikumu par konkrētu iestādes izdotu administratīvo aktu.¹⁶⁷

Prasījums par rīcību privāto tiesību jomā.

Privātajās tiesībās pastāv privātautonomijas princips, kura būtība ir tā, ka indivīdiem ir tiesības brīvi noteikt savstarpējās attiecības. Savukārt iestāde privāttiesiskajās attiecībās ir tiesīga iejaukties tikai tad, ja tas ir noteikts ar normatīvo aktu un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Privātpersonai prasot iestādes iejaukšanos privāttiesiskajās attiecībās ārpus iestādes kompetences, tiek prasīta iestādes rīcība privāttiesību jomā, taču administratīvās tiesas kontrolei atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmajai daļai var tikt pakļauti tikai tādi prasījumi, kuri izriet no publiski tiesiskajām attiecībām.¹⁶⁸

¹⁶⁴ Atsauce uz Senāta 2015.gada 17.decembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-905/2015 (420542612) 8.punktu; Senāta 2014.gada 17.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-323/2014 (A420804610), 7.punktu.

¹⁶⁵ Senāta 2019.gada 18.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1255/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0618.SKA125519.6.L) 5.punkts

¹⁶⁶ Senāta 2017.gada 5.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1283/2017 (670008117) 4.punkts; Senāta 2017.gada 3.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-739/2017 (670020816) 3.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 8.maija lēmuma lietā Nr. SKA-529/2012 (A8134211) 5.punktu.

¹⁶⁷ Senāta 2017.gada 7.marta lēmuma lietā Nr. SKA-874/2017 (A420162315) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama 2016.gada 15.septembra lēmuma lietā Nr. A420162315 4.punktu.

¹⁶⁸ Senāta 2017.gada 26.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1113/2017 (680010817) 6.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 29.marta lēmuma lietā Nr. 680010817 11.punktu.

**Prasījumi par
apsaimniekotāja
darbību**

Pašvaldības publiski tiesiskā funkcija tostarp ir organizēt dzīvojamo māju pārvaldīšanu un komunālo pakalpojumu piegādi (proti, nodrošināt, lai tā vispār tiktu veikta). Ja pašvaldība ir nolēmusi, ka mājas pārvaldīšanu un komunālo pakalpojumu nodrošināšanu veic pašvaldības komercsabiedrība (proti, privāttiesību juridiskā persona), tad tālākajām attiecībām starp pakalpojuma sniedzēju un saņēmēju ir privāttiesisks raksturs.¹⁶⁹ Līdz ar to pieteicēja lūgumi saistībā ar prasījumiem par apsaimniekotāja darbību, kas saistīta ar daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, attiecināmi uz privāto tiesību jomu un risināmi vispārējās jurisdikcijas tiesā.¹⁷⁰

**Pieteikuma
priekšmets –
Maksātnespējas
administrācijas
lēmums**

Maksātnespējas likuma 188.panta otrā daļa noteic, ka šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētos Maksātnespējas administrācijas lēmumus var apstrīdēt augstākā iestādē. Augstākas iestādes lēmumu par attiecīgo Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Atbilstoši panta trešajai daļai šā panta pirmās daļas 4.punktā minēto Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Šā panta ceturtā daļa noteic, ka šā panta otrajā un trešajā daļā minētos lēmumus apstrīd un pārsūdz Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Savukārt atbilstoši panta piektajai daļai šā panta pirmās daļas 3.punktā minēto Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt Civiltiesiskā procesa likumā noteiktajā kārtībā tajā tiesā, kurā ierosināta attiecīgā tiesiskās aizsardzības procesa lieta vai maksātnespējas procesa lieta.¹⁷¹

**Pieteikums par
zemākas iestādes
lēmumu, kuru
jau ir atcēlusi
augstāka iestāde**

Administratīvā procesa likuma 81.panta otrās daļas 2.punkts noteic, ka augstāka iestāde ar savu lēmumu apstrīdēšanas procesā var atcelt zemākas iestādes lēmumu. Administratīvā akta atcelšana ietver arī šā administratīvā akta tiesiskuma pārbaudi.¹⁷² Panta piektā daļa noteic, ka apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā. Pieteicējai uzliktais pienākums veikt ēkas tehnisko izpēti apstrīdēšanas procesā ir atcelts. Citiem vārdiem, iestāde jau ir atzinusi sākotnējo lēmumu par prettiesisku, un iestādes lēmums tā galīgajā noformējumā šādu pienākumu vairs neparedz. Līdz ar to pieteicēja nevar vērsties tiesā ar prasījumu par lēmuma atzīšanu par prettiesisku.¹⁷³

¹⁶⁹ Atsauce uz Senāta 2011.gada 20.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-158/2011 (A7034410) 6.punktu.

¹⁷⁰ Senāta 2017.gada 26.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1113/2017 (680010817) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 29.marta lēmuma lietā Nr. 680010817 6.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2014.gada 9.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1131/2014 (670008914) 3.2. un 5.punktu.

¹⁷¹ Senāta 2017.gada 5.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-995/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0905.A420329215.1.L) 9.punkts.

¹⁷² Atsauce uz Senāta 2008.gada 29.februāra sprieduma lietā Nr. SKA-61/2008 (A42341205) 11.punktu.

¹⁷³ Senāta 2017.gada 13.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1205/2017 (670007217) 7.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Parasti iestādes rīcība, informējot iesniedzēju par papildu informāciju, kas nepieciešama, lai būtu pamats izdot personas prasīto administratīvo aktu, uzskatāma par starpdarbību administratīvā akta izdošanas procesā. Proti, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 59.pantam šāda iestādes rīcība ir vērtējama kā papildu informācijas iegūšana attiecīgā lēmuma pieņemšanai.

Vienlaikus norādāms, ka informācijas iegūšana lēmuma pieņemšanai nevar būt nebeidzama. Tas vien, ka iestādes rīcībā lēmuma pieņemšanas laikā nav visa nepieciešamā informācija labvēlīga administratīvā akta izdošanai, nav pamats uzskatīt, ka iestāde varētu neievērot Administratīvā procesa likuma 64.pantā noteikto termiņu, kurā lemjams par administratīvā akta izdošanu vai atteikšanos šādu aktu izdot. Tāpēc, ja iestāde minētajā normā paredzētajā termiņā secina, ka konkrētajos faktiskajos vai tiesiskajos apstākļos pastāv kādi šķēršļi labvēlīga administratīvā akta izdošanai, administratīvā akta izdošana ir jāatsaka, nevis jāatliek. Minētais attiecas arī uz gadījumiem, kad administratīvā akta adresāts iestādei nav sniedzis ziņas, kas nepieciešamas labvēlīga administratīvā akta izdošanai.¹⁷⁴ Līdz ar to, ja iestāde likumā noteiktajā termiņā neizdod administratīvo aktu, personai ir tiesības ar konkrēto prasījumu vērsties attiecīgi augstākā iestādē (ja tāda ir) un tiesā, un iestādes vilcināšanās izdot administratīvo aktu ir vērtējama kā atteikums. Tāpat arī gadījumā, ja iestāde pieņem lēmumu, atsakoties uzsākt administratīvo procesu par administratīvā akta izdošanu, jo uzskata, ka iesniedzējs nav izpildījis visus priekšnoteikumus, lai process tiktu uzsākts un iestāde lemtu par jautājumu pēc būtības, bet iesniedzējs tam nepiekrīt un uzskata, ka iestādei ir pienākums pieņemt lēmumu, šāda iestādes atteikšanās ir pakļaujama tiesas kontrolei.¹⁷⁵

Iestādes
vilcināšanās izdot
AA kā atteikums
izdot AA

Administratīvā akta izskaidrošana nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība, bet gan vienkārša pārvaldes darbība, kas nav ne apstrīdama, ne pārsūdzama. Ja adresāts ir iesniedzis lūgumu par pienākuma izskaidrošanu un iestāde uz to nav atbildējusi, tad šo apstākli var minēt, tikai sūdzoties par administratīvā akta piespiedu izpildi 363.panta kārtībā.¹⁷⁶ Tādējādi Būvvaldes skaidrojuma par būvatļauju nesniegšana arī nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība.

AA
izskaidrošana

Pieteikums par iestāžu faktisko rīcību, neizskaidrojot pieteicējam būvatļauju, un pienākuma uzlikšana Būvvaldei izskaidrot būvatļauju, nevar būt par pieteikuma priekšmetu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.pantam, un šāds pieteikums nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā.¹⁷⁷

¹⁷⁴ Atsauce uz Senāta 2011.gada 5.jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-43/2011 (A42345606) 13.punktu.

¹⁷⁵ Senāta 2017.gada 26.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1323/2017 (680026317) 8. punkts.

¹⁷⁶ Atsauce uz Briede J. 73.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 724.lpp.

¹⁷⁷ Senāta 2017.gada 13.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1100/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1013.SKA-1100-17.1.L) 5. un 6.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama 2017.gada 28.marta lēmuma lietā Nr. 670005517 5.punktu.

**Mantas īpašnieka
tiesību
aizsardzība
administratīvā
pārkāpuma lietā**

Administratīvā pārkāpuma lietā mantas īpašnieks var aizsargāt savas tiesības un tiesiskās intereses vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā, tas ir, tiesā, kurai izskatīšanai ir pakļauta administratīvā pārkāpuma lieta. Tas nozīmē, ka šīs kategorijas lietas (administratīvo pārkāpumu lietas) un to ietvaros pieņemtu lēmumu tiesiskuma kontrole nav pakļauta administratīvajai tiesai.¹⁷⁸

---

¹⁷⁸ Senāta 2019.gada 11.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1265/2019 (A420271118) 7.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2016.gada 28.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-709/2016 (b.n.); Senāta 2018.gada 29.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1438/2018 (670008918) 7.punktu.

2. Tiesību jomu nošķiršana

2.1. Divpakāpju teorija

[1] Dzīvojamās telpas izīrēšana sociālās palīdzības ietvaros ir divpakāpju process, kura pirmajā stadijā tiek pieņemts publiski tiesisks lēmums, savukārt otrajā stadijā uz šā publiski tiesiskā lēmuma pamata tiek slēgts privāttiesisks līgums. Juridiskajā literatūrā un tiesu praksē šis process nosaukts par divpakāpju teoriju, kad publisko tiesību attiecības tālāk pārvēršas par privāto tiesību attiecībām, kuru tiesiskums nav pakļauts administratīvo tiesu kontrolei.¹⁷⁹

Pašvaldības rīcība, sociālās palīdzības ietvaros izīrējot dzīvojamo telpu, ir publiska tiktāl, ciktāl pašvaldība gādā par sociālās palīdzības sniegšanu. Proti, līdz brīdim, kad pašvaldība izlemj par konkrēta veida sociālās palīdzības sniegšanu personai. Turpretī īres tiesiskās attiecības kā tādas ir privāttiesiskas attiecības un no tām izrietošie strīdi, kuri neskar sociālās palīdzības jautājumus, risināmi civiltiesiskā kārtībā.¹⁸⁰

[2] Jautājumi, kas saistīti ar dzīvojamās telpas īres līguma noslēgšanu, ir privāttiesiskas dabas. Noslēdzot šādu līgumu, pašvaldība (un pašvaldības pilnvarotās personas) rīkojas kā jebkurš cits dzīvojamās telpas īpašnieks. Līdz ar to jautājumi saistībā ar dzīvojamās telpas īres līguma noslēgšanu (tostarp par līguma parakstīšanas formu, pilnvarojumu, maldināšanu, termiņu ievērošanu, līguma nosacījumu izpildi u.c.) nav risināmi administratīvā procesa kārtībā, bet gan vispārējās jurisdikcijas tiesā.¹⁸¹

Lai gan osta ir publiska lieta, tai tiesību normās ir paredzēta privāttiesiska lietošanas kārtība (noslēdzot privāttiesiskus līgumus). Šajā gadījumā tiek piemērota divpakāpju teorija, atbilstoši kurai pirmajā pakāpē tiek pieņemts lēmums publisko tiesību jomā, bet otrajā – slēgts privāttiesisks līgums. Proti, vispirms tiek pieņemts publiski tiesisks lēmums – lēmums par nomnieka izvēli –, kam seko privāttiesiska līguma – nomas līguma – noslēgšana. Līdz ar to ir jānošķir strīds par iespēju slēgt privāttiesisko līgumu, lai lietotu publisko lietu, no strīda, kas rodas jau pēc privāttiesiska līguma noslēgšanas.¹⁸²

Likumdevējs ir nodalījis Eiropas Savienības fondu finansējuma saņemšanu divos procesos, proti, saistībā ar projekta apstiprināšanu tiek pieņemts administratīvais akts, savukārt par projekta īstenošanu tiek noslēgts civiltiesisks līgums. Tādējādi projekta īstenošanai ir noslēgts civiltiesisks līgums starp aģentūru kā sadarbības iestādi un kompetences centru kā finansējuma saņēmēju. Valsts aģentūra „Latvijas Investīciju un

¹⁷⁹ Atsauce uz Senāta 2010.gada 6.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-183/2010 (A7031209) 10.punktu; Senāta 2010.gada 3.marta lēmuma lietā Nr. SKA-328/2010 (A42858309) 8.punktu; Briede J. Administratīvais akts. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2003, 102.lpp.

¹⁸⁰ Senāta 2016.gada 22.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1588/2016 (680073016) 7.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2013.gada 29.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-743/13 (680008113) 8.punktu.

¹⁸¹ Senāta 2017.gada 14.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1358/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0914.SKA-1358-17.1.L) 4.punkts.

¹⁸² Senāta 2018.gada 16.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-825/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0116.SKA082518.3.L) 6.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2017.gada 1.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-751/2017 (670020916) 7.punktu.

Dzīvojamās
telpas izīrēšana
sociālās
palīdzības
ietvaros

Ostas piestātnes
nomas līguma
slēgšanā

Eiropas
Savienības fonda
finansējuma
piešķiršana

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs attīstības aģentūra” projekta īstenošanu kontrolē arī noslēgtā civiltiesiskā līguma ietvaros, rīkojoties kā viena no civiltiesiskā līguma pusēm.

Strīdu par piešķirto Eiropas Savienības fonda finansējumu risina administratīvā procesa kārtībā tikai gadījumā, ja atbilstoši Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas vadības likuma 19.panta ceturtajai daļai un 24.pantam tiek pieņemts lēmums par piešķirtā finansējuma atgūšanu. Savukārt pārējos gadījumos strīdi risināmi civiltiesiskā kārtībā.

Valsts aģentūras „Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra” rīcība, kontrolējot līguma par projekta īstenošanu izpildi un lemjot par attiecināmajām izmaksām, atbilstoši likumdevēja gribai ir pārbaudāma vispārējās jurisdikcijas tiesā. Tas vien, ka šīs aģentūras tiesību apjomu regulē ne tikai līgums, bet arī normatīvie akti, nenozīmē, ka aģentūra vienmēr izdod administratīvos aktus, kas pārbaudāmi administratīvā procesa kārtībā.¹⁸³

2.2. Citi gadījumi

[1] Administratīvo tiesu kontrolei nav pakļauti strīdi starp privātpersonām par īpašumtiesībām un nekustamā īpašuma lietošanu. Šādi strīdi ir risināmi civiltiesiskā kārtībā, tādējādi pieteikumu šajā daļā atsaka pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu.¹⁸⁴

[2] Attiecības starp privātpersonām, tostarp īpašnieka tiesības rīkoties ar nekustamo īpašumu, nosaka civiltiesības. Tā kā sūdzības iesniedzējs iebilst pret citas personas tiesībām rīkoties un pārvaldīt nekustamo īpašumu, secināms, ka minētais strīds ir pārbaudāms civilprocesuālā kārtībā vispārējās instances tiesā.

Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 1.punkts noteic, ka administratīvais akts nav iestādes darbība privāto tiesību jomā.¹⁸⁵

[3] Kopīpašumā esoša nekustamā īpašuma reāla sadale ir civiltiesisks process, kas norit, visiem kopīpašniekiem vienojoties, vai, ja kopīpašnieki nevar vienoties, strīdu izšķir vispārējās jurisdikcija tiesa. Ne no civiltiesību, ne publiskajām tiesību normām neizriet pašvaldības pienākums veikt privātpersonu kopīpašumā esoša nekustamā īpašuma reālo sadali. Personām kā kopīpašniekiem pašiem, ja tie nevēlas palikt kopīpašumā, ir jāvienojas ar pārējiem nekustamā īpašuma kopīpašniekiem par nekustamā īpašuma sadali, ja tāda ir iespējama.¹⁸⁶

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 19.panta otro daļu bāriņtiesa izšķir vecāku domstarpības bērna aizgādības jautājumos (izņemot domstarpības par bērna dzīvesvietas

¹⁸³ Senāta 2017.gada 24.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1308/2017 (A420254716) 8., 9. un 11.punkts.

¹⁸⁴ Senāta 2017.gada 18.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1111/2017 (670005017) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 23.marta lēmuma lietā Nr. 670005017 5.punktu.

¹⁸⁵ Senāta 2017.gada 22.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1536/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1222.SKA153617.2.L) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 24.augusta lēmuma lietā Nr. 670014417 4. un 5.punktu.

¹⁸⁶ Senāta 2018.gada 28.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1218/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0628.SKA121818.4.L) 5.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

noteikšanu) un, ja nepieciešams, pieņem lēmumu. Tas nozīmē, ka gadījumā, ja tiek konstatēts, ka vecāku strīds ir saistīts ar aizgādības tiesību īstenošanu, bāriņtiesai, aizstāvot un aizsargājot bērna tiesības un intereses, ir jāizšķir šis strīds, un šāds bāriņtiesas lēmums ir pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā.¹⁸⁷

Ja vecāki lūdz bāriņtiesai izšķirt no aizgādības tiesībām izrietošu strīdu, bāriņtiesa pieņem lēmumu, kas pārsūdzams administratīvā procesa kārtībā.¹⁸⁸ Savukārt strīdu par saskarsmes tiesībām izlemj tiesa civilprocesuālā kārtībā.¹⁸⁹

[1] Lemjot par tāda pieteikuma pieļaujamību, kurā persona ir sūdzējusies par pašvaldības rīcību publiski tiesisko funkciju izpildē, vispirms izšķiroša nozīme piešķirama tam, kāds ir pārsūdzētās pašvaldības rīcību saturs. Proti, primāri noskaidrojams, vai personas iebildumi ir saistāmi ar pašvaldības rīcību, kas izpaudusies kā attiecīgās publiski tiesiskās funkcijas neizpilde (vai nepienācīga izpilde tādā kvalitātē, ka faktiski uzskatāms, ka attiecīgā funkcija nav izpildīta), vai arī personas iebildumi ir vērsti pret atsevišķām nepilnībām (kvalitātes defektiem) autonomās funkcijas izpildē.¹⁹⁰

Situācijā, kurā pašvaldība savu autonomo funkciju nepilda vispār vai izpildījuma kvalitāte ir tik zema, ka faktiskā situācija ir pielīdzināma tai, kurā attiecīgā funkcija netiktu pildīta vispār, ir uzskatāms, ka pašvaldība ir rīkojusies publisko tiesību jomā. Proti, pašvaldība šādā gadījumā nav izpildījusi no tiesību normām (likuma „Par pašvaldībām” 15.panta) izrietošu pienākumu, un attiecīgi personai, kuras tiesībām vai tiesiskajām interesēm šī bezdarbība ir radījusi tiešu aizskārumu, ir tiesības vērsties administratīvajā tiesā savu tiesību aizsardzībai.¹⁹¹

Savukārt gadījumā, ja attiecīgā autonomā funkcija vispārīgi tiek pildīta, pašvaldības vai personas, kurai pašvaldība uzticējusi rūpēties par funkcijas izpildes kvalitāti, turpmākās darbības attiecīgās funkcijas izpildes kvalitātes nodrošināšanas procesā, ja vien pretējais neizriet no citiem normatīvajiem aktiem, nav uzskatāmas par veiktām publisko tiesību jomā. Citiem vārdiem sakot, ja reiz pašvaldība ir nodrošinājusi, kādas autonomās funkcijas izpildi kā tādu, tad ar funkcijas izpildi saistītie uzturēšanas un apsaimniekošanas darbi, ciktāl, kā jau minēts, netiek nonākts tādā situācijā, kurā būtu uzskatāms, ka attiecīgā funkcija vispār nebūtu pildīta, uzskatāmi par veiktiem privāto tiesību jomā. Piemēram, pašvaldības publiski tiesiskā funkcija ir ielu un ceļu uzturēšana, savukārt iestādes vai komersanta, kuram konkrētā uzdevuma veikšana ir uzticēta, rīcība, veicot ceļu apsaimniekošanu, piemēram, ceļu tīrīšanu vai remonta darbus, nav uzskatāma par veiktu publisko tiesību jomā. Līdz ar to šajā gadījumā personai, kurai ar pašvaldības rīcību tiek nodarīts kaitējums, ir tiesības vērsties pret pašvaldību civilprocesuālā kārtībā.¹⁹²

¹⁸⁷ Senāta 2017.gada 5.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1129/2017 (A420276016) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2015.gada 25.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-864/2015 (680016715).

¹⁸⁸ Atsauce uz Senāta 2015.gada 25.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-864/2015 (680016715).

¹⁸⁹ Senāta 2017.gada 5.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1129/2017 (A420276016) 6.punkts.

¹⁹⁰ Senāta 2017.gada 7.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-917/2017 (A420332515) 9.punkts.

¹⁹¹ Atsauce uz Senāta 2008.gada 22.aprīļa lēmumu lietā Nr. SKA-324/2008 (A42677507), Senāta 2015.gada 21.augusta lēmumu lietā Nr. SKA-567/2015 (A420310014).

¹⁹² Senāta 2017.gada 7.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-917/2017 (A420332515) 8.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2011.gada 7.oktobra lēmumu lietā Nr. SKA-957/2011 (A42589108), Senāta 2014.gada 20.maija lēmumu lietā Nr. SKA-493/2014 (680002214).

[2] Pašvaldības publiski tiesiskā funkcija tostarp ir organizēt dzīvojamo māju pārvaldīšanu un komunālo pakalpojumu piegādi (proti, nodrošināt, lai tā vispār tiktu veikta). Ja pašvaldība ir nolēmusi, ka mājas pārvaldīšanu un komunālo pakalpojumu nodrošināšanu veic pašvaldības komercsabiedrība (proti, privāttiesību juridiskā persona), tad tālākajām attiecībām starp pakalpojuma sniedzēju un saņēmēju ir privāttiesisks raksturs.¹⁹³ Līdz ar to pieteicēja lūgumi saistībā ar prasījumiem par apsaimniekotāja darbību, kas saistīta ar daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, attiecināmi uz privāto tiesību jomu un risināmi vispārējās jurisdikcijas tiesā.¹⁹⁴

**Valsts darba
inspekcijas
lēmums**

Ja administratīvais akts uzliek pienākumu darba devējam, tas skar darba devēju subjektīvās tiesības. Savukārt, ja inspekcija pēc darbinieka pieprasījuma nekonstatē pārkāpumus un nekādu pienākumu darba devējam neuzliek, tā ir atteikusies izdot iesniedzējam labvēlīgu administratīvo aktu jeb izdevusi negatīvo administratīvo aktu. Administratīvie akti (gan pozitīvie – pienākumu uzliekošie vai tiesības piešķirošie, gan negatīvie – atteikumi) ir apstrīdami un vēlāk pārsūdzami tiesā.¹⁹⁵

**Kriminālprocesā
nepienācīgi
glabāti lietiskie
pierādījumi**

Lietisko pierādījumu glabāšana ir iestādes administratīvā darbība jeb iestādes darbība valsts pārvaldes jomā. Tādēļ jautājums par atlīdzinājumu saistībā ar iestādes rīcību, nepienācīgi glabājot kriminālprocesā izņemtus lietiskos pierādījumus, ir izskatāms administratīvā procesa kārtībā.¹⁹⁶

**Tiesas rīcība
civillietā**

Prasības pieteikuma iesniegšana tiesā ir civillietas stadija. Civillietas izskatīšanu, aptverot visas civillietas stadijas (arī prasības pieteikuma iesniegšanu), regulē Civilprocesa likums. Administratīvā procesa likums civillietas izskatīšanu neregulē, tāpēc Administratīvā procesa likumā paredzētā kārtība nevar tikt izmantota, lai panāktu darbības veikšanu civillietā (tostarp prasības pieteikuma iesniegšanu).¹⁹⁷

¹⁹³ Atsauce uz Senāta 2011.gada 20.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-158/2011 (A7034410) 6.punktu.

¹⁹⁴ Senāta 2017.gada 26.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1113/2017 (680010817) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 29.marta lēmuma lietā Nr. 680010817 6.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2014.gada 9.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1131/2014 (670008914) 3.2. un 5.punktu.

¹⁹⁵ Senāta 2017.gada 27.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1537/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1127.SKA153717.3.L) 15.punkts.

¹⁹⁶ Senāta 2018.gada 26.marta lēmuma lietā Nr. SKA-931/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0326.A420162817.5.L) 10.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2009.gada 30.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-183/2009 (A8059807) 10.–12.punktu.

¹⁹⁷ Senāta 2017.gada 5.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1283/2017 (670008117) 4.punkts; Senāta 2017.gada 3.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-739/2017 (670020816) 3.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 8.maija lēmuma lietā Nr. SKA-529/2012 (A8134211) 5.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

**Maksātnespējas
administrācijas
lēmumu
pārsūdzība**

Maksātnespējas likuma 188.panta otrā daļa noteic, ka šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētos Maksātnespējas administrācijas lēmumus var apstrīdēt augstākā iestādē. Augstākas iestādes lēmumu par attiecīgo Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Atbilstoši panta trešajai daļai šā panta pirmās daļas 4.punktā minēto Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Šā panta ceturrtā daļa noteic, ka šā panta otrajā un trešajā daļā minētos lēmumus apstrīd un pārsūdz Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Savukārt atbilstoši panta piektajai daļai šā panta pirmās daļas 3.punktā minēto Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā tajā tiesā, kurā ierosināta attiecīgā tiesiskās aizsardzības procesa lieta vai maksātnespējas procesa lieta.¹⁹⁸

Līgums atzīstams par publisko tiesību līgumu, ja tas slēgts publisko tiesību jomā. Ar publisko tiesību jomu tātad saprotama valsts pārvaldes funkciju izpilde.¹⁹⁹

**Līgums par ostas
maksu**

Kompetence noteikt ostu maksu lielumus un maksāšanas kārtību ietver sevī arī tiesības noteikt atlaides jeb samazinātas ostu maksas noteiktos gadījumos. Ostu maksas tiek noteiktas publisko tiesību jomā (Likuma par ostām 7.panta otrās daļas 1.punkts). Secīgi, ostu maksas, līdzīgi kā nodokļi un nodevas, ir publiski tiesiski maksājumi, t.i., maksājumi, kas tiek noteikti publisko tiesību jomā. To būtību nemaina apstākļi, vai tie tiek aplikti vēl ar kādu nodokli vai ne.²⁰⁰

Savukārt līgumu mērķis ir piešķirt atlaides no šīm maksām vai noteikt to maksāšanas kārtību, pamatojoties uz Ventspils brīvostu maksas noteikumiem. Tādējādi šie līgumi pēc sava mērķa un satura ir par publiski tiesisku attiecību noregulējumu starp pieteicēju un ostas pārvaldi.²⁰¹

**Publiskās
personas zemes
iznomāšana**

Publisko tiesību subjekts, apsaimniekojot savu mantu, piemēram, iznomājot zemi, rīkojas privāttiesiski. Rīkojoties privāttiesiski, publisko tiesību subjekts paliek saistīts ar publiski tiesiskiem ierobežojumiem, taču tie neatņem darbībai privāttiesisku raksturu. Lai noteiktu, vai publisko tiesību subjekta darbība notiek publisko vai privāto tiesību jomā, noskaidrojams, vai tiesību norma, kura ir šīs darbības pamatā, pieder pie publiskajām vai privātajām tiesībām.²⁰²

¹⁹⁸ Senāta 2017.gada 5.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-995/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:0905.A420329215.1.L*) 9.punkts.

¹⁹⁹ Atsauce uz Senāta 2016.gada 12.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1501/2016 (670016216) 14.punktu.

²⁰⁰ Atsauce uz Senāta 2016.gada 12.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1501/2016 (670016216) 16.punktu.

²⁰¹ Atsauce uz Senāta 2016.gada 12.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1501/2016 (670016216) 17.punktu.

²⁰² Senāta 2018.gada 19.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-949/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0419.SKA094918.8.L*) 6.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 1.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-235/2012 (A7033011/6) 8.–10.punktu; Senāta 2013.gada 19.marta lēmuma lietā Nr. SKA-363/2013 (A420643211) 12.punktu.

3. Atbalsta maksājumi

Likumdevējs ir nodalījis Eiropas Savienības fondu finansējuma saņemšanu divos procesos, proti, saistībā ar projekta apstiprināšanu tiek pieņemts administratīvais akts, savukārt par projekta īstenošanu tiek noslēgts civiltiesisks līgums. Tādējādi projekta īstenošanai ir noslēgts civiltiesisks līgums starp aģentūru kā sadarbības iestādi un kompetences centru kā finansējuma saņēmēju. Valsts aģentūra „Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra” projekta īstenošanu kontrolē arī noslēgtā civiltiesiskā līguma ietvaros, rīkojoties kā viena no civiltiesiskā līguma pusēm.

**Strīdu par
atbalsta
maksājumiem
risināšana**

Strīdu par piešķirto Eiropas Savienības fonda finansējumu risina administratīvā procesa kārtībā tikai gadījumā, ja atbilstoši Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas vadības likuma 19.panta ceturtajai daļai un 24.pantam tiek pieņemts lēmums par piešķirtā finansējuma atgūšanu. Savukārt pārējos gadījumos strīdi risināmi civiltiesiskā kārtībā.

Valsts aģentūras „Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra” rīcība, kontrolējot līguma par projekta īstenošanu izpildi un lemjot par attiecināmajām izmaksām, atbilstoši likumdevēja gribai ir pārbaudāma vispārējās jurisdikcijas tiesā. Tas vien, ka šīs aģentūras tiesību apjomu regulē ne tikai līgums, bet arī normatīvie akti, nenozīmē, ka aģentūra vienmēr izdod administratīvos aktus, kas pārbaudāmi administratīvā procesa kārtībā.²⁰³

---

²⁰³ Senāta 2017.gada 24.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1308/2017 (A420254716) 8., 9. un 11.punkts.

4. Atlīdzinājuma prasījumi

4.1. Vispārīgie jautājumi

**Pakļautības
(kompetentās
tiesas) noteikšana
atlīdzinājuma
prasījuma
gadījumā**

Lai noteiktu, kura procesa (administratīvā procesa vai civilprocesuālā) kārtībā būtu izskatāms prasījums par tādu mantisko zaudējumu un nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu, kas nodarīts ar iestādes vai amatpersonas lēmumu, par izšķirošu būtu uzskatāms tas, kura tiesa ir bijusi kompetenta konstatēt un novērst šā lēmuma prettiesiskumu. Šāds princips izriet no mantisko zaudējumu un nemantiskā kaitējuma atlīdzinājuma prasījuma subsidiārā rakstura.²⁰⁴

**AA atzīšana par
prettiesisku, lai
varētu pieprasīt
atlīdzinājumu**

Administratīvā procesa likuma 184.panta otrajā daļā ir noteikti pieļaujamības kritēriji prasījumam par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku: tāpat kā administratīvajā procesā iestādē, arī tiesā prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku ir pieļaujams vien tad, ja konstatējums par administratīvā akta prettiesiskumu nepieciešams, lai persona varētu pieprasīt atlīdzinājumu vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.²⁰⁵

**Atlīdzinājuma
prasījums par
nepienācīgi
glabātiem
pierādījumiem**

Lietisko pierādījumu glabāšana ir iestādes administratīvā darbība jeb iestādes darbība valsts pārvaldes jomā. Tādēļ jautājums par atlīdzinājumu saistībā ar iestādes rīcību, nepienācīgi glabājot kriminālprocesā izņemtus lietiskos pierādījumus, ir izskatāms administratīvā procesa kārtībā.²⁰⁶

**Atlīdzinājuma
prasījums par
valsts
amatpersonas
bezdarbību, kas
atzīta par
noziedzīgu
nodarījumu**

Ja personai nemantiskais kaitējums vai zaudējumi nodarīti ar valsts amatpersonas bezdarbību, kas atzīta par noziedzīgu nodarījumu, proti, faktiskā rīcība ir jau transformējusies par noziedzīgu nodarījumu, un tas ir atzīts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu krimināllietā, tad primāri par nodarīto kaitējumu un par zaudējumiem atbild tieši persona, kura ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, un šī persona atbild Kriminālprocesa likumā un Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.²⁰⁷

²⁰⁴ Senāta 2019.gada 27.jūnija lēmums lietā Nr. SKA-890/2019 (*ECLI:LV:AT:2019:0627.SKA089019.4.L*) 8.punkts

²⁰⁵ Senāta 2017.gada 19.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1661/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1219.SKA166117.3.L*) 7.punkts.

²⁰⁶ Senāta 2018.gada 26.marta lēmuma lietā Nr. SKA-931/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0326.A420162817.5.L*) 10.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2009.gada 30.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-183/2009 (A8059807) 10.–12.punktu.

²⁰⁷ 2018.gada 11.oktobra Senāta Departamentu priekšsēdētāju sēdes lēmuma 5.punkts. Skat. arī: Senāta 2018.gada 6.decembra lēmumu lietā Nr. SKA-1302/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:1206.SKA130218.7.L*) 6.punkts.

Atlīdzinājuma
prasījums par
liecinieku
liecībām
kriminālprocesā

Administratīvā procesa kārtībā nav izskatāms jautājums par liecinieka liecības kriminālprocesā ietverto ziņu patiesumu un ar to saistītā atlīdzinājuma piešķiršanu.²⁰⁸

Atlīdzinājuma
prasījums par
ārējo normatīvo
aktu nodarīto
kaitējumu

Tā kā ārējie normatīvie akti nav pārbaudāmi administratīvā procesa ietvaros, tad arī prasījums par šādā veidā iespējami nodarītiem mantiskajiem zaudējumiem vai morālo kaitējumu nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā.²⁰⁹

4.2. Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums

[1] Prasījums par atlīdzinājumu ir nesaraucjami saistīts ar konkrēto administratīvo aktu vai faktisko rīcību. Pieteikums par atlīdzinājumu nav patstāvīgs prasījums, tas nav pārbaudāms tiesā, ja nav pieļaujama ar to saistītā administratīvā akta vai faktiskās rīcības pārsūdzība.²¹⁰

[2] Prasījums par atlīdzinājumu nav patstāvīgs prasījums tādā ziņā, ka persona var prasīt nevis atlīdzinājumu par jebkuru kaitējumu, bet tikai atlīdzinājumu par tādu kaitējumu, kas nodarīts ar administratīvo aktu, tā izpildi vai faktisko rīcību. Kaitējums var pastāvēt tikai kopsakarā ar nodarījumu, kura dēļ kaitējums radies.²¹¹

Atlīdzinājuma
prasījuma
tiesiskā daba

[3] Interpretējot Administratīvā procesa likuma 92.pantu un Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1.panta pirmo daļu, ir atzīts, ka prasījums par zaudējumu atlīdzinājumu nav patstāvīgs prasījums, – tas vienmēr ir pakārtots prasījumam par administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību, proti, Administratīvā procesa likuma 184.pantā pieļautam prasījumam.²¹² Tādējādi administratīvā procesa kārtībā atsevišķs atlīdzinājuma prasījums ir pieļaujams tad, ja tas ir saistīts ar tādu iestādes lēmumu vai rīcību, kas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.panta noteikumiem var būt patstāvīgs pieteikuma priekšmets lietā (izņēmumi var būt noteikti citu likumu speciālajās tiesību normās).²¹³

²⁰⁸ Senāta 2017.gada 10.marta lēmuma lietā Nr. SKA-612/2017 (680068216) 3.punkts.

²⁰⁹ Senāta 2018.gada 23.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-963/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0423.SKA096318.6.L*) 6.punkts.

²¹⁰ Senāta 2017.gada 10.marta lēmuma lietā Nr. SKA-612/2017 (680068216) 3.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama lēmuma lietā Nr. 680068216 5.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2008.gada 8.septembra lēmumu lietā Nr. SKA-588/2008 (A42209105).

²¹¹ Senāta 2017.gada 27.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-947/2017 (670003217) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 9.februāra lēmuma lietā Nr. 670003217 5.punktu. Ar atsauci uz Gredzena I., Mīta D. 92.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs Dr.iur. J. Briedes zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 914.lpp.

²¹² Atsauce uz Senāta 2016.gada 30.decembra sprieduma lietā Nr. SKA-217/2016 (A420600712) 6.punktu; Senāta 2009.gada 28.maija lēmuma lietā Nr. SKA-412/2009 (A42390306) 14.punktu; Senāta 2007.gada 11.maija lēmumu lietā Nr. SKA-364/2007 (b.n.).

²¹³ Senāta 2017.gada 5.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-937/2017 (A420224515) 8.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Atsevišķa
atlīdzinājuma
prasījuma
iesniegšana

Lai personai būtu tiesības vērsties tiesā ar atsevišķu atlīdzinājuma prasījumu saistībā ar procesuālu pārkāpumu, vispirms jākonstatē, ka personas pieteikums par attiecīgo procesuālo pārkāpumu atbilstu Administratīvā procesa likuma 184.panta otrajā daļā noteiktajiem kritērijiem. Ar to, ka iestādes rīcība administratīvā akta izdošanas procesā ir atzīta par prettiesisku, nav pietiekami.²¹⁴ Arī tas, ka iestāde par pieļauto kļūdu ir noteikusi atvairošanos, pats par sevi vēl nenozīmē, ka līdz ar to personai ir tiesības vērsties tiesā ar atsevišķu atlīdzinājuma prasījumu.²¹⁵

Valsts pārvaldes
iestāžu nodarīto
zaudējumu
atlīdzināšanas
likuma
piemērošana

Ja persona vēlas saņemt kriminālprocesa dēļ radušos zaudējumu atlīdzību, nevar attiecināt Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumu, jo šis likums regulē tikai tādu zaudējumu atlīdzinājumu, kas nodarīti administratīvā procesa ietvaros (ar administratīvo aktu vai faktisko rīcību), nevis kriminālprocesā.²¹⁶

4.3. Likums „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu”

Likumā „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu” paredzētās tiesības atlīdzinājumu pieprasīt administratīvā procesa kārtībā nav tulkojamas plaši un attiecas vienīgi uz šā likuma normās konkrēti paredzētajiem gadījumiem un zaudējumu veidiem.²¹⁷

Proti, vienīgi tad, ja ir iestājies kāds no likuma „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu” 2.pantā minētajiem zaudējumu atlīdzināšanas tiesiskajiem pamatiem un kāds no 3.pantā minētajiem zaudējumu atlīdzināšanas gadījumiem, personai ir tiesības uz 4.pantā minēto mantisko zaudējumu atlīdzinājumu.²¹⁸

Zaudējumu
atlīdzināšanas
prasījuma
pamats

Līdz ar to likums „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu” neparedz personas tiesības uz zaudējumu atlīdzināšanu par zvērināta advokāta sniegtu juridisko palīdzību šajā likumā noteiktajā kārtībā gadījumā, ja pret personu ierosināts kriminālprocess, bet tā nav saukta pie kriminālatbildības.²¹⁹

Personas var vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā par tādu zaudējumu atlīdzināšanu, kas nav minēti likumā „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu”. Tādējādi prasījums par izdevumu par juridiskās palīdzības sniegšanu atlīdzināšanu nav

²¹⁴ Atsauce uz Senāta 2017.gada 13.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-613/2017 (670018016) 15.punktu.

²¹⁵ Senāta 2017.gada 5.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-937/2017 (A420224515) 10.punkts.

²¹⁶ Senāta 2017.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1026/2017 (A420231515) 8.punkts.

²¹⁷ Senāta 2017.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1026/2017 (A420231515) 8.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2011.gada 30.decembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-950/2011 (A42482608) 8.punktu; Senāta 2012.gada 6.jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-313/2012 (A42879209) 10.punktu; Senāta 2013.gada 27.septembra sprieduma lietā Nr. SKA-716/2013 (A420820810) 10.–11.punkts.

²¹⁸ Senāta 2017.gada 27.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-335/2017 (A420345314) 7.punkts. Skatīt arī: Senāta 2017.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1026/2017 (A420231515) 8.punktu.

²¹⁹ Senāta 2017.gada 27.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-335/2017 (A420345314) 11.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs izskatāms administratīvā procesa kārtībā, bet gan civilprocesuālā kārtībā vispārējās jurisdikcijas tiesā.²²⁰

Apkopojuuma sastādītāju komentārs: likums „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu” zaudēja spēku ar 2018.gada 1.martu, kad spēkā stājās 2017.gada 30.novembra likums „Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likums”.

**Procesuālie
pārkāpumi
administratīvā
pārkāpuma lietas
procesā**

Argumenti par Valsts policijas amatpersonu rīcības tiesiskumu skatāmi, pārbaudot, vai ir priekšnoteikumi kaitējuma atlīdzināšanai. Proti, tas vērtējams prasījuma, – kaitējuma atlīdzināšana – ietvaros. Tas, ka prasījums par Valsts policijas amatpersonu rīcības tiesiskumu administratīvā procesa kārtībā nav skatāms kā atsevišķs prasījums, nekādi neizslēdz pienākumu tiesai vērtēt procesuālos pārkāpumus pieteiktā prasījuma (par kaitējuma atlīdzinājumu) ietvaros. Tādējādi, ja policijas amatpersonas pieteicēju aizturējušas prettiesiski un/vai aizturēšanas laikā izdarījušas pārkāpumus, un pārkāpums ir tik būtisks, ka par to jānosaka atlīdzinājums, tas var būt pamats attiecīgam spriedumam.²²¹ Ja pamats kaitējumam atlīdzināšanai netiks konstatēts, tas var būt pamats pieteikuma noraidīšanai pēc būtības.²²²

²²⁰ Senāta 2017.gada 27.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-335/2017 (A420345314) 11.punkts. Skatīt arī: Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 14.marta lēmuma lietā Nr. A420345314 11.punktu.

²²¹ Atsauce uz Senāta 2014.gada 22.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-863/2014 (A420347712).punktu.

²²² Senāta 2018.gada 23.marta lēmuma lietā Nr. SKA-1017/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0323.A420262017.5.L) 7.punkts.

5. Bērnu tiesības / Vecāku tiesības

5.1. Bērna tiesības uz izglītību

Skolēni ir iestādei īpaši pakļautas personas.

Skolēna un valsts attiecībās administratīvie akti ir tādi lēmumi, kuri skar skolēna un valsts attiecību pamatus, piemēram, lēmums par skolēna statusa iegūšanu, lēmums par skolēna pārcelšanu nākamajā klasē, lēmums par skolēna izslēgšanu no skolas. Administratīvie akti ir arī lēmumi, kas piemēro sodu skolēnam (piemēram, aizliegums piedalīties nodarbībā), un lēmumi, kas būtiski skar skolēna cilvēktiesības, piemēram, aizliegums valkāt reliģiskus simbolus.

Lēmums par izglītības iestādes reorganizāciju

Turpretim valsts lēmumi par skolēna izglītības iegūšanas organizēšanu ir vērsti uz iekšu un nav administratīvie akti, piemēram, lēmumi par stundu plānojuma noteikšanu, mājas darbu uzdošanu, klašu apvienošanu, uzdevumu novērtējumi. Pie lēmumiem, kas organizē skolēna izglītības iegūšanu, pieskaitāmi arī tādi, kuri reorganizē izglītības iestādes darbību, ciktāl tie būtiski neskar skolēna tiesības iegūt izglītību. Ja iestādes lēmums būtiski apgrūtina vai atņem skolēnam tiesības iegūt izglītību, jo, piemēram, cita skola atrodas īpaši tālu no skolēna dzīvesvietas un nav nodrošinātas iespējas nokļūt skolā, vai cita skola nepastāv vispār, tad šāds lēmums būtu uzskatāms par administratīvo aktu.²²³

Lēmums par pienākumu maksāt par interešu izglītību

Skolas pieprasījums segt mācību maksas daļu rada pieteicējam konkrētas tiesiskās sekas – pienākumu maksāt noteiktu maksājumu. Tādējādi tas ir administratīvais akts. Pret šādu pienākumu, tāpat kā pret lēmumu par maksu nemaksājoša skolēna izslēgšanu no skolas, pieteicējs var vērsties ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu. Šādu maksāšanas pienākumu uzliekoša lēmuma pārbaudi tiesas kontrolei pieteicējs var nodot ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu (izpildīta akta pretiesiskuma konstatēšanu).²²⁴

5.2. Bāriņtiesa

Bāriņtiesas vērsšanās policijā ar informāciju par iespējamo vardarbību pret bērnu

Administratīvā procesa kārtībā atsevišķi nevar tikt pārvērtēta bāriņtiesas rīcība, vērsties tiesībsargājošā iestādē personas bērnu tiesību aizsardzības nolūkos, ja bāriņtiesas rīcībā ir nonākusi informācija par iespējamu noziedzīgu nodarījumu pret bērniem. Arī šādas rīcības pamatā esošu faktisko apstākļu izklāsts, pat ja šie apstākļi neapstiprinās, bet par to esību pastāv pamatotas aizdomas, nav vērtējams kā personas bērnu tiesību aizskārums vai bāriņtiesas pretiesiska faktiskā rīcība, nepatiesi apmelojot personu un viņas ģimeni.²²⁵

²²³ Senāta 2017.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-857/2017 (670022616) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2016.gada 30.decembra lēmuma lietā Nr. 670022616 2.1.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 16.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-408/2010 (A7041309) 5.punktu.

²²⁴ Senāta 2018.gada 18.maija sprieduma lietā Nr. SKA-431/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0518.A420395914.2.S) 8.punkts. Skatīt arī: Senāta 2016.gada 13.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-951/2016 (A420395914) 7. un 8.punkts.

²²⁵ Senāta 2019.gada 9.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1269/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0509.SKA126919.5.L) 2.punkts.

**Aizgādības
tiesību strīdu
nošķiršana no
saskarsmes
tiesību strīdiem**

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 19.panta otro daļu bāriņtiesa izšķir vecāku domstarpības bērna aizgādības jautājumos (izņemot domstarpības par bērna dzīvesvietas noteikšanu) un, ja nepieciešams, pieņem lēmumu. Tas nozīmē, ka gadījumā, ja tiek konstatēts, ka vecāku strīds ir saistīts ar aizgādības tiesību īstenošanu, bāriņtiesai, aizstāvot un aizsargājot bērna tiesības un intereses, ir jāizšķir šis strīds, un šāds bāriņtiesas lēmums ir pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā.²²⁶

Ja vecāki lūdz bāriņtiesai izšķirt no aizgādības tiesībām izrietošu strīdu, bāriņtiesa pieņem lēmumu, kas pārsūdzams administratīvā procesa kārtībā.²²⁷ Savukārt strīdu par saskarsmes tiesībām izlemj tiesa civilprocesuālā kārtībā.²²⁸

**Audzūgimenes
rīcības tiesiskā
daba**

Lai arī audžuģimene, pamatojoties uz bāriņtiesas lēmumu, uz noteiktu laiku nodrošina bērna aprūpi un uzraudzību, laikā, kamēr bērns atrodas audžuģimenē, bērna personisko un mantisko tiesību un interešu vienīgais juridiskais pārstāvis ir bāriņtiesa (*Bāriņtiesu likuma 17.panta 10.punkts*). Bāriņtiesa ir tas subjekts, kurai īpaši jāraugās, lai tiktu nodrošinātas audžuģimenē ievietota bērna tiesības un intereses.²²⁹ Savukārt persona kā audžuģimene bērna aprūpes pienākumus ar bāriņtiesas piešķirtām tiesībām veic kā privātpersona. Ņemot vērā, ka personas atbilstību audžuģimenes pienākumu veikšanai saskaņā ar Audžuģimenes noteikumos noteiktajiem kritērijiem ir atzinusi bāriņtiesa, arī veikt kontroli pār audžuģimenes rīcību ir vienīgi bāriņtiesas kompetencē. Respektīvi, izvērtēt, vai audžuģimene ir rīkojusies saskaņā ar bērna tiesiskajām interesēm un citiem normatīvajos aktos noteiktajiem audžuģimenes pienākumiem, atbilstoši Bāriņtiesu likuma 17.pantam (tieši noteic bāriņtiesas pienākumu citastarp izskatīt sūdzības un iesniegumus par audžuģimenes rīcību) ir bāriņtiesas uzdevums. Bāriņtiesa ir kompetentā iestāde šādu sūdzību izskatīšanai un attiecīgu lēmumu pieņemšanai veikt tālākas darbības bērna tiesisko interešu aizsardzībai.

Ievērojot minēto, audžuģimene neveic darbības valsts pārvaldes jomā, un tās rīcība nav uzskatāma par faktisko rīcību Administratīvā procesa likuma izpratnē.²³⁰

**Aizgādības
nodibināšana
mantojumam**

Jautājums, vai pār mantojumu ir nodibināma aizgādība, ir vienīgi notāra kompetencē. Šāds notāra lēmums par aizgādības nodibināšanu vai atteikšanos nodibināt aizgādību (ja notārs atzīst, ka tam nav pamata) nav pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā. Savukārt bāriņtiesas kompetencē ir vienīgi izpildīt notāra lēmumu (notariālo aktu) par aizgādības nodibināšanu un iecelt mantojumam par aizgādni ar tam nepieciešamajām spējām apveltītu konkrētu personu.²³¹

²²⁶ Senāta 2017.gada 5.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1129/2017 (A420276016) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2015.gada 25.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-864/2015 (680016715).

²²⁷ Atsauce uz Senāta 2015.gada 25.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-864/2015 (680016715).

²²⁸ Senāta 2017.gada 5.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1129/2017 (A420276016) 6.punkts.

²²⁹ Atsauce uz Senāta 2018.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr. SKA-885/2018 (A420256416) 18.punktu.

²³⁰ Senāta 2019.gada 12.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1124/2019 (*ECLI:LV:AT:2019:0412.A420143819.9.L*) 7. un 8.punkts.

²³¹ Senāta 2019.gada 22.februāra lēmums lietā Nr. SKA-1002/2019 (*ECLI:LV:AT:2019:0222.A420154718.13.L*), 6.punkts.

**Riska
novērtējuma
tiesiskā daba**

Riska novērtējums tiek sniegts procesā par aizgādības tiesībām un galīgi tiek noregulēts bāriņtiesas lēmumā par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai neatjaunošanu. Tāpēc darbības un lēmumi, kas pieņemti šā procesa ietvaros, pārbaudāmi, pārsūdzot lēmumu, kas skar pieteicēja aizgādības tiesības. Tā kā riska novērtējums pats par sevi nerada pieteicēja tiesību un tiesisko interešu aizskārumu, tas arī nav atsevišķi pārsūdzams tiesā.²³²

**Bāriņtiesas
sniegtā atzinuma
civilīetā tiesiskā
daba**

Ne jebkura iestādes darbība ir faktiskā rīcība. Ja iestādes rīkojas civilprocesa ietvaros, tostarp sniedzot atzinumu kā kompetentā iestāde, tā nav faktiskā rīcība Administratīvā procesa likuma 89.panta izpratnē.²³³

Bāriņtiesas darbības saistībā ar sniegto atzinumu civilprocesa ietvaros pēc tiesas pieprasījuma civilīetā nav izskatāmas administratīvajā tiesā šo darbību civilprocesuālā rakstura dēļ. Bāriņtiesas atzinumā norādītie apstākļi var tikt apstrīdēti civilīetas ietvaros. Līdz ar to arī darbības, kas attiecas uz šāda atzinuma sagatavošanas procesu, tostarp piezīmju pievienošana sēdes protokolam, kurā apspriesti apstākļi atzinuma sagatavošanai, ir darbības, kas tiek veiktas saistībā ar konkrēto civilīetu.²³⁴

**Lēmuma par
aizbildnības
lietas izbeigšanu
tiesiskā daba**

Bāriņtiesa, pieņemot lēmumu par lietas izbeigšanu, jo tai nav teritoriālās kompetences bērna aizbildnības jautājumā, jo bērna dzīvesvieta nav Latvijā, ir pieņēmusi procesuālas dabas lēmumu. Ar šādu lēmumu vienlaikus izbeidzas bāriņtiesas uzraudzība pār pieteicēju, kas nozīmē, ka pieteicēja tiek atsvabināta no saistībām pret bāriņtiesu. Tādējādi šāds lēmums nerada pieteicējam ne tiesības, ne uzliek pienākumus, līdz ar to nav administratīvais akts.²³⁵

²³² Senāta 2017.gada 23.marta lēmuma lietā Nr. SKA-892/2017 (680093916) 3.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2013.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-613/2013 (680023413) 7.punktu.

²³³ Senāta 2018.gada 21.decembra lēmums lietā Nr. SKA-1650/2018 (ECLI:LV:AT:2018:1221.SKA165018.4.L) 4.punkts. ar atsauci uz Senāta 2015.gada 25.februāra lēmumu lietā Nr. SKA-491/2015 (680079614); Senāta 2017.gada 3.februāra lēmumu lietā Nr. SKA-739/2017 (670020816).

²³⁴ Senāta 2018.gada 21.decembra lēmums lietā Nr. SKA-1650/2018 (ECLI:LV:AT:2018:1221.SKA165018.4.L) 6.punkts.

²³⁵ Senāta 2017.gada 23.maija lēmuma lietā Nr. SKA-427/2017 (680025716) 6.punkts.

6. Brīvo profesiju pārstāvji

6.1. Maksātnešpējas administratori

Informācijas apmaiņa starp iestādēm tiesību normās noteiktos gadījumos un apmērā ir vienkārša valsts pārvaldes iestādes darbība – tā nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība.²³⁶

Maksātnešpējas administrācija, sastādot valsts amatpersonu sarakstu un iekļaujot tajā administratorus, nenosaka valsts amatpersonas statusu, bet pārbauda konkrētus faktus, piemēram, vai administrators nav beidzis pildīt valsts amatpersonas amata pienākumus. Līdz ar to Maksātnešpējas administrācijas direktoram kā iestādes vadītājam ir jāsniedz par pieteicēju attiecīgā informācija arī tad, ja kādu iemeslu dēļ viņš beidzis pildīt valsts amatpersonas pienākumus. Veicot šo darbību, Maksātnešpējas administrācijas direktors neizdod konstatējošo administratīvo aktu, bet veic valsts pārvaldes darbības, kas nav vērstas ne uz tiesisko, ne faktisko seku radīšanu pieteicējai (veic vienkāršo pārvaldes darbību).²³⁷

Maksātnešpējas administrācija, sastādot valsts amatpersonu sarakstu un iekļaujot tajā personu, nav izdevusi administratīvo aktu, nedz veikusi faktisko rīcību.²³⁸

Maksātnešpējas administrācijas lēmums par maksātnešpējas administratora iekļaušanu Valsts ieņēmumu dienestam iesniedzamajā valsts amatpersonu sarakstā nav administratīvais akts.²³⁹

Likumdevējs Maksātnešpējas likumā skaidri paredzējis administrācijas pieņemtos lēmumus, uzraugot administratora rīcību maksātnešpējas procesā, vērtēt Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā vispārējās jurisdikcijas tiesā, kurā ierosināta maksātnešpējas

**Administrators
iekļaušana
sarakstā, kurš
jāiesniedz VID**

**Maksātnešpējas
administrācijas
kontrolē pār
administratoru
darbību vai
bezdarbību**

²³⁶ Senāta 2017.gada 4.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1457/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1004.SKA-1457-17.1.L*) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūlija lēmuma lietā Nr. 670012417 7.punktu. Ar atsauci uz Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 31.marta lēmuma lietā Nr. 670006316 3.punktu.

²³⁷ Senāta 2017.gada 4.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1457/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1004.SKA-1457-17.1.L*) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūlija lēmuma lietā Nr. 670012417 9.punktu.

²³⁸ Senāta 2017.gada 4.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1457/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1004.SKA-1457-17.1.L*) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūlija lēmuma lietā Nr. 670012417 5.punktu.

²³⁹ Senāta 2017.gada 4.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1457/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1004.SKA-1457-17.1.L*) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūlija lēmuma lietā Nr. 670012417 7.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2016.gada 17.maija lēmumu lietā Nr. SKA-1037/2016 (670007016); Senāta 2016.gada 26.maija lēmumu lietā Nr. SKA-1051/2016 (670006616); Senāta 2016.gada 26.maija lēmumu lietā Nr. SKA-1089/2016 (670006516); Senāta 2016.gada 26.maija lēmumu lietā Nr. SKA-1062/2016 (670008016); Senāta 2016.gada 27.maija lēmumu lietā Nr. SKA-1054/2016 (670006716); Senāta 2016.gada 27.maija lēmumu lietā Nr. SKA-1077/2016 (670007516); Senāta 2016.gada 27.maija lēmumu lietā Nr. SKA-1090/2016 (670007616); Senāta 2016.gada 27.maija lēmumu lietā Nr. SKA-1091/2016 (670007116); Senāta 2016.gada 27.maija lēmumu lietā Nr. SKA-1092/2016 (670007216); Senāta 2016.gada 31.maija lēmumu lietā Nr. SKA-1053/2016 (670006816); Senāta 2016.gada 8.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-1055/2016 (670007416); Senāta 2016.gada 8.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-1138/2016 (670009616); Senāta 2016.gada 9.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-1038/2016 (67007316).

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs
lieta. Administrācijas attiecībā uz administratora darbību vai bezdarbību pieņemto lēmumu un rīcības kontrole nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā.²⁴⁰

**Maksātnespējas
administrācijas
lēmumu
pārsūdzēšana**

Maksātnespējas likuma 188.panta otrā daļa noteic, ka šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētos Maksātnespējas administrācijas lēmumus var apstrīdēt augstākā iestādē. Augstākas iestādes lēmumu par attiecīgo Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Atbilstoši panta trešajai daļai šā panta pirmās daļas 4.punktā minēto Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Šā panta ceturta daļa noteic, ka šā panta otrajā un trešajā daļā minētos lēmumus apstrīd un pārsūdz Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Savukārt atbilstoši panta piektajai daļai šā panta pirmās daļas 3.punktā minēto Maksātnespējas administrācijas lēmumu var pārsūdzēt Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā tajā tiesā, kurā ierosināta attiecīgā tiesiskās aizsardzības procesa lieta vai maksātnespējas procesa lieta.²⁴¹

**Amata kandidātu
saraksta
kredītiestādes
likvidēšanai
veidošanas
procesā pieņemts
lēmums**

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas ieteikums vispārējās jurisdikcijas tiesai par kredītiestādes maksātnespējas procesa administratoru ir vērsts uz tiesiskas sekas radoša vispārējās jurisdikcijas tiesas nolēmuma pieņemšanu un pats par sevi galīga rakstura sekas nerada. Tā kā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punktam administratīvā procesa kārtībā nav pārbaudāms tiesas nolēmums, šādā kārtībā nav pārbaudāmi arī lēmumi un darbības, kas vērstas uz tiesas nolēmuma pieņemšanu.²⁴²

Maksātnespējas procesa administratora kandidatūras izvēlēšanās un ieteikšana tiesai netiek veikta administratīvā procesa ietvaros. Līdz ar to arī starplēmumi un starpdarbības, kas veiktas, lai īstenotu minēto mērķi, netiek veiktas un tādējādi arī nav pārbaudāmas administratīvā procesa ietvaros.²⁴³

Administratīvajā tiesā nav pārbaudāma Maksātnespējas administrācijas rīcība saistībā ar iespējamo kredītiestādes maksātnespējas procesa administratora amata kandidātu saraksta veidošanu, kā arī administratīvā procesa kārtībā nav panākama pieteicēja iekļaušana to pretendentu sarakstā, kurus komisijai iesaka Maksātnespējas administrācija un kuri potenciāli varētu kļūt par maksātnespējas procesa administratoriem kredītiestāžu maksātnespējas procesā.²⁴⁴

²⁴⁰ Senāta 2016.gada 17.marta lēmuma lietā Nr. SKA-823/2016 (A420329215) 8.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 30.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-668/2012 (670009112) 5.punktu; Senāta 2011.gada 16.decembra lēmumu lietā Nr. SKA-947/2011 (A420445111).

²⁴¹ Senāta 2017.gada 5.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-995/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0905.A420329215.1.L) 9.punkts.

²⁴² Senāta 2017.gada 12.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1370/2017 (ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1003.6-7-00104-17.3.L) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūnija lēmuma lietā Nr. 670010417 4.3.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2014.gada 14.marta lēmuma lietā Nr. SKA-441/2014 (A420348213) 7. un 8.punktu.

²⁴³ Senāta 2017.gada 12.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1370/2017 (ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1003.6-7-00104-17.3.L) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūnija lēmuma lietā Nr. 670010417 4.4.punktu.

²⁴⁴ Senāta 2017.gada 12.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1370/2017 (ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1003.6-7-00104-17.3.L) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 13.jūnija lēmuma lietā Nr. 670010417 4.5.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Apkopojuma sastādītāju komentārs: Minētās atziņas ir piemērojamas arī attiecībā uz Latvijas Zvērinātu advokātu padomi par amata kandidātu saraksta kredītiestādes likvidēšanai veidošanas procesā pieņemtu lēmumu attiecībā uz kandidātiem no zvērinātu advokātu vidus.²⁴⁵

6.2. Zvērināti tiesu izpildītāji

Tiesu izpildītāja
rīcība nolēmuma
izpildē

Kontrole par tiesu izpildītāja darbību tiesiskumu neietilpst administratīvās tiesas kompetencē. Veicot amata pienākumus, tiesu izpildītājs neizdod administratīvus aktus un neveic faktisko rīcību. Ievešana valdījumā ir regulēta Civilprocesa likumā. Tādējādi jautājumi, kas saistīti ar ievēšanu valdījumā, risināmi saskaņā ar Civilprocesa likumā ietvertu regulējumu. Tiesas nolēmumu izpildu darbību veikšanā iesaistās tās iestādes, kuru iesaistīšanos paredz civilprocesa tiesību normas.²⁴⁶

Lēmums par administratīvās lietas – disciplinārlietas – ierosināšanu ir procesuāls starplēmums administratīvajā procesā. Galīgais lēmums konkrētajā administratīvajā procesā būs lēmums, kuru disciplinārlietu komisija vai tieslietu ministrs pieņems pēc disciplinārlietas izskatīšanas.

Lēmums par
disciplinārlietas
ierosināšanu

Viens no izņēmuma gadījumiem, kad starplēmums var tikt atzīts par administratīvo aktu tā būtiskās ietekmes uz adresātu dēļ, ir tad, ja no starplēmuma automātiski vai vismaz lielā mērā izriet galīgais lēmums vai ja starplēmumu pieņem cita iestāde un tas ietekmē galīgo lēmumu.²⁴⁷

Disciplinārlietu komisija disciplinārlietas izskatīšanas gaitā var pieņemt arī lēmumu izbeigt disciplinārlietu un nepiemērot disciplinārsodu. Lēmums par disciplinārlietas ierosināšanu nerada disciplinārlietu komisijai pienākumu piemērot pieteicējai disciplinārsodu vai ierosināt, lai tieslietu ministrs piemēro pieteicējai ministra kompetencē esošo disciplinārsodu – atcelšanu no amata.

Gadījumā, ja disciplinārlietas izskatīšanas rezultātā tomēr tiks pieņemts pieteicējai nelabvēlīgs lēmums (administratīvais akts), pieteicējai būs tiesības to pārsūdzēt. Pārsūdzot procesa noslēgumā izdoto administratīvo aktu, var izteikt iebildumus arī pret procesā pieņemtajiem starplēmumiem.²⁴⁸

Iestādes
nepakļaušanās
tiesu izpildītāja
prasībām

Zvērinātam tiesu izpildītājam atbilstoši Tiesu izpildītāju likuma 40., 41.pantam un Civilprocesa likuma 551.panta pirmajai, otrajai daļai ir tiesības pieprasīt informāciju un prasīt rīkojumu izpildī arī no publisko tiesību juridiskās personas, un iebildumi, kas personai rodas saistībā ar publisko tiesību juridiskās personas nepakļaušanos tiesu

²⁴⁵ Skat. arī Senāta 2018.gada 14.septembra lēmumu lietā Nr. SKA-1202/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0914.SKA120218.3.L) un 2018.gada 27.septembra lēmumu lietā Nr. SKA-1420/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0927.SKA142018.3.L).

²⁴⁶ Senāta 2017.gada 25.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1067/2017 (680093016) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 15.marta lēmuma lietā Nr. 680093016 7.punktu.

²⁴⁷ Atsauce uz Senāta 2006.gada 8.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-396/2006 (b.n.) 11.punktu.

²⁴⁸ Senāta 2017.gada 23.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-856/2017 (670000917) 4. un 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 11.janvāra lēmuma lietā Nr. 670000917 5. un 6.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs
izpildītāja prasībām, vērtējami tāpat kā jebkurā citā gadījumā – vispārējās jurisdikcijas
tiesā. Tāpat arī iebildumi par tiesu izpildītāja rīcību atbilstoši Civilprocesa likuma
632.panta pirmajai daļai vērtējami vispārējās jurisdikcijas tiesā. Atsevišķa kontrole
administratīvā procesa kārtībā nav veicama pār to, kā (tostarp – cik veiksmīgi) tiesu
izpildītājs veic tādu naudas līdzekļu piedziņu, kas atrodas publisko tiesību juridiskās
personas rīcībā.²⁴⁹

---

²⁴⁹ Senāta 2017.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-780/2017 (A420289015) 5.punkts.

7. Būvniecības tiesības un teritorijas plānojums

Būvinspektora
atzinums par
patvaļīgu
būvniecību

Būvinspektora atzinums kā tāds uzskatāms par administratīvo aktu vienīgi tajos gadījumos, ja šajā atzinumā ir noteikts pienākums apturēt būvdarbus vai pārtraukt patvaļīgās būves ekspluatāciju. Savukārt visos pārējos gadījumos būvinspektora atzinums uzskatāms vienīgi par pamatu būvvaldei turpināt attiecīgo administratīvo procesu un lemt par to, kādā veidā konstatētie pārkāpumi ir novēršami.²⁵⁰

Būvinspektora
atzinumā ietvertā
norāde par
informācijas
iesniegšanu

Senāts, vērtējot būvinspektora atzinumā ietverto norādījumu iesniegt dokumentus, ir atzinusi, ka iestādes pieprasījums iesniegt dokumentus ir administratīvās lietas ietvaros veikta informācijas iegūšana Administratīvā procesa likuma 59.panta izpratnē, kas neveido atsevišķu faktisko rīcību vai administratīvo aktu, kas būtu nododams tiesas kontrolei; tiesas kontrolei ir pakļauts galīgais iestādes lēmums lietā.²⁵¹

Būvinspektora atzinumā ietvertais norādījums personai iesniegt zemesgrāmatā neierakstīto būvju būvniecības dokumentus ir būvvaldes veikta informācijas iegūšana, kas atsevišķi no gala lēmuma tiesā nav pārbaudāma.²⁵²

Būvvaldes
lēmuma
apstrīdēšanas
iesnieguma
izskatīšanas
procesā neveiktās
starpdarbības

Starpdarbība, vēl jo vairāk – tās neveikšana, nerada galīgas tiesiskās sekas. Tāpēc starpdarbība (tās neveikšana) pati par sevi nav ne administratīvie akti, ne arī faktiskā rīcība un nav pārsūdzama tiesā atsevišķi no procesa noslēgumā izdodamā administratīvā akta.²⁵³

Nemot vērā minēto, pieteikums par būvvaldes lēmumu apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas procesa laikā neveiktām domes starpdarbībām (strīdus ēku ekspluatācijas neapturēšanu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 80.pantu) un pienākuma uzlikšanu domei veikt šādas starpdarbības ir atsakāms pieņemt.²⁵⁴

Viena no administratīvā akta pazīmēm ir tiesisku seku radīšana, kas vērstas uz administratīvā akta mērķa sasniegšanu.

Lēmums par skolas ēkas pārbūves izmaiņu veikšanu nenoslēdz to procesu, kurā tas pieņemts, un pats par sevi nenoregulē tiesiskās attiecības izglītības jomā. Kā izriet no

²⁵⁰ Senāta 2017.gada 10.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-956/2017 (670003317) 6.punkts. Ar atsauci uz 2015.gada 30.septembra lēmumu lietā Nr. SKA-1213/2015 (670008915); Senāta 2016.gada 22.marta lēmumu lietā Nr. SKA-764/2016 (A420127816); Senāta 2016.gada 23.marta lēmumu lietā Nr. SKA-820/2016 (A420171715).

²⁵¹ Atsauce uz Senāta 2015.gada 20.septembra lēmumu lietā Nr. SKA-1213/2015 (67008915) 7.punktu; Senāta 2013.gada 11.marta lēmumu lietā Nr. SKA-414/2013 (A420512110) 8.punktu.

²⁵² Senāta 2018.gada 13.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1294/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0713.SKA129418.4.L) 5.punkts. Skat. arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2018.gada 9.maija lēmuma lietā Nr. 670006618 (ECLI:LV:ADRJRT:2018:0509.18055.1.L) 6.punktu.

²⁵³ Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2019.gada 12.februāra lēmuma lietā Nr. 680007719 (ECLI:LV:ADRJRT:2019:0212.680007719.2.L) 6.punkts. Ar Senāta 2019.gada 5.marta lēmumu lietā Nr. SKA-1116/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0305.SKA111619.4.L) tika atteikts izskatīt blakus sūdzību.

²⁵⁴ Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2019.gada 12.februāra lēmuma lietā Nr. 680007719 (ECLI:LV:ADRJRT:2019:0212.680007719.2.L) 6.punktu. Ar Senāta 2019.gada 5.marta lēmumu lietā Nr. SKA-1116/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0305.SKA111619.4.L) tika atteikts izskatīt blakus sūdzību.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

**Lēmums par
skolas ēkas
pārbūves
izmaiņu veikšanu**

pieteikumam pievienotajiem dokumentiem, Ķekavas novada dome, pamatojoties uz Ķekavas novada attīstības programmu 2014.–2020.gadam un Rīcības plānu 2016.–2018.gadam, ir apstiprinājusi Ķekavas novada izglītības infrastruktūras attīstības stratēģisko rīcības plānu 2015.–2020.gadam, kur paredzēta Pļavniekkalna sākumskolas pārbūve Katlakalnā.

Lēmums nerada tiesiskas sekas, tas nenodibina, negroza tiesisko situāciju, kas ir nepieciešams, lai lēmumu atzītu par administratīvo aktu. Ievērojot minēto, secināms, ka lēmums, ar kuru uzsākta Pļavniekkalna sākumskolas paplašināšanas projekta realizācija un uzdots izpilddirektoram organizēt sarunu procedūru un slēgt līgumu ar konkursa uzvarētāju, nav pašvaldības aktivitāšu galīgais mērķis, bet tikai atsevišķi elementi izglītības infrastruktūras attīstības stratēģiskā rīcības plāna tapšanā. Savukārt pats šis plāns vērsts uz pašvaldības iepriekš nosprausto politisko mērķu un attīstības uzdevumu īstenošanu.

Līdz ar to lēmums nav uzskatāms par administratīvo aktu.²⁵⁵

**Ielas izvietošana
pašvaldības
teritorijā**

Vispārīgā gadījumā ielu ierīkošana vai likvidēšana ir skatāma tieši teritorijas plānošanas ietvaros. Tajā jebkurai personai ir tiesības izteikt savus priekšlikumus un iebildumus un sagaidīt, ka tās viedoklis tiek izvērtēts, noskaidrojot iesaistītās intereses un to nozīmību. Tātad ielas izveidošana vai likvidēšana (jeb izvietojums pašvaldības teritorijā) vispirms tiek paredzēta normatīvajā aktā – pašvaldības saistošajos noteikumos, uz kuru pamata var tikt pieņemts lēmums par konkrētā ceļa ierīkošanu vai likvidēšanu. Šie vispārīgie uzstādījumi tomēr neizslēdz izņēmuma situācijas, ka saskaņā ar teritorijas plānojumu pieņemami individuāli lēmumi varētu tikt pieņemti arī tad, ja nav bijis plānošanas procesa, vai pat pretrunā ar iepriekš pieņemtu teritorijas plānojumu. Šāds pašvaldības pienākums var izrietēt no augstāka juridiskā spēka tiesību normām, jo īpaši Latvijas Republikas Satversmē garantētajām pamattiesību normām. Ja teritorijas individuāla lēmuma nepieņemšanas gadījumā tiktu pārkāptas (tostarp nesamērīgi ierobežotas), piemēram, personu tiesības uz veselību, dzīvību, privātās dzīves neaizskaramību, īpašumu, pašvaldībai būtu pienākums izdot šādu individuālu lēmumu (administratīvo aktu).²⁵⁶

**Atmežošanas
atļauja**

Ministru kabineta lēmums atļaut vai neatļaut atmežošanu būvniecības īstenošanai, nav uzskatāms par starplēmumu būvatļaujas izdošanas procesā. Šim lēmumam pašam par sevi (papildu būvatļaujai) ir būtiska ietekme uz personas tiesībām būvēt, jo bez atmežošanas atļaujas būvniecība kāpu aizsargjoslas meža teritorijā nav pieļaujama. Ņemot vērā, ka šāds lēmums var tikt pieņemts pēc tam, kad būvatļauja jau ir izdota, nav pamata saistīt šā lēmuma pārsūdzības iespējas ar būvatļaujas pārsūdzēšanu.²⁵⁷

²⁵⁵ Senāta 2017.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-644/2017 (670018716) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 20.oktobra lēmuma lietā Nr. 670018716 4. un 5.punktu.

²⁵⁶ Senāta 2017.gada 20.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1244/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0920.A420214915.1.L) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2007.gada 14.maija sprieduma lietā Nr. SKA-193/2007 (A42130504) 16., 20., 23. un 26.punktu; Senāta 2012.gada 2.marta lēmuma lietā Nr. SKA-376/2012 (A420632910) 8.punktu; Senāta 2013.gada 10.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1155/2013 (670019213) 6. un 7.punktu.

²⁵⁷ Senāta 2017.gada 11.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1198/2017 (A420267015) 11.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

**Atzīme
būvatļaujā**

Saskaņā ar Būvniecības likuma 17.panta pirmo daļu būvdarbus drīkst uzsākt pēc tam, kad būvvalde ir izdarījusi atzīmi būvatļaujā par visu tajā ietvertu projektēšanas nosacījumu izpildi, būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi un būvatļauja kļuvusi neapstrīdama. Līdz ar to atzīme par projektēšanas nosacījumu izpildi ir viens no priekšnosacījumiem, lai būvatļauja stātos spēkā materiāltiesiskā nozīmē. Savukārt līdz ar būvatļaujas paziņošanu tā stājas spēkā procesuālā nozīmē. Atzīme par projektēšanas nosacījumu izpildi ir procesuāls lēmums, ar kuru iestāde apliecina, vai būvprojekts atbilst būvatļaujas nosacījumiem un būvdarbus tiesām var uzsākt. Citiem vārdiem, ar to tiek noskaidrota iepriekš izdotā administratīvā akta spēkā esība. Tādējādi attiecīgais pieteikums uzskatāms par administratīvā akta (būvatļaujas) spēkā neesības atzīšanas pieteikumu.²⁵⁸

Parasti procesuālus lēmumus administratīvajā procesā pārbauda, vērtējot galīgo administratīvo aktu. Tomēr izskatāmajā gadījumā tas nav iespējams, jo atzīme par projektēšanas nosacījumu izpildi būvniecības procesā tiek veikta pēc būvatļaujas izsniegšanas.²⁵⁹ Tādējādi, lemjot par pieteikuma pieņemšanu, vērtējams, vai atzīme par projektēšanas nosacījumu izpildi būtiski skar pieteicējas tiesības vai tiesiskās intereses vai būtiski apgrūtinā to īstenošanu. Personai savukārt ir pienākums konkrēti norādīt, kādā veidā atzīmes uzlikšana vai neuzlikšana skar tās tiesības.²⁶⁰

**Lokālpilnojumā
izstrādes procesā
pieņemts lēmums**

Lokālpilnojumā izstrādes process tiek ierosināts pēc pašvaldības iniciatīvas, un lokālpilnojums tiek apstiprināts saistošo noteikumu veidā. Tas nozīmē, ka lokālpilnojumā izstrāde un apstiprināšana ir uzskatāma par normatīvā akta (pašvaldības saistošo noteikumu – lokālpilnojumā) izstrādes procesu. Savukārt normatīvo aktu izdošana ir nevis valsts pārvaldes, bet likumdošanas funkcijas izpausme.

Tas savukārt nozīmē, ka šāds lēmums nav pakļauts administratīvo tiesu kontrolei, jo normatīvā akta un tā izstrādes procesā pieņemto lēmumu tiesiskuma kontrole nav pārbaudāma administratīvajā procesa kārtībā.²⁶¹

**Pašvaldības
rīcība saistošo
noteikumu
izstrādē**

Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumu Nr. 628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 92.punkts regulē pašvaldības tiesības ārējā normatīvā akta – pašvaldības saistošo noteikumu – izdošanas procesā. Savukārt pašvaldība, izdodot saistošos noteikumus, tostarp lemjot par noslēguma jautājumu nepieciešamību un saturu, veic likumdošanas funkciju pašvaldības administratīvajās teritorijas ietvaros. Pašvaldības rīcība, īstenojot likumdošanas funkciju, nav pārbaudāma administratīvajā tiesā.²⁶²

Apkopojuma sastādītāju komentārs: Līdz 2018.gada 3.novembrim šī Ministru kabineta norma paredzēja arī pašvaldības tiesības noteikt termiņu detālplānojuma īstenošanas uzsākšanai (ja par detālplānojuma īstenošanu nebija noslēgts administratīvais līgums).

²⁵⁸ Atsauce uz Senāta 2017.gada 24.februāra lēmumu lietā Nr. SKA-118/2017 (A420601112).

²⁵⁹ Atsauce uz Senāta 2017.gada 24.februāra lēmumu lietā Nr. SKA-118/2017 (A420601112).

²⁶⁰ Senāta 2017.gada 8.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-958/2017 (670003717) 6. un 7.punkts.

²⁶¹ Senāta 2019.gada 17.jūnija lēmums lietā Nr. SKA-1162/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0617.SKA116219.3.L) 8.punkts.

²⁶² Senāta 2018.gada 13.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1439/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0913.SKA143918.4.L) 6.punkts.

**Būvatļaujas
termiņa
pagarinājums**

Jautājums par būvatļaujas termiņu vispārīgi ir pakļauts izskatīšanai administratīvā procesa kārtībā. Vērtējams ir vai izskatīšanai tiesā ir pakļauts arī konkrētais pieteikums.²⁶³

Tā kā viens no priekšnoteikumiem, lai persona varētu pārsūdzēt tiesā administratīvo aktu, ir iespējamais šīs personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārums, tad tiesības pārsūdzēt lēmumu par būvatļaujas termiņa pagarināšanu pastāv tikai tad, ja tieši termiņa pagarināšana pati par sevi aizskar konkrētās personas subjektīvās tiesības.

Būvatļaujas termiņa pagarinājuma gadījumā pārbaudes apjoms ir aprobežojams tieši ar termiņa pagarināšanas (nepagarināšanas) pamatotības pārbaudi.²⁶⁴

**Pašvaldības
izšķiršanās
plānošanas
dokumenta
formā**

Līdz ar to caur attīstības programmu (kas atbilstoši Teritorijas attīstības plānošanas likuma 1.panta 1.punktam ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums plānošanas reģiona vai vietējās pašvaldības attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai) ir saskatāma pašvaldības izšķiršanās par labu konkrētajai iecerei no lietderības un politisku plānošanas apsvērumu viedokļa. Šāda pašvaldības izšķiršanās plānošanas dokumenta formā nav pārbaudāma no tiesību apsvērumu prizmas. Līdz ar to tiesas kontrole pār to nav veicama (atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 4.punktam administratīvais akts nav pašvaldības domes politisks lēmums).²⁶⁵

**AA
izskaidrošana**

Administratīvā akta izskaidrošana nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība, bet gan vienkārša pārvaldes darbība, kas nav ne apstrīdama, ne pārsūdzama. Ja adresāts ir iesniedzis lūgumu par pienākuma izskaidrošanu un iestāde uz to nav atbildējusi, tad šo apstākli var minēt, tikai sūdzoties par administratīvā akta piespiedu izpildi 363.panta kārtībā.²⁶⁶ Tādējādi Būvvaldes skaidrojuma par būvatļauju nesniegšana arī nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība.

Ievērojot minēto, secināms, ka pieteikums par iestāžu faktisko rīcību, neizskaidrojot pieteicējam būvatļauju, un pienākuma uzlikšana Būvvaldei izskaidrot būvatļauju, nevar būt par pieteikuma priekšmetu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.pantam, un šāds pieteikums nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā.²⁶⁷

²⁶³ Atsauce uz Senāta 2010.gada 9.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-220/2018 (A42398106) 10.punktu.

²⁶⁴ Senāta 2018.gada 28.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1342/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0828.SKA134218.4.L) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 10.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-307/2012 (A8084811), 3. un 4.punktu.

²⁶⁵ Senāta 2018.gada 23.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-890/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0223.SKA089018.4.L) 7.punkts.

²⁶⁶ Atsauce uz Briede J. 73.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 724.lpp.

²⁶⁷ Senāta 2017.gada 13.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1100/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1013.SKA-1100-17.1.L) 5. un 6.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama 2017.gada 28.marta lēmuma lietā Nr. 670005517 5.punktu.

8. Cilvēktiesības

8.1. Tiesības uz izglītību

Skolēni ir iestādei īpaši pakļautas personas.

Skolēna un valsts attiecībās administratīvie akti ir tādi lēmumi, kuri skar skolēna un valsts attiecību pamatus, piemēram, lēmums par skolēna statusa iegūšanu, lēmums par skolēna pārcelšanu nākamajā klasē, lēmums par skolēna izslēgšanu no skolas. Administratīvie akti ir arī lēmumi, kas piemēro sodu skolēnam (piemēram, aizliegums piedalīties nodarbībā), un lēmumi, kas būtiski skar skolēna cilvēktiesības, piemēram, aizliegums valkāt reliģiskus simbolus.

Lēmums par izglītības iestādes reorganizāciju

Turpretim valsts lēmumi par skolēna izglītības iegūšanas organizēšanu ir vērsti uz iekšu un nav administratīvie akti, piemēram, lēmumi par stundu plānojuma noteikšanu, mājas darbu uzdošanu, klašu apvienošanu, uzdevumu novērtējumi. Pie lēmumiem, kas organizē skolēna izglītības iegūšanu, pieskaitāmi arī tādi, kuri reorganizē izglītības iestādes darbību, ciktāl tie būtiski neskar skolēna tiesības iegūt izglītību. Ja iestādes lēmums būtiski apgrūtina vai atņem skolēnam tiesības iegūt izglītību, jo, piemēram, cita skola atrodas īpaši tālu no skolēna dzīvesvietas un nav nodrošinātas iespējas nokļūt skolā, vai cita skola nepastāv vispār, tad šāds lēmums būtu uzskatāms par administratīvo aktu.²⁶⁸

Viena no administratīvā akta pazīmēm ir tiesisku seku radīšana, kas vērsta uz administratīvā akta mērķa sasniegšanu.

Lēmums par skolas ēkas pārbūves izmaiņu veikšanu nenoslēdz to procesu, kurā tas pieņemts, un pats par sevi neregulē tiesiskās attiecības izglītības jomā. Kā izriet no pieteikumam pievienotajiem dokumentiem, Ķekavas novada dome, pamatojoties uz Ķekavas novada attīstības programmu 2014.–2020.gadam un Rīcības plānu 2016.–2018.gadam, ir apstiprinājusi Ķekavas novada izglītības infrastruktūras attīstības stratēģisko rīcības plānu 2015.–2020.gadam, kur paredzēta Pļavniekkalna sākumskolas pārbūve Katlakalnā.

Lēmums par izglītības iestādes pārbūves plāna izmaiņu veikšanu

Lēmums nerada tiesiskas sekas, tas nenodibina, negroza tiesisko situāciju, kas ir nepieciešams, lai lēmumu atzītu par administratīvo aktu. Ievērojot minēto, secināms, ka lēmums, ar kuru uzsākta Pļavniekkalna sākumskolas paplašināšanas projekta realizācija un uzdots izpilddirektoram organizēt sarunu procedūru un slēgt līgumu ar konkursa uzvarētāju, nav pašvaldības aktivitāšu galīgais mērķis, bet tikai atsevišķi elementi izglītības infrastruktūras attīstības stratēģiskā rīcības plāna tapšanā. Savukārt pats šis plāns vērsts uz pašvaldības iepriekš nosprausto politisko mērķu un attīstības uzdevumu īstenošanu.

Līdz ar to lēmums nav uzskatāms par administratīvo aktu.²⁶⁹

²⁶⁸ Senāta 2017.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-857/2017 (670022616) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2016.gada 30.decembra lēmuma lietā Nr. 670022616 2.1.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 16.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-408/2010 (A7041309) 5.punktu.

²⁶⁹ Senāta 2017.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-644/2017 (670018716) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 20.oktobra lēmuma lietā Nr. 670018716 4. un 5.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Pienākums segt
mācību maksas
daļu par interešu
izglītību

Skolas pieprasījums segt mācību maksas daļu rada pieteicējam konkrētas tiesiskās sekas – pienākumu maksāt noteiktu maksājumu. Tādējādi tas ir administratīvais akts. Pret šādu pienākumu, tāpat kā pret lēmumu par maksu nemaksājoša skolēna izslēgšanu no skolas, pieteicējs var vērsties ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu. Šādu maksāšanas pienākumu uzliedzoša lēmuma pārbaudi tiesas kontrolei pieteicējs var nodot ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu (izpildīta akta pretiesiskuma konstatēšanu).²⁷⁰

8.2. Tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu

Faktiskā rīcība atbilstoši Administratīvā procesa likuma 89.panta pirmajai daļai ir iestādes rīcība. Savukārt iestāde atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta pirmajai daļai ir tiesību subjekts, kas darbojas valsts pārvaldes jomā. Tiesa, pildot procesuālajos likumos noteiktos pienākumus, kas saistīti ar lietas izskatīšanu, tostarp sazinoties ar procesa dalībnieku un paziņojot viņam tiesas nolēmumus, nedarbojas valsts pārvaldes, bet tiesu varas jomā.²⁷¹

Saziņā ar procesa
dalībniekiem
tiesas procesa
ietvaros

Līdz ar to tiesas rīcība, kas saistīta ar saziņu ar tiesas lietas dalībniekiem tiesvedības ietvaros, nav faktiskā rīcība. Attiecīgi faktiskā rīcība nav arī Tieslietu ministrijas rīcība (bezdarbība) saistībā ar tiesas sazināšanos ar procesa dalībniekiem tiesas lietas ietvaros. Tieslietu ministrijai valsts pārvaldes jomā nav funkcijas nodrošināt konkrētu tiesas rīcību (tostarp sazināšanos ar procesa dalībnieku noteiktā veidā), kad tiesa skata tās kompetencē esošu jautājumu tiesu varas jomā (izskata tiesas lietu). Tiesas procesuālās darbības tiesas lietā ir attiecīgā tiesvedības procesa ietvaros risināms jautājums, bet nevar būt pieteikuma priekšmets administratīvajā tiesā, jo administratīvā tiesa neizskata pieteikumus par rīcību, kas veikta tiesu varas jomā.²⁷²

8.3. Vēlēšanu tiesības

Vēlēšanu komisija, saņemot informāciju, ka pieteicējs, iespējams, ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu, šo informāciju ar Vēlēšanu komisijas lēmumu ir pārsūtījusi Valsts policijai, proti, institūcijai, kuras kompetencē ir ar iespējama noziedzīga nodarījuma izdarīšanu saistīto apstākļu noskaidrošana. Tādējādi Vēlēšanu komisija konkrētajā gadījumā ir rīkojusies kā jebkura persona, kuras rīcībā ir nonākušas ziņas par iespējamu noziedzīgu nodarījumu un kura līdz ar to izmanto tiesības ar attiecīgo informāciju vērsties izmeklēšanas iestādēs (Kriminālprocesa likuma 369.panta otrā daļa). Līdz ar to secināms, ka konkrētais Vēlēšanu komisijas lēmums nav vērst uz galīga rakstura publiski tiesisku seku radīšanu pieteicējam valsts pārvaldes jomā. Tāpat ar šo lēmumu pieteicējam nav radītas galīga rakstura faktiskas sekas publisko tiesību valsts pārvaldes jomā. Ar Vēlēšanu komisijas lēmumu pašu par sevi vispār netiek radītas nekāda rakstura galīgas sekas, jo lēmums ir vērst uz informācijas nodošanu kompetentajai iestādei, lai tajā, iespējams, tiktu uzsākts kriminālprocess.

Vēlēšanu
komisijas
lēmuma
pārsūtīšana
kompetentajai
iestādei

²⁷⁰ Senāta 2016.gada 13.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-951/2016 (A420395914) 7. un 8.punkts.

²⁷¹ Atsauce uz Senāta 2012.gada 25.maija lēmuma lietā Nr. SKA-611/2012 (670009012) 2.2.apakšpunktu.

²⁷² Senāta 2017.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-831/2017 (680083716) 4. un 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 5.janvāra lēmuma lietā Nr. 680083716 6.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Vēlēšanu komisijas lēmums par informācijas pārsūtīšanu kompetentajai iestādei nav pieņemts administratīvā procesa ietvaros, un tas nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība, ne arī procesuāls lēmums. Tas nozīmē, ka Vēlēšanu komisijas lēmuma kontrole nav pakļauta administratīvo tiesu kontrolei.²⁷³

---

²⁷³ Senāta 2017.gada 25.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1508/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:0925.SKA-1508-17.2.L*) 7.punkts.

9. Ieslodzīto tiesības / Sodū izpildes tiesības

9.1. Vispārīgie jautājumi

Ieslodzītā
cilvēktiesību
aizskāruma
konstatēšana

Lai kādu lēmumu vai rīcību atzītu par izskatāmu administratīvā procesa kārtībā, attiecībā uz iestādei īpaši pakļautām, tajā skaitā notiesātām, personām nepieciešams konstatēt, ka ar konkrēto lēmumu vai rīcību būtiski tiek ierobežotas personas cilvēktiesības. Lai to konstatētu, pirmām kārtām ir identificējama cilvēktiesība. Ja cilvēktiesība ir identificējama, tad – vai konkrētajos apstākļos ir konstatējams būtisks attiecīgās cilvēktiesības aizskārums.²⁷⁴

Būtisks
cilvēktiesību
aizskārums

Pieteicējs kā ieslodzītais ir uzskatāms par iestādei īpaši pakļautu personu. Tas nozīmē, ka visām attiecībām starp iestādi (ieslodzījuma vietu) un ieslodzīto ir iekšēja daba un to tiesiskums vispārīgi nevar tikt pārbaudīts administratīvajā tiesā. Pamats šādu attiecību pārskatīšanai rodas tad, ja šo attiecību ietvaros tiek būtiski skartas īpaši pakļautās personas cilvēktiesības. Tādējādi tiesas pārbaudes priekšmets ir, vai ar iestādes lēmumu vai rīcību ir būtiski ierobežotas personas cilvēktiesības.²⁷⁵

Cilvēktiesību
ierobežojuma
būtiskuma
izvērtējums

To, vai ir noticis būtisks cilvēktiesību ierobežojums, tiesa var secināt pēc visu apstākļu noskaidrošanas un izvērtējuma, kas dažkārt var notikt, tikai izskatot lietu pēc būtības.²⁷⁶ Ja ieslodzītās personas cilvēktiesību ierobežojuma būtiskumu tiesa var novērtēt, tikai noskaidrojot un izvērtējot visus lietas apstākļus pēc būtības, tiesas nolēmums taisāms sprieduma veidā, attiecīgi apmierinot vai noraidot prasījumu.

Savukārt tiesvedības izbeigšana šāda veida lietā būtu pieļaujama tikai tādā gadījumā, ja ieslodzītās personas cilvēktiesību ierobežojuma būtiskuma neesība būtu skaidri saskatāma un attiecīgi nebūtu nepieciešama lietas faktisko apstākļu noskaidrošana un izvērtēšana pēc būtības. Proti, minētais attiektos uz situācijām, kurās būtiska cilvēktiesību aizskāruma neesamība būtu bijusi redzama, jau lemjot par pieteikuma pieļaujamību, taču kļūdas pēc tiesvedība lietā ir ierosināta.²⁷⁷

²⁷⁴ Senāta 2018.gada 23.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-808/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0223.A420309917.7.L*) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 1.novembra lēmuma lietā Nr. A420309917 (*ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1101.A420309917.4.L*) 6.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2007.gada 23.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-311/2007 8.punktu.

²⁷⁵ Senāta 2017.gada 16.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1389/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1016.SKA-1389-17.2.L*) 6.punkts.

²⁷⁶ Atsauce uz Senāta 2006.gada 15.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-348/2006 (A7006506) 12.punktu; Senāta 2008.gada 19.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-581/2008 5.punktu.

²⁷⁷ Senāta 2017.gada 24.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-729/2017 (A420259916) 8. punkts. Ar atsauci salīdzinājumam ar Senāta 2015.gada 20.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1412/2015 (A420313714) 13.punktu.

9.2. Soda izpildes režīma noteikšana un pirmstermiņa atbrīvošana

Lēmums par
kriminālsoda
izpildes vietas un
režīma
noteikšanu

Lēmums par personas ievietošanu konkrēta veida cietumā un konkrētā soda izciešanas režīma pakāpē ir sprieduma krimināllietā sekas. Līdz ar to šāds pārvaldes lēmums pēc būtības ir kriminālprocesuāls lēmums, kura tiesiskuma pārbaude, ievērojot Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punktu, nav veicama administratīvā tiesas procesa kārtībā.²⁷⁸

Lēmums par
ieslodzītā
pārvietošanu uz
citu ieslodzījuma
vietu

Ieslodzījuma vietu pārvaldes atteikums pārvietot ieslodzīto uz citu ieslodzījuma vietu ir iestādes iekšējs lēmums, kurš nav pakļauts izskatīšanai administratīvā procesa kārtībā, izņemot gadījumu, ja tas būtiski ierobežo iestādei pakļautās personas (ieslodzītā) cilvēktiesības.²⁷⁹

Ne katrs tiesību apdraudējums rada pamatu personai lūgt tās pārvietošanu. Tas, kā iespējamais apdraudējums tiek novērsts (pārvietojot apdraudēto personu uz citu ieslodzījuma vietu vai novēršot apdraudējumu citā veidā), ir iestādes rīcības brīvība.²⁸⁰

Lēmums par
soda izciešanas
režīma
pastiprināšanu

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajai daļai un tās 2.punktam lēmums, kas skar tikai iestādei īpaši pakļautu personu, ir iestādes iekšējs lēmums, nevis administratīvais akts. Savukārt lēmums, kas būtiski ierobežo iestādei īpaši pakļautas personas cilvēktiesības, ir administratīvais akts.

Lēmums par soda izciešanas režīma pastiprināšanu (konkrēti, par notiesātā pārceļšanu no slēgtā tipa cietuma augstākās režīma pakāpes uz slēgtā tipa cietuma vidējo režīma pakāpi) būtiski aizskar Latvijas Republikas Satversmes 96.pantā paredzētās personas tiesības uz privāto dzīvi, jo kodeksa 50.⁴pantā ietvertais notiesātā tiesību uz privāto dzīvi minimums tiek būtiski samazināts.²⁸¹

Prasījums par
soda izciešanas
režīma
mīkstināšanu

Tā kā Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.²¹panta trešā daļa šobrīd spēkā esošajā likuma redakcijā paredz notiesātā tiesības pārsūdzēt pārvaldes lēmumu administratīvajā tiesā, ir atzīstams, ka vispārīgi lieta saistībā ar notiesātā prasījumu par soda izciešanas režīma mīkstināšanu ir izskatāma administratīvā procesa kārtībā.²⁸²

²⁷⁸ Senāta 2017.gada 18.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-996/2017 (A420165917) 7.punkts.

²⁷⁹ Atsauce uz Senāta 2017.gada 24.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-729/2017 (A420259916) 14.punktu.

²⁸⁰ Senāta 2018.gada 20.septembra lēmums lietā Nr. SKA-1436/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0920.SKA143618.6.L) 4.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2016.gada 10.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-872/2016 (A420233616) 5.punktu; Senāta 2017.gada 4.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-729/2017 (A420259916) 14.punktu.

²⁸¹ Senāta 2017.gada 19.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-295/2017 (670004116) 8. un 9. punkts.

²⁸² Senāta 2018.gada 24.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-47/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0824.SKA004718.3.L) 9.punkts.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Lēmumi un
rīcība par
notiesātās
personas
pirmstermiņa
atbrīvošanu

Brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka rīcība, pārbaudot, vai notiesātais atbilst Latvijas Soduzpildes kodeksa 79.¹pantā minētajiem nosacījumiem, ir viena no stadijām tāda procesa ietvaros, kura noslēgumā vispārējās jurisdikcijas tiesas tiesnesis Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā lemj par notiesātā nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no brīvības atņemšanas soda. Šāds tiesneša lēmums ir kriminālprocesuāls lēmums, tādēļ arī šā procesa ietvaros veiktās darbības un pieņemtie lēmumi (tostarp Latvijas Soduzpildes kodeksa 79.²panta otrajā daļā paredzētais brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka lēmums par notiesātā iesnieguma virzību) ir pieskaitāmi kriminālprocesam.

Kriminālprocesuāli lēmumi nav pārskatāmi administratīvā procesa kārtībā.²⁸³

9.3. Sadzīves apstākļi ieslodzījuma vietā

Personas tiesības
uz personīgajiem
traukiem soda
izolatorā

Situācija, kurā personai soda izolatorā tiek nodrošināti cietuma izsniegti trauki, kas atbilst tīrības prasībām, kā arī, ja nav konstatējams netipisks dzīves gadījums, kas radītu nepieciešamību nodrošināt pieteicēju ar īpaši pieteicējam pielāgotiem personīgiem traukiem, nenodrošinot pieteicēju soda izolatorā ar personīgajiem traukiem, nav saskatāms būtisks pieteicēja cilvēktiesību ierobežojums.²⁸⁴

Atbilstoši Latvijas Soduzpildes kodeksa 56.¹² panta otrajai daļai strīdus par tiesiskajām attiecībām, kas nodibinātas uz vienošanās pamata, izskata Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Savukārt Latvijas Soduzpildes kodeksa 56.¹² panta ceturtā daļa nosaka, ka strīdus, kas izriet no notiesātā nodarbināšanas bez atlīdzības, izskata brīvības atņemšanas iestādes priekšnieks. Brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka lēmumu var apstrīdēt Ieslodzījuma vietu pārvaldē. Ieslodzījuma vietu pārvaldes lēmums nav pārsūdzams.

Strīdi starp
ieslodzīto un
ieslodzījuma
vietu
nodarbinātības
jautājumos

Gadījumā, ja tiesisko attiecību pamatā ir vienošanās vai darba līgums, tad šādos gadījumos pušu domstarpības risināmas attiecīgi Civilprocesa likumā vai Darba strīdu likumā noteiktajā kārtībā, kas nozīmē, ka savas tiesības persona šādos gadījumos var aizsargāt vispārējās jurisdikcijas tiesā, bet administratīvajā tiesā šāds pieteikums ir atsakāms pieņemt. Turklāt šādu secinājumu nemaina arī apstākļi, ka attiecīgi vienošanās vai darba līgums šajā gadījumā nav noslēgti pušu tiesisko attiecību izpratnes atšķirību dēļ, ievērojot arī, ka no darba tiesiskajām attiecībām izrietošo strīdu izskatīšana primāri pakļauta tieši vispārējās jurisdikcijas tiesai un notiek civilprocesuālā kārtībā.²⁸⁵

²⁸³ Senāta 2017.gada 27.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1115/2017 (670005617) 5. un 6. punkts.

²⁸⁴ Senāta 2017.gada 7.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-774/2017 (680089616) 7.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2013.gada 6.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-631/2013 (A420344113) 5.punktu.

²⁸⁵ Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2019.gada 24.janvāra lēmuma lietā Nr. 680080418 (ECLI:LV:ADRJRIT:2019:0124.680080418.3.L) 5.punkts. Ar Senāta 2019.gada 8.aprīļa lēmumu lietā Nr. SKA-1077/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0408.SKA107719.7.L) atteikts izskatīt blakus sūdzību.

10. Medicīnas un ārstniecības tiesības

10.1. Vispārīgie jautājumi

Administratīvo
tiesu kompetence
ārstniecības jomā

Izvērtējot personu sūdzību par ārstniecības kvalitāti, inspekcija atbilstoši Pacientu tiesību likuma 18.panta trešajai daļai vai nu uzsāk administratīvo procesu (ar ko, visdrīzāk, saprotama administratīvā pārkāpuma lietvedība), vai arī sniedz atbildi Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā.²⁸⁶ Tālāk administratīvā tiesa veic vienīgi kontroli pār inspekcijas rīcību, sniedzot atbildes uz personu sūdzībām, nevis pēc būtības izvērtē ārstniecības procesu.²⁸⁷

10.2. Ārstniecības process

Personas
ievietošana un
turēšana slimnīcā

Ārstu sniegtie veselības aprūpes pakalpojumi, tostarp lēmumi par ievietošanu un turēšanu slimnīcā, ir ārstēšanas procesa sastāvdaļa. Šāds process ir veikts privāto tiesību jomā. Līdz ar to atlīdzinājums par bērna ievietošanu un turēšanu slimnīcā nav prasāms administratīvā procesa ietvaros.²⁸⁸

Informācijas
sniegšana /
nesniegšana par
pacientu

Informācijas sniegšana/nesniegšana par pacienta veselības stāvokli ir cieši saistīta ar ārstniecības procesu un zināmā mērā ir ārstniecības procesa sastāvdaļa. Savukārt ārstniecības procesā slimnīcas (ārsti) neīsteno valsts pārvaldes pilnvaras, bet gan darbojas privāto tiesību jomā. No minētā izriet, ka atteikums izsniegt informāciju par pacienta veselības stāvokli nav pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā.²⁸⁹

Pacienta
ēdināšana un
satikšanās ar
apmeklētājiem

Pacienta ēdināšanas un satikšanās ar apmeklētājiem kārtības noteikšana ir ārstniecības procesa sastāvdaļa – to nosaka ārstējošais ārsts, izvērtējot pacienta veselības stāvokli, attiecīgo saslimšanu un citus apstākļus, izsverot attiecīgā ēdiena un apmeklējuma iespējamo ietekmi uz pacienta veselību. Šāda slimnīcas rīcība, kas tiek veikta ārstniecības procesa īstenošanas ietvaros, nevis valsts pārvaldes jomā, nav pārbaudāma administratīvā procesa kārtībā.²⁹⁰

Valsts izveidotā slimnīcā, kas organizēta privāto tiesību juridiskās personas formā, ārstnieciskā darbība notiek privāto tiesību jomā, proti, ārstniecības procesā

²⁸⁶ Atsauce uz Senāta 2013.gada 25.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-340/2013 (A420430312) 9.punktu.

²⁸⁷ Senāta 2017.gada 1.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1531/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1101.A420281517.5.L) 8.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2016.gada 13.maija lēmuma lietā Nr. SKA-889/2016 (680004416) 10.punktu.

²⁸⁸ Senāta 2017.gada 1.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1531/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1101.A420281517.5.L) 9.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2014.gada 4.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-740/2014 (A420518013) 5.punktu.

²⁸⁹ Senāta 2017.gada 30.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1568/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1130.SKA156817.7.L) 6.punkts.

²⁹⁰ Senāta 2017.gada 30.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1568/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1130.SKA156817.7.L) 7.punkts.

slimnīca neīsteno valsts pārvaldes pilnvaras. Arī diagnozes noteikšana ir ārstniecības procesā veikta darbība. Līdz ar to slimnīcas rīcība nav faktiskā rīcība un nav izvērtējama administratīvā procesa kārtībā.²⁹¹

Ja ārstniecības iestāde personas datu apstrādi veic nevis kā reģistra turētājs, kura veiktās darbības būtu pierēķināmas valsts pārvaldei, bet gan kā jebkura ārstniecības iestāde, kurai ar normatīvo aktu ir uzlikts pienākums sniegt reģistra uzturēšanai nepieciešamo informāciju, tad nav konstatējams, ka tādā veidā ārstniecības iestāde pildītu kādu publisku funkciju.²⁹²

---

²⁹¹ Atsauce uz Senāta 2014.gada 6.janvāra lēmumu lietā Nr. SKA-227/2014 (670019313).

²⁹² Senāta 2018.gada 31.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1370/2018 (ECLI:LV:AT:2018:1031.SKA137018.3.L) 7.punkts.

11. Nodokļu tiesības

11.1. Vispārīgie jautājumi

Lēmums, ar kuru uzlikts pienākums pašvaldības struktūrvienībai piemērot paaugstināta nodokļa likmi par nekustamo īpašumu, kas atzīts par vidi degradējošu, vērtējams kā pašvaldības organizatoriska rakstura lēmums. Šāds lēmums nav administratīvais akts.²⁹³

Lēmums par paaugstinātas nodokļu likmes piemērošanu

Apkopojuma sastādītāju komentārs: Administratīvais akts šajā gadījumā ir maksāšanas paziņojums, ar kuru tiek uzlikts pienākums maksāt nekustamā īpašuma nodokli atbilstoši paaugstinātajai nodokļu likmei.

11.2. Lēmumi un paziņojumi par nodokļu parādu

Administratīvā procesa likuma 67.panta otrā daļa noteic administratīvā akta sastāvdaļas. To vidū ir adresātam uzliktais tiesiskais pienākums (noteikta rīcība vai noteiktas rīcības aizliegums) vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības. Iestāde var administratīvajā aktā ietvert arī citu informāciju, kas nav starp Administratīvā procesa likuma 67.panta otrajā daļā minētajām obligātajām sastāvdaļām. Izskatāmajā gadījumā par tādu ir uzskatāma informācija par nodokļa maksātāja parādu par iepriekšējiem taksācijas periodiem. Iestāde nav izdevusi jaunu administratīvo aktu, ar kuru uzliek pienākumu maksāt nodokli par iepriekšējiem periodiem, bet informē un atgādina pieteicējam par nodokļu saistībām, kas radušās iepriekš un uz iepriekš izdoto administratīvo aktu pamata. Tas, ka parāda summa ir iekļauta kopējā maksājamā summā, ir matemātisks aprēķins par saistībām uz konkrēto brīdi, jo paziņojumā ir skaidri nošķirta jaunā nodokļa maksāšanas saistība no iepriekšējo periodu parādiem. Tādējādi informācija par iepriekšējo periodu parādiem neuzliek jaunu pienākumu maksāt nodokli un nav uzskatāma par atsevišķi pārsūdzamu administratīvo aktu.²⁹⁴

Paziņojuma par nodokļu parādu pārsūdzēšana

Nodokļu administrācijas veiktā parāda pārcelšana, kura pilnībā atkarīga no privāttiesību jomā noregulētajām tiesiskajām attiecībām (šai gadījumā – komercsabiedrības reorganizācijas) nav jauns administratīvais akts, bet iekšējs organizatorisks lēmums. Tādā veidā iestāde administratīvā akta adresātu aizstāj ar tā tiesību pārņēmēju (Administratīvā procesa likuma 33.pants). Tas nenozīmē jauna administratīvā akta izdošanu.²⁹⁵ Tiesiskās sekas rada agrāk izdots administratīvais akts par nodokļu parādu un privāttiesiski apstākļi. Persona savas tiesības iebilst pret parāda piedziņu var īstenot, ja iestāde uzsāk izpildes procesu, – iesniedzot sūdzību par izpildi.²⁹⁶

Lēmums par juridiskās personas nodokļu parāda pārcelšanu

²⁹³ Senāta 2017.gada 1.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1529/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1101.A420180317.3.L) 6.punkts.

²⁹⁴ Senāta 2018.gada 22.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1195/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0622.A420341817.5.L) 6.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 20.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-269/2012 (A420592911) 5.punktu; Senāta 2013.gada 3.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-546/2013 (A420595911) 6.punktu.

²⁹⁵ Atsauce uz Senāta 2009.gada 3.novembra lēmumu lietā Nr. SKA-742/2009 (A42504907).

²⁹⁶ Senāta 2018.gada 8.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-892/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0208.SKA089218.4.L) 8.punkts.

**Lēmums par
fiziskās personas
nodokļa parāda
pārcelšanu**

Lēmums par nodokļa parāda pārcelšanu no mantojuma atstājēja uz mantinieka kontu ir vērtējams vienīgi kā iestādes tehniska darbība, un tam iztrūkst tās obligātās pazīmes, lai to atzītu par administratīvo aktu. Līdz ar to arī maksāšanas paziņojumam šādā gadījumā ir tāds pats raksturs kā lēmumam par nodokļa parāda pārcelšanu.²⁹⁷

Tādējādi tiesiskas sekas – pienākumu samaksāt parādu – pieteicējai radīja mantojuma pieņemšana, savukārt iestādes lēmumi ir vienīgi tehniski akti. Līdz ar to pieteikums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu nav skatāms administratīvā procesa kārtībā, jo tas nav administratīvais akts.²⁹⁸

**Nodokļu
administrācijas
bezdarbība
nesamaksāto
nodokļu
piedziņas procesā**

Nodokļu administrācijas bezdarbība nesamaksāto nodokļu piedziņas procesā, ja tiktu konstatēts, ka šīs bezdarbības rezultātā ir radies privātpersonas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums, var tikt atzīta par iestādes faktisko rīcību.²⁹⁹

Lai rastos privātpersonas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums iestādes bezdarbības gadījumā, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 89.panta otrajai daļai nepieciešams konstatēt, ka iestādei saskaņā ar tiesību normām bija vai ir pienākums izpildīt kādu darbību, turklāt privātpersonai uz šo rīcību ir publiskās subjektīvās tiesības.³⁰⁰

²⁹⁷ Atsauce uz Senāta 2009.gada 25.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-664/2009 (A42445706) 15.punktu, Senāta 2013.gada 28.maija lēmuma lietā Nr. SKA-483/2013 (A420421712) 5.punktu.

²⁹⁸ Senāta 2017.gada 8.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1459/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1208.A420178615.2.L) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 11.jūlija lēmuma lietā Nr. A420178615 17.punktu.

²⁹⁹ Atsauce uz Senāta 2016.gada 29.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1408/2016 (A420148517) 5.punktu.

³⁰⁰ Senāta 2018.gada 16.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1250/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0716.SKA125018.3.L) 5.punkts. Skat. arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2018.gada 19.aprīļa lēmuma lietā 670005418 (ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0419.17954.1.L) 4.punktu

12. Privatizācijas tiesības / Publisko lietu tiesības / Rīcība ar valsts un pašvaldības mantu

12.1. Vispārīgi

Tas, ka konkrētā lieta pieder personai, kura pēc sava statusa ir privātpersona (kāda ir arī akciju sabiedrība), pats par sevi nenozīmē, ka līdz ar to attiecīgajai lietai nevar būt publiski tiesiskas lietas statuss. Būtiski ir tieši tas, vai konkrētā lieta kalpo (vai tai atbilstoši tiesiskajam regulējumam būtu jākalpo) sabiedrības vajadzību nodrošināšanai.³⁰¹

Vērtējot sabiedriskā transporta organizēšanas publiski tiesisko dabu un to, ka pilnvērtīga šā uzdevuma izpilde nav iespējama bez funkcionējošas autoostas, jau iepriekš ir atzīts, ka ne tikai sabiedriskā transporta organizēšana, bet arī autoostas pakalpojumu nodrošināšana pēc savas būtības ir publiska funkcija.³⁰²

Savukārt lietas (zeme, ēkas, infrastruktūra), kas tiek izmantotas autoostas darbības nodrošināšanai, līdz ar to ir aplūkojamas kā tādas, kas tiek izmantotas publiskā uzdevuma izpildes nodrošināšanai – sabiedrības vajadzību apmierināšanai.³⁰³

[1] Ceļu un ielu būvniecība, rekonstruēšana un uzturēšana saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 2.punktu ir viena no pašvaldības autonomajām funkcijām. Taču pašvaldības pienākums apsaimniekot un uzturēt ceļus primāri ir atkarīgs no tā, vai ceļam ir publiskas lietas statuss. Jautājums, vai ceļam vai ielai ir publiskas lietas statuss, pats par sevi ir publisko tiesību jomā ietilpstošs jautājums un var būt lietas strīda ietvaros pārbaudāms, ja pieteicējs tieši uz to balsta savu pieteikumu.³⁰⁴

[2] Ceļa servitūts pēc savas būtības ir civiltiesiska rakstura nekustamā īpašuma aprūtinājums, kas kalpo par labu citam zemesgabalam. Tāpēc ar ceļa servitūta izveidi servitūta izlietotājam tiek piešķirtas tiesības uz ceļu jeb piekļuvi savam nekustamajam īpašumam (*sk. arī Civillikuma 1130. un 1156.pantu*). Lai arī faktiski tādējādi ceļa servitūtu var izmantot neierobežots personu loks, tas pats par sevi nav iemesls, lai ceļa servitūtu uzskatītu par publisku lietu. Jebkurā gadījumā konkrētā ceļa servitūta izmantošana ir vērsta uz to, lai nonāktu tajā zemesgabalā, kuram par labu servitūts ir noteikts. Kalpojošā zemesgabala (tā zemesgabala, kurā servitūts izvietots) īpašniekam ir pilnīgas tiesības valdīt pār tā īpašumu, vienlaikus ievērojot no civiltiesiskajām attiecībām izrietošo pienākumu ļaut izmantot daļu no sava zemesgabala tām personām, kurām nepieciešams piekļūt tam zemesgabalam, kuram par labu servitūts ir noteikts. Līdz ar to ne ceļa servitūta statuss, ne arī tas, ka faktiski šo ceļu, lai piekļūtu attiecīgiem zemesgabaliem, izmanto vairākas personas, nepadara minēto ceļu par publisku lietu.

Ja konkrētais ceļš tā stāvokļa dēļ nespēj pildīt ceļa servitūta funkciju, minētais jautājums risināms kalpojošā zemesgabala un zemesgabala, kura labā ceļa servitūts ir

³⁰¹ Senāta 2017.gada 10.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-808/2017 (670021116) 8.punkts.

³⁰² Senāta 2017.gada 10.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-808/2017 (670021116) 10.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2013.gada 17.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1003/2013 (670014413) 4.–6.punktu.

³⁰³ Senāta 2017.gada 10.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-808/2017 (670021116) 11.punkts.

³⁰⁴ Senāta 2019.gada 22.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-955/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0222.SKA095519.4.L) 5.punkts.

Lietas atzīšana
par publisku
lietu

Ceļa/ielas
atzīšana par
publisku lietu

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs
noteikts, īpašnieku (lietotāju) starpā, nepieciešamības gadījumā vēršoties tiesā
civiltiesiskā kārtībā.³⁰⁵

Ielas kā
publiskas lietas
radišana vai
likvidēšana

Vispārīgā gadījumā ielu ierīkošana vai likvidēšana ir skatāma tieši teritorijas plānošanas ietvaros. Tajā jebkurai personai ir tiesības izteikt savus priekšlikumus un iebildumus un sagaidīt, ka tās viedoklis tiek izvērtēts, noskaidrojot iesaistītās intereses un to nozīmību. Tātad ielas izveidošana vai likvidēšana (jeb izvietojums pašvaldības teritorijā) vispirms tiek paredzēta normatīvajā aktā – pašvaldības saistošajos noteikumos, uz kuru pamata var tikt pieņemts lēmums par konkrētā ceļa ierīkošanu vai likvidēšanu. Šie vispārīgie uzstādījumi tomēr neizslēdz izņēmuma situācijas, ka saskaņā ar teritorijas plānojumu pieņemami individuāli lēmumi varētu tikt pieņemti arī tad, ja nav bijis plānošanas procesa, vai pat pretrunā ar iepriekš pieņemtu teritorijas plānojumu. Šāds pašvaldības pienākums var izrietēt no augstāka juridiskā spēka tiesību normām, jo īpaši – Latvijas Republikas Satversmē garantētajām pamattiesību normām. Ja teritorijas individuāla lēmuma nepieņemšanas gadījumā tiktu pārkāptas (tostarp nesamērīgi ierobežotas), piemēram, personu tiesības uz veselību, dzīvību, privātās dzīves neaizskaramību, īpašumu, pašvaldībai būtu pienākums izdot šādu individuālu lēmumu (administratīvo aktu).³⁰⁶

12.2. Līgumi saistībā ar publiskās personas mantu

Publiskās
personas zemes
iznomāšana

[1] Publisko tiesību subjekts, apsaimniekojot savu mantu, piemēram, iznomājot zemi, rīkojas privāttiesiski. Rīkojoties privāttiesiski, publisko tiesību subjekts paliek saistīts ar publiski tiesiskiem ierobežojumiem, taču tie neatņem darbībai privāttiesisku raksturu. Lai noteiktu, vai publisko tiesību subjekta darbība notiek publisko vai privāto tiesību jomā, noskaidrojams, vai tiesību norma, kura ir šīs darbības pamatā, pieder pie publiskajām vai privātajām tiesībām.³⁰⁷

[2] Zemesgabala nomas līguma noslēgšana saskaņā ar Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma 44.panta piekto daļu nesekmē zemes reformas mērķu sasniegšanu, tad šādā darbībā nav konstatējams publiski tiesisks elements, kas būtu pamats lietu izskatīt administratīvā procesa kārtībā.³⁰⁸

³⁰⁵ Senāta 2018.gada 14.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1460/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0914.SKA146018.5.L*) 7.punkts.

³⁰⁶ Senāta 2017.gada 20.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1244/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:0920.A420214915.1.L*) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2007.gada 14.maija sprieduma lietā Nr. SKA-193/2007 (A42130504) 16., 20., 23. un 26.punktu; Senāta 2012.gada 2.marta lēmuma lietā Nr. SKA-376/2012 (A420632910) 8.punktu; Senāta 2013.gada 10.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1155/2013 (670019213) 6. un 7.punktu.

³⁰⁷ Senāta 2018.gada 19.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-949/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0419.SKA094918.8.L*) 6.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 1.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-235/2012 (A7033011) 8.–10.punktu; Senāta 2013.gada 19.marta lēmuma lietā Nr. SKA-363/2013 (A420643211) 12.punktu.

³⁰⁸ Senāta 2019.gada 8.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1232/2019 (*ECLI:LV:AT:2019:0508.SKA123219.3.L*) 4.punkts.

**Līgums par ostas
piestātnes nomu**

[1] Lai gan osta ir publiska lieta, tai tiesību normās ir paredzēta privāttiesiska lietošanas kārtība (noslēdzot privāttiesiskus līgumus). Šajā gadījumā tiek piemērota divpakāpju teorija, atbilstoši kurai pirmajā pakāpē tiek pieņemts lēmums publisko tiesību jomā, bet otrajā – slēgts privāttiesisks līgums. Proti, vispirms tiek pieņemts publiski tiesisks lēmums – lēmums par nomnieka izvēli, kam seko privāttiesiska līguma – nomas līguma – noslēgšana. Līdz ar to ir jānošķir strīds par iespēju slēgt privāttiesisko līgumu, lai lietotu publisko lietu, no strīda, kas rodas jau pēc privāttiesiska līguma noslēgšanas.³⁰⁹

[2] Ar 2013.gada 6.novembra likuma „Grozījumi Likumā par ostām” 1.pantu nomas maksu iekasēšana kvalificēta kā ostas pārvaldes darbība privāto tiesību jomā. Tādēļ secināms, ka likumdevējs ar Likuma par ostām 7.panta trešās daļas 3., 8. un 10.punktu skaidri izšķīries noteikt, ka ostas pārvalde piestātņu iznomāšanā ostā rīkojas privāttiesiski, t.i., šie nomas līgumi ir privāttiesiski.³¹⁰ Attiecīgi strīdi, kas saistīti ar šo līgumu izpildi, risināmi Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā vispārējās jurisdikcijas tiesā.³¹¹

**Līgums par ostas
maksas veikšanu**

Līgums atzīstams par publisko tiesību līgumu, ja tas slēgts publisko tiesību jomā. Ar publisko tiesību jomu tā tad saprotama valsts pārvaldes funkciju izpilde.³¹²

Kompetence noteikt ostu maksu lielumus un maksāšanas kārtību ietver sevī arī tiesības noteikt atlaides jeb samazinātas ostu maksas noteiktos gadījumos. Ostu maksas tiek noteiktas publisko tiesību jomā (Likuma par ostām 7.panta otrās daļas 1.punkts). Secīgi, ostu maksas, līdzīgi kā nodokļi un nodevas, ir publiski tiesiski maksājumi, t.i., maksājumi, kas tiek noteikti publisko tiesību jomā. To būtību nemaina apstākļi, vai tie tiek aplikti vēl ar kādu nodokli vai ne.³¹³

Savukārt līgumu mērķis ir piešķirt atlaides no šīm maksām vai noteikt to maksāšanas kārtību, pamatojoties uz Ventspils brīvostu maksas noteikumiem. Tādējādi šie līgumi pēc sava mērķa un satura ir par publiski tiesisku attiecību noregulējumu starp pieteicēju un ostas pārvaldi.³¹⁴

**Lēmums par
privāttiesiska
līguma
izbeigšanu**

Ostas pārvaldes lēmums attiecībā uz to, vai vērsties tiesā ar prasības pieteikumu par ostas piestātņu nomas līguma izbeigšanu, ir privāttiesisks lēmums, kas nav izdots publisko tiesību jomā un līdz ar to nav pakļauts administratīvās tiesas kontrolei. Administratīvā tiesa nevar liegt ostas pārvaldei tiesības vērsties tiesā, lai īstenotu, tās ieskatā, efektīvas ostas apsaimniekošanas un attīstības politiku.³¹⁵

³⁰⁹ Senāta 2018.gada 16.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-825/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0116.SKA082518.3.L) 6.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2017.gada 1.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-751/2017 (670020916) 7.punktu.

³¹⁰ Atsauce uz Senāta 2016.gada 6.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1059/2016 (670006916) 6.punktu.

³¹¹ Senāta 2018.gada 16.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-825/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0116.SKA082518.3.L) 6.punkts.

³¹² Senāta 2016.gada 12.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1501/2016 (670016216) 14.punkts.

³¹³ Senāta 2016.gada 12.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1501/2016 (670016216) 16.punkts.

³¹⁴ Senāta 2016.gada 12.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1501/2016 (670016216) 17.punkts.

³¹⁵ Senāta 2017.gada 1.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-751/2017 (670020916) 4. un 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu nama 2016.gada 8.decembra lēmuma lietā Nr. 670020916 2.3. un 2.4.punktu.

12.3. Lēmumi par zemes piekritību

[1] Lēmums par pašvaldībai piekrītošās zemes noteikšanu nav vērsts uz āru, tas skar tikai pašvaldību un nevienai personai tiesiskas sekas tieši nerada.³¹⁶ Proti, tas nav administratīvais akts. Tātad administratīvo tiesu kontrolei nav pakļauts prasījums, kurā lūgts vērtēt šāda pašvaldības lēmuma pamatojumu un spēkā esību.³¹⁷

Lēmums par pašvaldībai piekrītošās zemes noteikšanu

[2] Pašvaldības lēmums, ar kuru lemts par pašvaldībai pastāvīgā lietošanā piešķirtās zemes piederību, piekritību vai izmantošanu zemes reformas pabeigšanai, nav vērsts uz āru, proti, tas nenosaka pašvaldības attiecības ar privātpersonām, neuzliek tām pienākumus un nepiešķir vai neizbeidz tiesības.³¹⁸

Iestādes lēmums atsavināt vai iegādāties nekustamo īpašumu

Vispārīgā gadījumā publiskās personas rīcības izvēle īpašuma atsavināšanā balstās vienīgi pašas publiskās personas kā īpašnieces kompetencē. Administratīvās tiesas kontrole te nebūtu iespējama, jo šādai privātpersonas iniciatīvai šādā gadījumā nav publisko subjektīvo tiesību elementa. Abas personas, ievērojot imperatīvi noteiktus ierobežojumus un kārtību, citādi darbojas tāpat kā jebkurā privāttiesiska darījuma noslēgšanas ierosināšanas gadījumā, tātad – privāto tiesību jomā.³¹⁹

Ne Publiskas personas mantas atsavināšanas likums, ne jebkurš cits likums neparedz kādas personas tiesības prasīt, lai pašvaldība pērk tās īpašumu. Šā iemesla dēļ pieteikuma pieņemšana ir atsakāma, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu.³²⁰

12.4. Lēmumi par publiskai personai piederošā īpašuma atsavināšanu (arī maiņa)

[1] Pašvaldības lēmums par zemes maiņu (un tas nozīmē atsavināšanu) vispārīgi ir lēmums privāto tiesību jomā, jo nav pieņemts īpašuma reformas ietvaros. Tas, ka pašvaldība formāli nav veikusi kādas darbības īpašuma tiesību reģistrēšanai, tās lēmuma būtību nemaina – ja reiz īpašuma maiņa netiek izlemta tieši īpašuma reformas ietvaros un atbilstoši īpašuma reformas mērķiem, tā ir pašvaldības kā zemes īpašnieka rīcība ar savu īpašumu.³²¹

³¹⁶ Atsauce uz Senāta 2012.gada 22.marta lēmuma lietā Nr. SKA-359/2012 (A420612611) 8.punktu.

³¹⁷ Senāta 2018.gada 18.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1175/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0518.A420252517.13.L) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama sprieduma lietā Nr. A420252517 (ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0319.A420252517.7.S) 16.punktu.

³¹⁸ Senāta 2017.gada 8.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-777/2018 (670020616) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama 2016.gada 29.novembra lēmuma lietā Nr. 670020616 3.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 22.marta lēmuma lietā Nr. SKA-359/2012 (A420612611) 8.punktu; Senāta 2014.gada 10.decembra lēmumu lietā Nr. SKA-1256/14 (b.n.).

³¹⁹ Senāta 2018.gada 18.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1175/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0518.A420252517.13.L) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 17.jūlija lēmuma lietā Nr. A420252517 4.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 4.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-417/2012 (A420666110) 10.punktu.

³²⁰ Senāta 2018.gada 18.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1175/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0518.A420252517.13.L) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 17.jūlija lēmuma lietā Nr. A420252517 9.punkts.

³²¹ Senāta 2017.gada 10.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-838/2017 (A420191615) 6.punkts.

[2] Attiecībā uz šādu vispārīgu publiskas personas mantas atsavināšanas kārtību, kad atbilstoši Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma 4.panta otrajai daļai publiskas personas mantas atsavināšana notiek pēc publiskas personas iniciatīvas (proti, izņemot minētā likuma 4.panta ceturtajā daļā noteiktos publiskas personas mantas atsavināšanas gadījumus un valsts un pašvaldības īpašuma privatizāciju), administratīvās tiesas kontrole te nav iespējama, jo šādos gadījumos publiskās personas rīcības izvēle īpašuma atsavināšanā balstās vienīgi pašas publiskās personas kā īpašnieces kompetencē. Abas personas, ievērojot imperatīvi noteiktus ierobežojumus un kārtību, citādi darbojas tāpat kā jebkurā privāttiesiska darījuma noslēgšanas gadījumā – privāto tiesību jomā.³²²

**Pašvaldības
lēmums par
zemes
atsavināšanu**

[3] Situācijā, kad nekustamā īpašuma privatizācijas process jau ir noslēdzies, bet domājamās daļas no īpašuma pašvaldības īpašumā nonākušas darījuma rezultātā, pašvaldība, lemjot par tai piederošo domājamo daļu atsavināšanu, rīkojas privāto tiesību jomā.³²³ Arī gadījumā, kad dzīvokļa īpašuma īrnieks bija ierosinājis pašvaldībai dzīvokļa īpašuma atsavināšanu un pašvaldība, lemjot par dzīvokļa īpašuma atsavināšanu, bija piemērojusi Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma 4.panta ceturtais daļas 5.punktu, ir atzīts, ka, tā kā dzīvokļa īpašuma atsavināšana nenotiek īpašuma reformas ietvaros, pašvaldība nerīkojas publisko tiesību jomā.³²⁴

[4] Jautājums par pašvaldībai piederoša īpašuma atsavināšanu var būt pakļauts izskatīšanai administratīvajā tiesā vienīgi tad, ja pašvaldībai par īpašuma atsavināšanu jālemj publisko tiesību jomā. Ja pašvaldība par sava īpašuma atsavināšanu lemj privāto tiesību jomā, ar to saistīto strīdu izskatīšana nav administratīvo tiesu kompetencē.³²⁵

[5] Publiskas personas, kas izskatāmajā lietā ir pašvaldība, rīcība ar savu īpašumu Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma ietvaros notiek privāttiesību jomā. Tādējādi pašvaldība pēc saviem ieskatiem, ciktāl to neierobežo tiesiskais regulējums, kā jebkurš cits īpašnieks var īstenot savu varu pār tai piederošu īpašumu. Minētais tikpat labi attiecināms arī uz pašvaldības izvēli nenodot atsavināšanai savu nekustamo īpašumu.³²⁶

**Lēmums par
neatmežotas
zemes
atsavināšanu**

Izlemjot jautājumu par zemes, kura vēl nav atmežota, atsavināšanu privātpersonai, valsts vai pašvaldība reizē var arī izlemt, ka turpmāk konkrētā zeme vairs nebūs pieejama sabiedrības izmantošanai Meža likuma 5.panta kārtībā kā valstij vai pašvaldībai piederošs mežs. Tātad lēmums par zemes maiņu šādā gadījumā tomēr būs administratīvais akts.³²⁷

³²² Senāta 2017.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-753/2017 (670020716) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 31.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-140/2012 (A420366112) 8.punktu; Senāta 2016.gada 6.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-775/2016 (670001716) 6.punktu.

³²³ Atsauce uz Senāta 2015.gada 5.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-786/2015 (A420373512).

³²⁴ Senāta 2018.gada 11.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-727/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0111.A420223217.3.L) 6.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2016.gada 18.augusta lēmumu lietā Nr. SKA-1312/2016 (680031816).

³²⁵ Senāta 2019.gada 22.marta lēmuma lietā Nr. SKA-1118/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0322.SKA111819.4.L) 4.punkts.

³²⁶ Senāta 2019.gada 17.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1339/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0617.SKA133919.6.L) 3.punkts.

³²⁷ Senāta 2017.gada 10.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-838/2017 (A420191615) 8.punkts.

Privātpersonas
tiesības prasīt
publiskās
personas
īpašuma
atsavināšanu

Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma normās paredzētie gadījumi, kuros īpašuma nodošanu privātpašumā var pieprasīt (ierosināt) privātpersona, ir atsevišķi noteikti gadījumi un balstās noteiktos apstākļos. Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma 4.panta ceturtajā daļā reglamentētie gadījumi ir raksturīgi īpašuma reformai, izceļas no īpašuma reformas vai ir tādi, kuru risinājums nav pabeigts tās laikā. Turklāt 1.–4.punktā minētie gadījumi pamatā ir vērsti uz zemes un ēkas kā vienota īpašuma apvienošanu, kas bijis viens no īpašuma reformas uzdevumiem.³²⁸

Lēmums par
īpašuma
atsavināšanu

Tā kā atsavināšana notiek privāttiesību jomā, lēmums par īpašuma atsavināšanu nav administratīvais akts un arī visas tālākās darbības šajā procesā ir privāttiesiskas.

Tas, ka par pamatu attiecībā uz pieteicēju pieņemto lēmumu atcelšanai bija pašvaldības konstatējums, ka citai personai ir pirmpirkuma tiesības uz nekustamo īpašumu atbilstoši likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos” 30.²panta otrajai daļai, šo procesu nepadara publiski tiesisku.³²⁹

12.5. Privatizācijas process

Lēmums par
valsts mantas
atsavināšanu

Privatizācijas process ir ar publiski tiesisku mērķi – valstij un pašvaldībai ir pienākums valstī notiekošās ekonomiskās reformas ietvaros noteiktā laikā veikt īpašuma objektu privatizāciju. Ekonomiskās reformas ietvaros paredzētā valsts un pašvaldību īpašuma privatizācija, kas nodrošina ekonomikas pāreju uz tirgus attiecību principiem, ir valsts politikas jautājums, tātad publisko tiesību, nevis privāto tiesību jautājums.³³⁰ Turpretim atsavināšanai, kas nenotiek ekonomiskās reformas ietvaros ar noteiktu publiski tiesisku mērķi, šāda publiski tiesiska rakstura nav. Līdz ar to atsavināšanai vispārīgā kārtībā ir privāttiesisks raksturs.³³¹

Tātad vispārīgi lēmums par valsts mantas atsavināšanu nav pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā, izņemot gadījumus, kad tas skar personu publiskās tiesības. Piemēram, ja par attiecīgā nekustamā īpašuma privatizāciju ir iesniegts privatizācijas ierosinājums, ar šādu lēmumu tiek aizskartas privatizācijas ierosinātāja tiesības uz privatizācijas ierosinājuma izskatīšanu privatizācijas procesu regulējošo normatīvo aktu noteiktajā kārtībā.³³²

³²⁸ Senāta 2019.gada 27.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1308/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0627.SKA130819.3.L) 6.punkts. Ar atsauci uz: Senāta 2014.gada 1.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-469/2014 (680089813) 10.punktu; Senāta 2012.gada 4.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-417/2012 (A420666110) 11.punkts.

³²⁹ Senāta 2017.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-753/2017 (670020716) 6.punkts.

³³⁰ Atsauce uz Senāta 2006.gada 24.janvāra sprieduma lietā Nr. SKA-21/2006 (C32186602) 13. un 14.punktu.

³³¹ Atsauce uz Senāta 2007.gada 12.marta lēmuma lietā Nr. SKA-260/2007 (b.n.) 9.punktu.

³³² Senāta 2018.gada 22.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-927/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0222.SKA092718.3.L) 6.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2007.gada 23.maija lēmuma lietā Nr. SKA-251/2007 (A7034706) 10. un 12.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Privatizācijas
priekšnoteikums
– privatizējams
objekts pieder
valstij vai
pašvaldībai

Privatizācija ir pasākumu kopums, kura rezultātā valsts vai pašvaldību īpašuma objekti nonāk privātpersonu īpašumā. Privatizācijas process neaptver privātpersonām piederošu īpašumu nonākšanu citas privātpersonas īpašumā. Tādējādi jebkura objekta privatizācijas priekšnoteikums ir tā atrašanās valsts vai pašvaldības īpašumā.

Administratīvo tiesu kompetencē ir pārbaudīt tikai tādu iestādes lēmumu vai rīcības tiesiskumu, kas attiecas uz valstij vai pašvaldībai piederošo objektu privatizāciju. Savukārt, ja persona vēršas tiesā ar pieteikumu, vēloties privatizēt (iegūt īpašumā) tādu objektu, kas nav ne valsts, ne pašvaldības īpašumā, tad lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā.³³³

Strīds par
dzīvojamo māju
privatizācijas
procesa izpildi

Ar privatizācijas procesa pabeigšanu un privāttiesiska līguma noslēgšanu privatizācijas procesa gaitā pieņemtie administratīvie akti zaudē spēku sakarā ar to izpildi.³³⁴ Darbības funkcionāli nepieciešamā zemes gabala noteikšanā kā privatizācijas procesa sastāvdaļa ir izpildītas līdz ar dzīvojamās mājas privatizācijas procesa pabeigšanu, un šādi noteiktā funkcionāli nepieciešamā zemes gabala robežas un platība kļūst saistoša gan personām, kas iegūst īpašumā dzīvokli, gan zemes īpašniekam.³³⁵

Likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” XV nodaļa „Sūdzību un strīdu izskatīšanas kārtība” paredz strīdu, kas rodas dzīvojamo māju privatizācijas procesā, tostarp tādu, kas saistīti ar privatizācijas tehnisko izpildi, izskatīšanas kārtību. Šie strīdi attiecināmi uz publisko tiesību jomu.³³⁶

12.6. Zemes uzmērīšana

Lai konstatētu faktisko rīcību, obligāti jākonstatē viena no šādām pazīmēm: 1) privātpersonai ir tiesības prasīt, lai iestāde veiktu šādu rīcību (privātpersonai uz šo rīcību ir tiesības); 2) ar šo rīcību tiek aizskartas privātpersonas tiesības (šīs rīcības rezultātā ir radies vai var rasties personas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums).³³⁷

Tiesības prasīt
Valsts zemes
dienestam
organizēt zemes
kadastrālo
uzmērīšanu

No Valsts zemes dienesta darbību reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem neizriet minētās iestādes vispārīgs pienākums organizēt zemes kadastrālo uzmērīšanu. Tas savukārt nozīmē, ka personām (izņemot tās, uz kurām attiecas Ministru kabineta 2011.gada 20.decembra noteikumu Nr. 971 „Valsts zemes dienesta nolikums” 3.18.punkts un Ministru kabineta 2012.gada 17.janvāra noteikumi Nr. 60 „Kārtība, kādā

³³³ Senāta 2017.gada 12.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1453/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1012.A420305816.2.L*) 7.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2008.gada 26.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-853/2008 (A42449206) 6.punktu; Senāta 2009.gada 30.apriļa lēmumu lietā Nr. SKA-452/2009 (A42462406); Senāta 2011.gada 1.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-989/2011 (A8003411) 5.punktu.

³³⁴ Atsauce uz Senāta 2010.gada 28.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-809/2010 (A42759009) 7.punktu.

³³⁵ Atsauce uz Senāta 2010.gada 18.jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-159/2010 (A42635807) 9.punktu.

³³⁶ Senāta 2018.gada 25.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-810/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0125.A420279416.4.L*) 5.punkts.

³³⁷ Senāta 2018.gada 19.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1221/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0619.A420314416.5.L*) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 16.apriļa lēmuma lietā Nr. A420314416 (*ECLI:LV:ADAT:2018:0416.A420314416.3.L*) 9.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2014.gada 10.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-192/2014 (A420545411) 9.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs
veic zemes kadastrālo uzmērīšanu par valsts budžeta līdzekļiem”) nav tiesību prasīt, lai
Valsts zemes dienests organizē zemes kadastrālo uzmērīšanu.³³⁸

Apkopojuma sagatavotāju komentārs: Konkrētais gadījums ir specifisks ar to, ka persona vērsās iestādē (Valsts zemes dienestā) ar lūgumu veikt zemes uzmērīšanu, jo zemes robežu plānā ir noteiktas neprecīzas zemes robežas mērnieka kļūdas dēļ. Veicot īpašuma robežu apskati, iestāde konstatēja neatbilstības starp personas nekustamā īpašuma zemes robežas plānu un teritorijas plānošanas dokumentiem un robežojošo īpašumu zemes kadastrālās uzmērīšanas dokumentos. Tāpēc iestāde informēja personu, ka saistībā ar to, ka minētā neatbilstība ir radusies mērnieka kļūdas dēļ un kļūdu nevar izlabot, jo mērnieks neturpina savu profesionālo darbību, kļūdas labošanas darbus organizēs iestāde.

13. Sociālās tiesības

**Prasījums
piešķirt sociālā
dzīvokļa statusu
privātīpašumā
esošam dzīvoklim**

Ja saskaņā ar materiālo tiesību normām nevienai personai nav tiesību prasīt noteiktu labumu (proti, nevienai personai nav tiesību prasīt piešķirt privātīpašumā esošam dzīvoklim sociālā dzīvokļa statusu), pamats atteikt pieteikuma pieņemšanu ir nevis personas subjektīvo tiesību neesība, bet tas, ka lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā, tas ir, pieteikuma pieņemšana atsakāma, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu, nevis 8.punktu.³³⁹

**Īres līgums, kas
noslēgts sociālās
palīdzības
ietvaros**

Dzīvojamās telpas izīrēšana sociālās palīdzības ietvaros ir divpakāpju process, kura pirmajā stadijā tiek pieņemts publiski tiesisks lēmums, savukārt otrajā stadijā uz šā publiski tiesiskā lēmuma pamata tiek slēgts privāttiesisks līgums. Juridiskajā literatūrā un tiesu praksē šis process nosaukts par divpakāpju teoriju, kad publisko tiesību attiecības tālāk pārvēršas par privāto tiesību attiecībām, kuru tiesiskums nav pakļauts administratīvo tiesu kontrolei.³⁴⁰

Pašvaldības rīcība, sociālās palīdzības ietvaros izīrējot dzīvojamo telpu, ir publiska tiktāl, ciktāl pašvaldība gādā par sociālās palīdzības sniegšanu. Proti, līdz brīdim, kad pašvaldība izlemj par konkrēta veida sociālās palīdzības sniegšanu personai. Turpretī īres tiesiskās attiecības kā tādas ir privāttiesiskas attiecības un no tām izrietošie strīdi, kuri neskar sociālās palīdzības jautājumus, risināmi civiltiesiskā kārtībā.³⁴¹

³³⁹ Senāta 2017.gada 15.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1334/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:0915.SKA-1334-17.1.L*) 3.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 22.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-599/2010 (7003110).

³⁴⁰ Atsauce uz Senāta 2010.gada 6.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-183/2010 (A7031209) 10.punktu; Senāta 2010.gada 3.marta lēmuma lietā Nr. SKA-328/2010 (A42858309) 8.punktu; Briede J. Administratīvais akts. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2003, 102.lpp.

³⁴¹ Senāta 2016.gada 22.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1588/2016 (680073016) 7.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2013.gada 29.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-743/2013 (680008113) 8.punktu.

14. Tiesības uz informāciju un atbildi pēc būtības

14.1. Vispārīgie jautājumi

Situācija, kad neatbildēšana uz iesniegumu ir vērtējama kā faktiskā rīcība

Neatbildēšana vai nepienācīga atbildēšana uz iesniegumu kā faktiskā rīcība vērtējama tikai tad, ja persona iestādē ir vērsusies, lai iegūtu iestādes viedokli, izziņu vai informāciju par kādu sabiedrisku vai citu jautājumu, ar kuru netiek mainītas personas subjektīvās tiesības.³⁴² Savukārt, ja persona iesniegumā iestādei lūdz konkrētu rīcību, nevis sagaida tikai atbildi uz iesniegumu, šāds iesniegums nav atzīstams par iesniegumu Iesniegumu likuma izpratnē.³⁴³

Iestādes rīcība, nesniedzot vai atsakoties sniegt personai uzziņu

Administratīvā procesa likums paredz tiesas kontroli gadījumos, ja iestāde nesniedz pieprasīto uzziņu vai atsaka uzziņas sniegšanu. Proti, tiesas kompetencē ir pārbaudīt, vai iestāde ir pamatoti nesniegusi vai atteikusies sniegt uzziņu. Tiesai ir jāpārbauda, vai iestādes rīcība, nesniedzot uzziņu, nepamatoti neliedz iespēju personai realizēt Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības iegūt informāciju par tiesību normu interpretāciju un gūt priekšstatu, kā iestāde noteiktajos faktiskajos apstākļos piemēros tiesību normas un kādas tiesiskās sekas personai var iestāties.

No minētā izriet, ka iestādes atteikums sniegt uzziņu, neatkarīgi no tā pamatojuma, saskaņā ar likumu ir izskatāms administratīvā procesa kārtībā, skatot lietu pēc būtības. Tādējādi secinājums, ka lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā, nepamatoti ierobežo personas tiesības pēc būtības pārbaudīt tiesā iestādes atteikumu sniegt uzziņu.³⁴⁴

Iestādes rīcība, prasot papildu informāciju, kura nav nepieciešama atbildes sniegšanai

Pašvaldības rīcība, lūdzot pieteicējam sniegt papildu informāciju, norādot konkrēta dokumenta datumu, numuru un pilnu nosaukumu, ja pašvaldībai ir saprotams informācijas pieprasījums, ir pieteicēja bezjēdzīga tramdīšana un ir atzīstama par pašvaldības atteikumu sniegt prasīto informāciju.

Atbilstoši Informācijas atklātības likuma 15.panta otrajai daļai atteikumu sniegt informāciju var apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Tādējādi pašvaldības rīcība, neizsniedzot pieteicējam viņa pieprasīto informāciju, ir pārbaudāma administratīvā procesa kārtībā.³⁴⁵

³⁴² Atsauce uz Senāta 2009.gada 23.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-289/2009 (A7024508) 6.punktu.

³⁴³ Senāta 2017.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-702/2017 (A420266316) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu nama 2016.gada 17.novembra lēmuma lietā Nr. A420266316 5.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2009.gada 21.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-797/2009 (A7020209) 13.punktu.

³⁴⁴ Senāta 2017.gada 26.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1160/2017 (A420265916) 6.punkts.

³⁴⁵ Senāta 2017.gada 22.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1565/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1122.SKA156517.4.L) 8.punkts.

**Informācijas
sniegšana/
nesniegšana par
pacienta
veselības stāvokli**

Informācijas sniegšana/nesniegšana par pacienta veselības stāvokli ir cieši saistīta ar ārstniecības procesu un zināmā mērā ir ārstniecības procesa sastāvdaļa. Savukārt ārstniecības procesā slimnīcas (ārsti) neīsteno valsts pārvaldes pilnvaras, bet gan darbojas privāto tiesību jomā. No minētā izriet, ka atteikums izsniegt informāciju par pacienta veselības stāvokli nav pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā.³⁴⁶

**Personas tiesības
uz iestādes rīcībā
esošu
informāciju**

[1] Administratīvā procesa dalībnieka statuss nevar liegt personai tiesības uz informāciju Informācijas atklātības likuma ietvaros, ja vien tas neattiecas uz informāciju, kas jau ir ierosinātās administratīvās lietas materiālos.³⁴⁷ Vēl jo vairāk šīs tiesības piemīt personai, kura nav cita administratīvā procesa dalībniece, jo persona tika saukta pie administratīvās atbildības.³⁴⁸

[2] Ja procesa dalībnieks vēlas iegūt papildu ziņas, iespējams, arī jaunus pierādījumus, kas neatrodas jau ierosinātās administratīvās lietas materiālos, bet iestāde liedz tiem pieeju, procesa dalībnieks ir tiesīgs vērsties tiesā ar atsevišķu pieteikumu, aizstāvot Latvijas Republikas Satversmē un Informācijas atklātības likumā paredzētās tiesības uz informāciju.³⁴⁹

14.2. Valsts prezidents

Iesniegumu likuma regulējums attiecas ne tikai uz valsts pārvaldes iestādēm, bet uz visiem Latvijas valsts orgāniem, arī Valsts prezidentu.³⁵⁰ Taču iepriekš minētais regulējums ietver tikai tiesības saņemt atbildi uz iesniegumu pēc būtības. Šīs tiesības sevī neietver citas faktiskās vai tiesiskās darbības, kuras iestāde varētu veikt savas kompetences ietvaros.³⁵¹

**Valsts prezidenta
politiskā darbība**

No Valsts prezidenta, kurš ir valsts augstākā amatpersona, vairāk nekā no jebkuras citas amatpersonas var gaidīt, ka viņš ir politiski aktīvs, interesējas par Latvijas valsts iekārtas pamatprincipu, tostarp taisnīguma principa, ievērošanu valsts dzīvē un izrāda iniciatīvu sabiedriski nozīmīgu jautājumu risināšanā.

Tomēr tas nenozīmē, ka Valsts prezidentam jāiestājas par katra atsevišķa sabiedrības locekļa personīgo lietu. Tas nav nedz saprātīgi iespējams, nedz arī izriet no Iesniegumu likumā paredzētajām privātpersonu tiesībām saņemt atbildi uz iesniegumu. Tādēļ Valsts prezidenta izvēle iesaistīties vai neiesaistīties konkrēta sabiedriska jautājuma risināšanā izriet no viņa politiskās darbības, kura nav pakļauta administratīvās tiesas kontrolei.³⁵²

³⁴⁶ Senāta 2017.gada 30.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1568/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1130.SKA156817.7.L*) 6.punkts.

³⁴⁷ Atsauce uz Senāta 2017.gada 20.janvāra lēmumu lietā Nr. SKA-172/2017 (670015715).

³⁴⁸ Senāta 2017.gada 26.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-173/2017 (680076815) 6.punkts.

³⁴⁹ Senāta 2017.gada 20.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-172/2017 (670015715) 8.punkts.

³⁵⁰ Atsauce uz Senāta 2009.gada 14.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-916/2009 (A7040709) 6.punktu.

³⁵¹ Senāta 2017.gada 10.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-978/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1003.SKA-0978-17.3.L*) 6.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2007.gada 8.marta sprieduma lietā Nr. SKA-69/2007 (A42157904) 8.punktu.

³⁵² Senāta 2017.gada 10.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-978/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1003.SKA-0978-17.3.L*) 7.punkts.

Iestādei ir pienākums nodrošināt apmeklētāju pieņemšanu, ja konkrētās iestādes darbības veids un funkciju būtība prasa nodrošināt iestādes pieejamību sabiedrībai un iespēju indivīdiem izrunāt ar iestādi risināmos jautājumus klātienē.

Lai atzītu, ka privātpersonai ir tiesības pieprasīt tikšanos ar konkrētu amatpersonu, citastarp jākonstatē, ka attiecīgās amatpersonas kompetencē jeb pienākumos ir privātpersonu interesējošā jautājuma risināšana un ka privātpersonai no tiesību normām izriet tiesības pieprasīt, lai attiecīgā amatpersona konkrēto jautājumu risina.

Valsts prezidenta
rīcība saistībā ar
apmeklētāju
pieņemšanu

Valsts prezidents īsteno sev piešķirtās pilnvaras, balstoties uz saviem politiskajiem apsvērumiem par sabiedrības interesēm. Lai arī tiesību normas neliedz privātpersonām vērsties pie Valsts prezidenta ar lūgumu tikties, tās nedod tiesības personām šādu tikšanos pieprasīt. Tas, par kādiem jautājumiem un kādas personas pieņemt un uzklausīt, ir tikai Valsts prezidenta personīga izvēle, kas balstās viņa politiskajā redzējumā un kas līdz ar to nav pakļauta tiesas kontrolei. Valsts prezidenta rīcība saistībā ar apmeklētāju pieņemšanu nav faktiskā rīcība.³⁵³

14.3. Deputāti

Likumi, kas regulē personu tiesības vērsties iestādē ar iesniegumu un saņemt atbildi, neparedz indivīda tiesības uz amatpersonas vai iestādes viedokli, tas ir, indivīdam likums nepiešķir tiesības ar tiesas starpniecību panākt, ka amatpersonas pauž savu subjektīvo attieksmi vai nostāju kādā jautājumā. Viedokļa izteikšanas pārbaude neietilpst tiesas kontroles kompetencē. Tiesa nevar ne uzlikt pienākumu sniegt viedokli, ne pārbaudīt, vai amatpersonai vispār ir viedoklis, kā arī vai sniegtais viedoklis ir pareizs vai patiess.³⁵⁴

Deputātu
atbildēšana uz
iedzīvotāju
iesniegumiem

No Administratīvā procesa likuma 2.panta 2.punkta, 103.panta un 184.panta normām izriet, ka administratīvo tiesu kontrolei ir pakļautas izpildvaras darbības, kuras attiecas uz konkrētām publiski tiesiskajām attiecībām starp valsti un privātpersonu un kuras izpaužas administratīvā akta, faktiskās rīcības vai publisko tiesību līguma formā. Savukārt no šā likuma 1.panta trešās daļas 3.punkta (kas atbilstoši judikatūrai ir attiecināms gan uz administratīvo aktu, gan uz faktisko rīcību) secināms, ka politiski lēmumi un rīcība nav uzskatāmi par administratīvajiem aktiem vai faktisko rīcību un netiek pakļauti administratīvo tiesu kontrolei.³⁵⁵

Saziņa ar savas valsts vēlētajiem un pilsoņiem ir deputāta politiskās darbības daļa, līdz ar to tās rīcības pārbaude nav tiesas ziņā. Tās pareizību un efektivitāti novērtē vēlētajš, izmantojot savas vēlēšanas tiesības.³⁵⁶

³⁵³ Senāta 2017.gada 1.marta lēmuma lietā Nr. SKA-827/2017 (680087216) 8. un 12.punkts.

³⁵⁴ Senāta 2017.gada 6.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1225/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0906.SKA-1225-17.1.L) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 3.maija lēmuma lietā Nr. 680028717 4.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2011.gada 22.decembra sprieduma lietā Nr. SKA-976/2011 (A421017609) 9.punktu.

³⁵⁵ Atsauce uz Senāta 2017.gada 1.marta lēmumu lietā Nr. SKA-827/2017 (680087216).

³⁵⁶ Senāta 2017.gada 6.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1225/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0906.SKA-1225-17.1.L) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2011.gada 1.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-986/2011 (A7030311) 4.punktu; Senāta 2012.gada 10.februāra sprieduma lietā Nr. SKA-3/2012 (A42664908) 13.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Apkopojuuma sagatavotāju komentārs: Konkrētajā gadījumā persona vērsās pie pašvaldības deputātes (frakcijas vadītājas) saistībā ar jautājumiem par ieceri paaugstināt skolotāju algas, kā arī konkrētās deputātes viedokli par šo jautājumu (proti, par algu paaugstināšanu skolotājiem).

14.4. Satversmes aizsardzības birojs

Vispārējam informācijas sniegšanas un tā tiesiskuma kontroles regulējumam, kas noteikts Informācijas atklātības likumā, attiecībā uz Satversmes aizsardzības biroju kā valsts drošības iestādi ir noteikta speciāla kārtība, kas ir būtiski atšķirīga. Atbilstoši tam atšķirīga ir gan pati informācijas sniegšanas kārtība, gan kontrole pār to. Valsts drošības iestāžu likuma 17. un 26.panta un Satversmes aizsardzības likuma 13.panta normas noteic ierobežotu jautājumu loku, kas ir pakļauts tiesas kontrolei, vienlaikus paredzot ģenerālprokurora un viņa īpaši pilnvarotu prokuroru kompetenci Satversmes aizsardzības biroja darbības atbilstības likumiem uzraudzībā. Tādējādi ir secināms, ka Satversmes aizsardzības biroja darbība informācijas sniegšanas jautājumā nav pakļauta tiesas kontrolei.³⁵⁷

SAB darbība
informācijas
sniegšanā

---

³⁵⁷ Senāta 2017.gada 18.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1240/2017 (670007717) 5. un 6.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 3.maija lēmuma lietā Nr. 670007717 6.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 15.jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-272/2012 (A420823710) 9.punktu.

15. Valsts dienests

15.1. Vispārīgie jautājumi

Administratīvais akts ir tikai tāds attiecībā uz amatpersonu pieņemts iestādes lēmums, kas:

- 1) ietekmē amatpersonas tiesisko statusu (tiek nodibināts, mainīts vai izbeigts amatpersonas tiesiskais statuss);
- 2) paredz amatpersonas disciplināro sodīšanu;
- 3) būtiski ietekmē amatpersonas cilvēktiesības.

Kritēriji, lai
lēmumu attiecībā
uz ierēdņi atzītu
par AA

Ja nepastāv neviena no minētajām pazīmēm, tad iestādes lēmums, kas attiecas uz amatpersonu, ir iestādes iekšējs lēmums. Tādā gadījumā tas skar amatpersonu tikai kā iestādes sastāvdaļu, bet neietekmē šīs personas kā privātpersonas subjektīvās tiesības. Tādējādi tas neietekmē attiecības uz āru (ārpus iestādes) un līdz ar to nav administratīvais akts.³⁵⁸

15.2. Konkurss uz amata vietu

[1] Lēmumi, kas pieņemti amata konkursa procesa ietvaros un kuriem vēl nav galīgā noregulējuma rakstura, ir starplēmumi, kas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 3.punktam nav administratīvie akti un tāpēc nav pārsūdzami administratīvā procesa kārtībā. Taču lēmums, ar kuru persona izslēgta no tālākas dalības pretendentu uz prokurora amatu atlasē, var tikt uzskatīts par tādu, kas pats par sevi skar būtiskas personas tiesības un tiesiskās intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu. Tādējādi personai ir subjektīvās tiesības šādus lēmumus pārsūdzēt, un tiesai ir jāpārbauda to tiesiskums.³⁵⁹

Lēmumi amata
konkursa
ietvaros

[2] Pretendentam, kurš piedalījies atklātā konkursā uz ierēdņa amatu, ir tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt lēmumu par cita pretendenta iecelšanu amatā.³⁶⁰ Tieši lēmumam par pretendenta iecelšanu vakantajā valsts civildienesta ierēdņa amatā ir galīgā noregulējuma raksturs konkrētajā administratīvajā procesā. Tāpēc tieši šā lēmuma tiesiskums ir pārbaudāms apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas procesā.³⁶¹

Pretendentu
atlasē procesa
tiesiskuma
pārbaude

Konkursa uz Eiropas Savienības Revīzijas palātas locekļa amatu atšķirība no parasta civildienesta ierēdņa amata konkursa ir tikai apstākļi, ka atlases procedūra Latvijas Republikas ietvaros ir vainagojusies ar politiska lēmuma pieņemšanu. Tomēr, ja valsts ir izvēlējusies kandidātu meklēšanu atklātā konkursa formātā, tā nevar pieļaut atlases procedūras patvaļu un vienlīdzības principa pārkāpumus. Šādā gadījumā katram

³⁵⁸ Senāta 2018.gada 17.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1149/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0517.A420302717.9.L*) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2018.gada 12.marta lēmuma lietā Nr. A420302717 (*ECLI:LV:ADRJJTN:2018:0312.A420302717.7.L*) 5.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2009.gada 27.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-123/2009 (A42275005) 8.punktu.

³⁵⁹ Senāta 2015.gada 26.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-862/2015 (A420399012) 7. un 8.punkts.

³⁶⁰ Atsauce uz Senāta 2013.gada 5.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-376/2013 (680103412) 8.punktu; Senāta 2013.gada 24.maija lēmuma lietā Nr. SKA-514/2013 (680130912) 5.punktu.

³⁶¹ Senāta 2015.gada 16.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-441/2015 (A420370014) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2007.gada 6.jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-136/2007 (A42246805) 11.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

pretendentam ir tiesības uz tādu konkursu, kurā netiek pārkāpts patvaļas aizlieguma princips un atšķirīgas attieksmes aizlieguma princips, bet novērtējums tiek veikts pēc tādiem pašiem kritērijiem kā pārējiem pretendentiem, un nav pieļautas novērtējuma un lietderības apsvērumu kļūdas. Tādējādi, kaut arī administratīvā tiesa nevar pārbaudīt galīga lēmuma (kas ir pieņemts Latvijas Republikas ietvaros) tiesiskumu, tiesu kontrolei ir pakļauta pretendenta atlases procesa tiesiskuma pārbaude.³⁶²

15.3. Ierēdņa disciplinārbildība

[1] Personas interese sodīt amatpersonu nav uzskatāma par tādu tiesisku interesi, kas būtu aizstāvama tiesā.³⁶³ Šāda atziņa ir piemērojama gan attiecībā uz personu lūgumiem tiesai saukt amatpersonas pie disciplinārbildības, gan personu lūgumiem saukt amatpersonas pie administratīvās atbildības vai kriminālatbildības.³⁶⁴

Tādējādi gadījumos, kad persona lūdz saukt pie disciplinārbildības valsts amatpersonas, kuru disciplinārbildības jautājumi vispārīgi būtu pārbaudāmi administratīvā procesa kārtībā (piemēram, ierēdņu disciplinārbildības jautājumi), pieteikumu atsaka pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 8.punktu. Savukārt gadījumos, kad persona lūdz saukt pie disciplinārbildības valsts amatpersonas, kuru disciplinārbildības jautājumi nav pārbaudāmi administratīvā procesa kārtībā (piemēram, tiesnešu disciplinārbildības jautājumi), vai kad persona lūdz amatpersonu saukt pie administratīvās atbildības vai kriminālatbildības, pieteikumu atsaka pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu.³⁶⁵

Ierēdņa saukšana
pie disciplinārās
atbildības

[2] Privātpersonas prasījums sodīt amatpersonu par tās pieņemto lēmumu vai rīcību nav uzskatāms par tādu, kas būtu izskatāms Administratīvā procesa likuma 184.panta ietvaros, jo tas nav ne lūgums pārbaudīt administratīvā akta vai faktiskās rīcības tiesiskumu un lietderību, ne lūgums izvērtēt publisko tiesību līgumu vai noskaidrot privātpersonas publiski tiesiskos pienākumus vai tiesības.

Tādējādi privātpersonas prasījums sodīt amatpersonu par tās pieņemto lēmumu vai rīcību administratīvajā procesā vispārīgi nav uzskatāms par tādu privātpersonas tiesisko interesi, kas būtu izskatāma tiesā. Ar personas neapmierinātību vien nepietiek, lai viņu atzītu par tādu, kurai piemīt tiesības vai tiesiskās intereses.³⁶⁶

³⁶² Senāta 2017.gada 13.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1237/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1013.A420125516.2.L) 8.punkts.

³⁶³ Atsauce uz Senāta 2014.gada 22.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1060/2014 (680048114) 5.punktu; Senāta 2015.gada 23.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1459/2015 (670015415) 5.punktu; Senāta 2016.gada 29.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1254/2016 (670010716) 5.punktu.

³⁶⁴ Senāta 2017.gada 19.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-906/2017 (670002117) 5.punkts.

³⁶⁵ Senāta 2017.gada 19.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-906/2017 (670002117) 5.punkts

³⁶⁶ Senāta 2017.gada 20.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-936/2017 (A420261715) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 2.februāra lēmuma lietā Nr. A420261715 20.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2006.gada 28.februāra lēmumu lietā Nr. SKA-161/2006 (A42193204).

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Lēmums par
disciplinārlietas
izbeigšanu

Lēmums par disciplinārlietas izbeigšanu, kas ietver atzinumu par to, ka ir izdarīts disciplinārpārkāpums, personai tiesiskas sekas nerada un pats par sevi nerada arī nekādu ietekmi uz amatpersonas civiltiesībām. Amatpersonai ir jārēķinās ar to, ka tās darbība un dienesta pienākumu izpilde ir pakļauta tiesību normās noteiktai kontrolei. Taču ne katra valsts pārvaldes rīcība vai lēmums, kas pieņemts attiecībā uz amatpersonu, ir pakļauts tiesas kontrolei.³⁶⁷

15.4. Ierēdņa darba novērtēšana un pārcelšana

Ierēdņa
novērtējums

[1] Iestādes vadītāja lēmums par ierēdņa novērtējuma apstiprināšanu ir iekšējs tiesību akts, jo novērtēšanas mērķis ir iestādes darba organizēšana. Likumdevējs ir paredzējis, ka šāds lēmums ir pārbaudāms nevis administratīvajā tiesā, bet valsts pārvaldes ietvaros.³⁶⁸

[2] Ierēdņa darbības novērtējums, kurš tiek izmantots lēmumu par ierēdņa mēnešalgas noteikšanai vai statusa izmaiņām, ir starplēmums. Vēl pirms administratīvā akta nodošanas izvērtēšanai administratīvajai tiesai starplēmumu var apstrīdēt augstākā iestādē un pārsūdzēt administratīvajā tiesā, ja tas jau pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskas intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu.³⁶⁹

Komisijas
atzinuma par
personas
veselības
stāvokļa
atbilstību
dienestam
tiesiskā daba

Komisijas atzinums par personas veselības stāvokļa atbilstību dienestam ir dokuments, kas tiek sastādīts dienesta attiecību ietvaros. Tā mērķis ir kalpot iestādes darba organizēšanā, izmantojot to konkrētās amatpersonas tālākās dienesta gaitas plānošanā un, iespējams, arī konkrētu lēmumu pieņemšanā par šīs amatpersonas tālāko dienesta gaitu. Līdz ar to komisijas atzinums parasti ir iestādes iekšējs lēmums.³⁷⁰ Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 2.punktam šāds lēmums nav administratīvs akts.

Ja komisijas atzinums tiek izmantots, lai pieņemtu lēmumu par amatpersonas atvaļināšanu no dienesta vai citu lēmumu, ar kuru tiek būtiski ierobežotas amatpersonas civiltiesības, tas ir starplēmums šā administratīvā akta izdošanas procesā. Starplēmuma tiesiskums ir pārbaudāms kopā ar attiecīgo administratīvo aktu, tādēļ parasti tas nav atsevišķi pārsūdzams, izņemot gadījumu, kad tas pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskas intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu.³⁷¹

³⁶⁷ Senāta 2017.gada 19.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1047/2017 (670004217) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2015.gada 17.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-665/2015 (A420366913) 10. un 12.punktu; Senāta 2015.gada 22.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-175/2015 (A420507411) 6.punktu.

³⁶⁸ Senāta 2017.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-761/2017 (670021716) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 16.decembra lēmuma lietā Nr. 670021716 3.2.punktu.

³⁶⁹ Senāta 2017.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-761/2017 (670021716) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 16.decembra lēmuma lietā Nr. 670021716 3.2.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 22.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-127/2010 (A42466207) 13. un 14.punktu.

³⁷⁰ Atsauce uz Senāta 2012.gada 22.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-337/2012 (A8096011) 11.punktu.

³⁷¹ Senāta 2019.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-952/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0228.A420238618.12.L) 6.punkts.

Pazīmes, kas var liecināt, ka ar pārcelšanu ir būtiski aizskartas ierēdņa cilvēktiesības, ir:

1) ierēdņa viedokļa uzklauššana un izvērtēšana pirms lēmuma par pārcelšanu pieņemšanas (personas neuzklauššana pirms to skaroša lēmuma pieņemšanas būtu pretēja ar cilvēktiesībām uz cilvēka cieņas aizsardzību);

Būtisks ierēdņa tiesību aizskārums ierēdņa pārcelšanas gadījumā

2) amata, uz kuru ierēdnis pārcelts, atbilstība ierēdņa izglītībai, kvalifikācijai un profesionālajām iemaņām (saistīta ar Satversmes 101.pantā noteiktajām tiesībām pildīt valsts dienestu un 106.pantā nostiprinātajām ikviena pamattiesībām brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai; pārcelšana amatā, par kuru zināms, ka ierēdnim nav kvalifikācijas tā veikšanai, būtu līdzvērtīga atlaišanai no dienesta);

3) iepriekšējā atalgojuma un sociālo garantiju saglabāšana (saistīta ar cilvēktiesībām uz īpašumu);

4) darbavietas fiziskā pieejamība (aktuāla, ja pārceļ uz citu apdzīvotu vietu; var ietekmēt cilvēktiesības brīvi izvēlēties dzīvesvietu un tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi).³⁷²

15.5. Ierēdņa atlīdzinājums

Lēmums par mēnešalgu

Lēmums par ierēdņa mēnešalgas noteikšanu ir administratīvais akts.³⁷³ Minētā atziņa ir attiecināma ne tikai uz ierēdņiem, bet arī uz citām amatpersonām. Tādējādi jebkāds lēmums par mēnešalgas noteikšanu amatpersonai būtiski skar šīs amatpersonas tiesības uz darba samaksu. Līdz ar to šādu lēmumu tiesiskums ir pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā.³⁷⁴

Lēmumi par prēmiju (naudas balvu) neizmaksāšanu

Lēmums par prēmijas vai naudas balvas neizmaksāšanu ir iestādes iekšējs lēmums. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajai daļai iekšējs lēmums tikai tad ir pārsūdzams tiesā, ja tas būtiski ierobežo amatpersonas cilvēktiesības. Lēmums par prēmijas (naudas balvas) neizmaksāšanu nav tāds, kas būtiski skartu amatpersonas cilvēktiesības. Tas skaidrojams ar apstākli, ka prēmija (naudas balva) atšķirībā no amatalgas nav regulārs noteikta apjoma maksājums, ar kuru amatpersona var rēķināties kā garantētu ienākumu. Tādējādi lēmums par prēmijas (naudas balvas) neizmaksāšanu nav pārsūdzams tiesā administratīvā procesa kārtībā.³⁷⁵

³⁷² Senāta 2017.gada 13.marta lēmuma lietā Nr. SKA-829/2017 (670022516) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 28.decembra lēmuma lietā Nr. 670022516 14.punktu.

³⁷³ Atsauce uz Senāta 2010.gada 22.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-127/2010 (A42466207) 14.punktu.

³⁷⁴ Senāta 2010.gada 30.apriļa lēmuma lietā Nr. SKA-407/2010 (A42670909) 8.punkts.

³⁷⁵ Senāta 2018.gada 25.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1177/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0525.SKA117718.3.L) 6.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2018.gada 23.marta lēmuma lietā Nr. 670004118 (ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0321.17827.1.L) 3.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2009.gada 7.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-779/2009 (A7015009) 9. un 10.punktu; Senāta 2011.gada 7.novembra sprieduma lietā Nr. SKA-712/2011 (A42927509) 16.punktu; Senāta 2010.gada 20.maija sprieduma lietā Nr. SKA-282/2010 (A42475606) 16.punktu; Senāta 2017.gada 6.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1506/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1006.A420263017.2.L) 3.punktu.

16. Valsts pārvaldes darbība

16.1. Vispārīgie jautājumi

Kontrole pār
normatīvo aktu
izstrādi

Administratīvās tiesas kompetencē neietilpst uzlikt iestādēm pienākumu veikt darbības, kas saistītas ar normatīvo aktu izstrādi vai iestāžu veidošanu. Administratīvā procesa kārtībā nav veicama kontrole pār valsts pārvaldes darbību normatīvo aktu izstrādes jomā.³⁷⁶

16.2. Centrālā vēlēšanu komisija

Lēmuma
pārsūtīšana
kompetentajai
iestādei

Vēlēšanu komisija, saņemot informāciju, ka pieteicējs, iespējams, ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu, šo informāciju ar Vēlēšanu komisijas lēmumu ir pārsūtījusi Valsts policijai, proti, institūcijai, kuras kompetencē ir ar iespējama noziedzīga nodarījuma izdarīšanu saistīto apstākļu noskaidrošana. Tādējādi Vēlēšanu komisija konkrētajā gadījumā ir rīkojusies kā jebkura persona, kuras rīcībā ir nonākušas ziņas par iespējamu noziedzīgu nodarījumu un kura līdz ar to izmanto tiesības ar attiecīgo informāciju vērsties izmeklēšanas iestādēs (Kriminālprocesa likuma 369.panta otrā daļa). Līdz ar to secināms, ka konkrētais Vēlēšanu komisijas lēmums nav vērst uz galīga rakstura publiski tiesisku seku radīšanu pieteicējam valsts pārvaldes jomā. Tāpat ar šo lēmumu pieteicējam nav radītas galīga rakstura faktiskas sekas publisko tiesību valsts pārvaldes jomā. Ar Vēlēšanu komisijas lēmumu pašu par sevi vispār netiek radītas nekāda rakstura galīgas sekas, jo lēmums ir vērst uz informācijas nodošanu kompetentajai iestādei, lai tajā, iespējams, tiktu uzsākts kriminālprocess.

Vēlēšanu komisijas lēmums par informācijas pārsūtīšanu kompetentajai iestādei nav pieņemts administratīvā procesa ietvaros, un tas nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība, ne arī procesuāls lēmums. Tas nozīmē, ka Vēlēšanu komisijas lēmuma kontrole nav pakļauta administratīvo tiesu kontrolei.³⁷⁷

16.3. Uzņēmumu reģistrs

Kriminālprocesa
ietvaros
pieņemtā
lēmuma izpilde

Administratīvā tiesa nevar pārvērtēt kriminālprocesuālā lēmuma tiesiskumu vai veikt kriminālprocesuālā lēmuma izpildes pareizības izvērtēšanu. Uzņēmumu reģistra lēmums, ar kuru nolemts reģistrēt pieteicēja mantai arestu, nerada pieteicējam tiesiskās sekas, un līdz ar to šāds lēmums nav administratīvais akts, kas būtu pārsūdzams tiesā Administratīvā procesa likumā paredzētajā kārtībā. Turklāt likumdevējs tieši paredzējis, ka Uzņēmumu reģistrs reģistrē kompetentu iestāžu vai amatpersonu lēmumus un rīkojumus, ar kuriem piemērots nodrošinājuma līdzeklis, nepieņemot atsevišķu lēmumu.³⁷⁸

³⁷⁶ Senāta 2018.gada 26.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-928/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0426.SKA092818.4.L*) 7.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2016.gada 16.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1554/2016 (670017416) 6.punktu.

³⁷⁷ Senāta 2017.gada 25.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1508/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:0925.SKA-1508-17.2.L*) 7.punkts.

³⁷⁸ Senāta 2017.gada 7.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1385/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:0907.SKA-1385-17.1.L*) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 22.jūnija lēmuma lietā Nr. 670011017 6.punktu.

Rīcība un lēmumi, izpildot tiesas spriedumu civillietā

Uzņēmumu reģistra rīcība un lēmumi, izpildot tiesas spriedumu civillietā, neatbilst ne faktiskās rīcības, ne administratīvā akta pazīmēm. Tiem nav patstāvīga nozīme, jo tie ir pakārtoti sprieduma izpildei civillietā. Līdz ar to secināms, ka administratīvais process nav atbilstošais līdzeklis, lai pārbaudītu, vai ir izdarīts viss, kas nopriests ar spriedumu civillietā. Jautājumi par sprieduma izpildes pareizību civillietā risināmi, izmantojot civilprocesuālos līdzekļus.³⁷⁹

Lēmums par dalībnieku sapulces sasaukšanu

Lai starplēmuma tiesiskums būtu pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā, tam atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 3.punktam jābūt izdotam administratīvā procesa ietvaros.

Lēmums par dalībnieku sapulces sasaukšanu, neatkarīgi no tā, vai to dara sabiedrības pārvaldes institūcija vai Uzņēmumu reģistrs, kā starplēmums iekļaujas procesā, kas noslēdzas ar privāttiesiska dalībnieku lēmuma pieņemšanu, kura tiesiskuma pārbaude paredzēta vispārējās jurisdikcijas tiesā. Tātad šāds starplēmums nav pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā.³⁸⁰

Valsts darba inspekcijas lēmumu tiesiskā daba

16.4. Valsts darba inspekcija

Ja administratīvais akts uzliek pienākumu darba devējam, tas ir darba devēja subjektīvās tiesības skarošs. Savukārt, ja inspekcija pēc darbinieka pieprasījuma nekonstatē pārkāpumus un nekādu pienākumu darba devējam neuzliek, tā ir atteikusies izdot iesniedzējam labvēlīgu administratīvo aktu jeb izdevusi negatīvo administratīvo aktu. Administratīvie akti (gan pozitīvie – pienākumu uzliekošie vai tiesības piešķirošie, gan negatīvie – atteikumi) ir apstrīdami un vēlāk pārsūdzami tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.³⁸¹

³⁷⁹ Senāta Departamentu priekšsēdētāju 2018.gada 12.novembra sēdes lēmuma 6.punkts. Skatīt arī: Senāta 2018.gada 27.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1220/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:1127.SKA122018.10.L*) 8.punkts.

³⁸⁰ Senāta 2018.gada 14.decembra spriedums lietā Nr. SKA-251/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:1214.A420171515.2.S*) 9.punkts.

³⁸¹ Senāta 2017.gada 27.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1537/2017 (*ECLI:LV:AT:2017:1127.SKA153717.3.L*) 15.punkts.

17. Pašvaldības

17.1. Vispārīgie jautājumi

Lemjot par tāda pieteikuma pieļaujamību, kurā persona ir sūdzējusies par pašvaldības rīcību publiski tiesisko funkciju izpildē, vispirms izšķiroša nozīme piešķirama tam, kāds ir pārsūdzētās pašvaldības rīcību saturs. Proti, primāri noskaidrojams, vai personas iebildumi ir saistāmi ar pašvaldības rīcību, kas izpaudusies kā attiecīgās publiski tiesiskās funkcijas neizpilde (vai nepienācīga izpilde tādā kvalitātē, ka faktiski uzskatāms, ka attiecīgā funkcija nav izpildīta), vai arī personas iebildumi ir vērsti pret atsevišķām nepilnībām (kvalitātes defektiem) autonomās funkcijas izpildē.³⁸²

Situācijā, kurā pašvaldība savu autonomo funkciju nepilda vispār vai izpildījuma kvalitāte ir tik zema, ka faktiskā situācija ir pielīdzināma tai, kurā attiecīgā funkcija netiktu pildīta vispār, ir uzskatāms, ka pašvaldība ir rīkojusies publisko tiesību jomā. Proti, pašvaldība šādā gadījumā nav izpildījusi no tiesību normām (likuma „Par pašvaldībām” 15.panta) izrietošu pienākumu, un attiecīgi personai, kuras tiesībām vai tiesiskajām interesēm šī bezdarbība ir radījusi tiešu aizskārumu, ir tiesības vērsties administratīvajā tiesā savu tiesību aizsardzībai.³⁸³

Pašvaldības
rīcība likumā
noteikto funkciju
izpildē

Savukārt gadījumā, ja attiecīgā autonomā funkcija vispārīgi tiek pildīta, pašvaldības vai personas, kurai pašvaldība uzticējusi rūpēt par funkcijas izpildes kvalitāti, turpmākās darbības attiecīgās funkcijas izpildes kvalitātes nodrošināšanas procesā, ja vien pretējais neizriet no citiem normatīvajiem aktiem, nav uzskatāmas par veiktām publisko tiesību jomā. Citiem vārdiem sakot, ja reiz pašvaldība ir nodrošinājusi, kādas autonomās funkcijas izpildi kā tādu, tad ar funkcijas izpildi saistītie uzturēšanas un apsaimniekošanas darbi, ciktāl, kā jau minēts, netiek nonākts tādā situācijā, kurā būtu uzskatāms, ka attiecīgā funkcija vispār nebūtu pildīta, uzskatāmi par veiktiem privāto tiesību jomā. Piemēram, pašvaldības publiski tiesiskā funkcija ir ielu un ceļu uzturēšana, savukārt iestādes vai komersanta, kuram konkrētā uzdevuma veikšana ir uzticēta, rīcība, veicot ceļu apsaimniekošanu, piemēram, ceļu tīrīšanu vai remonta darbus, nav uzskatāma par veiktu publisko tiesību jomā. Līdz ar to šajā gadījumā personai, kurai ar pašvaldības rīcību tiek nodarīts kaitējums, ir tiesības vērsties pret pašvaldību civilprocesuālā kārtībā.³⁸⁴

Lēmums par
interesu izglītības
apmaksāšanu

Skolas pieprasījums segt mācību maksas daļu rada pieteicējam konkrētas tiesiskās sekas – pienākumu maksāt noteiktu maksājumu. Tādējādi tas ir administratīvais akts. Pret šādu pienākumu, tāpat kā pret lēmumu par maksu nemaksājoša skolēna izslēgšanu no skolas, pieteicējs var vērsties ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu. Šādu maksāšanas pienākumu uzliekoša lēmuma pārbaudi tiesas kontrolei pieteicējs var nodot ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu (izpildīta akta prettiesiskuma konstatēšanu).³⁸⁵

³⁸² Senāta 2017.gada 7.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-917/2017 (A420332515) 9.punkts.

³⁸³ Atsauce uz Senāta 2008.gada 22.aprīļa lēmumu lietā Nr. SKA-324/2008 (A42677507); Senāta 2015.gada 21.augusta lēmumu lietā Nr. SKA-567/2015 (A420310014).

³⁸⁴ Senāta 2017.gada 7.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-917/2017 (A420332515) 8.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2011.gada 7.oktobra lēmumu lietā Nr. SKA-957/2011 (A42589108); Senāta 2014.gada 20.maija lēmumu lietā Nr. SKA-493/2014 (680002214).

³⁸⁵ Senāta 2016.gada 13.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-951/2016 (A420395914) 7. un 8.punkts.

[1] Skolēni ir iestādei īpaši pakļautas personas.

Skolēna un valsts attiecībās administratīvie akti ir tādi lēmumi, kuri skar skolēna un valsts attiecību pamatus, piemēram, lēmums par skolēna statusa iegūšanu, lēmums par skolēna pārcelšanu nākamajā klasē, lēmums par skolēna izslēgšanu no skolas. Administratīvie akti ir arī lēmumi, kas piemēro sodu skolēnam (piemēram, aizliegums piedalīties nodarbībā), un lēmumi, kas būtiski skar skolēna cilvēktiesības, piemēram, aizliegums valkāt reliģiskus simbolus.

Turpretim valsts lēmumi par skolēna izglītības iegūšanas organizēšanu ir vērsti uz iekšu un nav administratīvie akti, piemēram, lēmumi par stundu plānojuma noteikšanu, mājas darbu uzdošanu, klašu apvienošanu, uzdevumu novērtējumi. Pie lēmumiem, kas organizē skolēna izglītības iegūšanu, pieskaitāmi arī tādi, kuri reorganizē izglītības iestādes darbību, ciktāl tie būtiski neskar skolēna tiesības iegūt izglītību. Ja iestādes lēmums būtiski apgrūtina vai atņem skolēnam tiesības iegūt izglītību, jo, piemēram, cita skola atrodas īpaši tālu no skolēna dzīvesvietas un nav nodrošinātas iespējas nokļūt skolā, vai cita skola nepastāv vispār, tad šāds lēmums būtu uzskatāms par administratīvo aktu.³⁸⁶

**Pašvaldības
lēmums izglītības
jomā**

[2] Viena no administratīvā akta pazīmēm ir tiesisku seku radīšana, kas vērstas uz administratīvā akta mērķa sasniegšanu.

Lēmums nenoslēdz to procesu, kurā tas pieņemts, un pats par sevi noregulē tiesiskās attiecības izglītības jomā. Kā izriet no pieteikumam pievienotajiem dokumentiem, Ķekavas novada dome, pamatojoties uz Ķekavas novada attīstības programmu 2014.–2020.gadam un Rīcības plānu 2016.–2018.gadam, ir apstiprinājusi Ķekavas novada izglītības infrastruktūras attīstības stratēģisko rīcības plānu 2015.–2020.gadam, kur paredzēta Pļavniekkalna sākumskolas pārbūve Katlakalnā.

Lēmums nerada tiesiskas sekas, tas nenodibina, negroza tiesisko situāciju, kas ir nepieciešams, lai lēmumu atzītu par administratīvo aktu. Ievērojot minēto, secināms, ka lēmums, ar kuru uzsākta Pļavniekkalna sākumskolas paplašināšanas projekta realizācija un uzdots izpilddirektoram organizēt sarunu procedūru un slēgt līgumu ar konkursa uzvarētāju, nav pašvaldības aktivitāšu galīgais mērķis, bet tikai atsevišķi elementi izglītības infrastruktūras attīstības stratēģiskā rīcības plāna tapšanā. Savukārt pats šis plāns vērsts uz pašvaldības iepriekš nosprausto politisko mērķu un attīstības uzdevumu īstenošanu.

Līdz ar to lēmums nav uzskatāms par administratīvo aktu.³⁸⁷

³⁸⁶ Senāta 2017.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-857/2017 (670022616) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2016.gada 30.decembra lēmuma lietā Nr. 670022616 2.1.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 16.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-408/2010 (A7041309) 5.punktu.

³⁸⁷ Senāta 2017.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-644/2017 (670018716) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 20.oktobra lēmuma lietā Nr. 670018716 4. un 5.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Pašvaldības domes deputāta tiesības saņemt informāciju

Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likuma 13.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka pašvaldības iestāžu un kapitālsabiedrību vadītājiem un citām amatpersonām deputāta vēlēšanu apgabala teritorijā ir pienākums izsniegt deputātam viņa pilnvaru realizēšanai nepieciešamo dokumentu norakstus. Līdz ar to pašvaldības domes deputātam ir subjektīvas tiesības saņemt informāciju no pašvaldības iestāžu un kapitālsabiedrību vadītājiem un citām amatpersonām.

Ja pašvaldības domes deputātam tiek atteikts sniegt informāciju vai tā vienkārši netiek sniegta, tad pastāv strīds par pašvaldības deputāta subjektīvo publisko tiesību izmantošanu, kas atbilstoši demokrātiskas tiesiskas valsts principam un Administratīvā procesa likuma 2.pantam ir pakļauts administratīvās tiesas kontrolei.³⁸⁸

Pašvaldības domes lēmums, ar kuru aizskartas domes deputāta subjektīvās tiesības

Pašvaldības domes lēmums, ar ko aizskartas deputāta subjektīvās publiskās tiesības, ir pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā. Tāds varētu būt arī lēmums par pašvaldības komisiju izveidi un komisiju personālsastāva noteikšanu, ja ir konstatējamas pašvaldības domes deputāta subjektīvās publiskās tiesības tikt iekļautam šādu komisiju sastāvā.³⁸⁹

Pašvaldības papildu informācijas pieprasījums kā atteikums sniegt prasīto informāciju

Pašvaldības rīcība, lūdzot pieteicējam sniegt papildu informāciju, norādot konkrēta dokumenta datumu, numuru un pilnu nosaukumu, ja pašvaldībai ir saprotams informācijas pieprasījums, ir pieteicēja bezjēdzīga tramdīšana un ir atzīstama par pašvaldības atteikumu sniegt prasīto informāciju.

Atbilstoši Informācijas atklātības likuma 15.panta otrajai daļai atteikumu sniegt informāciju var apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.³⁹⁰

Pašvaldības rīcība saistošo noteikumu izstrādē

Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumu Nr. 628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 92.punkts regulē pašvaldības tiesības ārējā normatīvā akta – pašvaldības saistošo noteikumu – izdošanas procesā. Savukārt pašvaldība, izdodot saistošos noteikumus, tostarp lemjot par noslēguma jautājumu nepieciešamību un saturu, veic likumdošanas funkciju pašvaldības administratīvās teritorijas ietvaros. Pašvaldības rīcība, īstenojot likumdošanas funkciju, nav pārbaudāma administratīvajā tiesā.³⁹¹

Apkopojuma sastādītāju komentārs: Līdz 2018.gada 3.novembrim šī Ministru kabineta norma paredzēja arī pašvaldības tiesības noteikt termiņu detālplānojuma īstenošanas uzsākšanai (ja par detālplānojuma īstenošanu nebija noslēgts administratīvais līgums).

³⁸⁸ Senāta 2018.gada 27.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-888/2018 (ECLI:LV:AT:2018:1127.SKA088818.7.L) 8.punkts.

³⁸⁹ Senāta 2019.gada 13.februāra lēmums lietā Nr. SKA-1023/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0213.A420254618.4.L) 6.punkts.

³⁹⁰ Senāta 2017.gada 22.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1565/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1122.SKA156517.4.L) 8.punkts.

³⁹¹ Senāta 2018.gada 13.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1439/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0913.SKA143918.4.L) 6.punkts.

Lēmums par nekustamā īpašuma lietošanas mērķi un zemes platību

Pašvaldības lēmums par nekustamā īpašuma lietošanas mērķi un lietošanas mērķim piekrītošo zemes platību ir administratīvais akts, kas pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā. Ar lēmumu noteiktais nekustamā īpašuma lietošanas mērķis tiks izmantots ne tikai jaunas zemes vienības daļas reģistrēšanai, bet arī kadastrālās vērtēšanas vajadzībām un nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai.³⁹²

Lokālpilnoņuma izstrādes procesā pieņemts lēmums

Lokālpilnoņuma izstrādes process tiek ierosināts pēc pašvaldības iniciatīvas, un lokālpilnoņums tiek apstiprināts saistošo noteikumu veidā. Tas nozīmē, ka lokālpilnoņuma izstrāde un apstiprināšana ir uzskatāma par normatīvā akta (pašvaldības saistošo noteikumu – lokālpilnoņuma) izstrādes procesu. Savukārt normatīvo aktu izdošana ir nevis valsts pārvaldes, bet likumdošanas funkcijas izpaušme.

Tas savukārt nozīmē, ka šāds lēmums nav pakļauts administratīvo tiesu kontrolei, jo normatīvā akta un tā izstrādes procesā pieņemto lēmumu tiesiskuma kontrole nav pārbaudāma administratīvā procesa kārtībā.³⁹³

17.2. Dzīvojamo māju apsaimniekošana

Pašvaldības tiesības iejaukties privāttiesiskos strīdos

Privātajās tiesībās pastāv privātautonomijas princips, kura būtība ir tā, ka indivīdiem ir tiesības brīvi noteikt savstarpējās attiecības. Savukārt iestāde privāttiesiskajās attiecībās ir tiesīga iejaukties tikai tad, ja tas ir noteikts ar normatīvo aktu un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Privātpersonai prasot iestādes iejaukšanos privāttiesiskajās attiecībās ārpus iestādes kompetences, tiek prasīta iestādes rīcība privāttiesību jomā, taču administratīvās tiesas kontrolei atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmajai daļai var tikt pakļauti tikai tādi prasījumi, kuri izriet no publiski tiesiskajām attiecībām.³⁹⁴

Pašvaldības publisko funkciju izpilde

Pašvaldības publiski tiesiskā funkcija tostarp ir organizēt dzīvojamo māju pārvaldīšanu un komunālo pakalpojumu piegādi (proti, nodrošināt, lai tā vispār tiktu veikta). Ja pašvaldība ir nolēmusi, ka mājas pārvaldīšanu un komunālo pakalpojumu nodrošināšanu veic pašvaldības komercsabiedrība (proti, privāttiesību juridiskā persona), tad tālākajām attiecībām starp pakalpojuma sniedzēju un saņēmēju ir privāttiesisks raksturs.³⁹⁵ Līdz ar to pieteicēja lūgumi saistībā ar prasījumiem par apsaimniekotāja darbību, kas saistīta ar daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, attiecināmi uz privāto tiesību jomu un risināmi vispārējās jurisdikcijas tiesā.³⁹⁶

³⁹² Senāta 2019.gada 13.marta lēmuma lietā Nr. SKA-961/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0313.A420203818.8.L) 5.punkts.

³⁹³ Senāta 2019.gada 17.jūnija lēmums lietā Nr. SKA-1162/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0617.SKA116219.3.L) 8.punkts.

³⁹⁴ Senāta 2017.gada 26.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1113/2017 (680010817) 6.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 29.marta lēmuma lietā Nr. 680010817 11.punktu.

³⁹⁵ Atsauce uz Senāta 2011.gada 20.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-158/2011 (A7034410) 6.punktu.

³⁹⁶ Senāta 2017.gada 26.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1113/2017 (680010817) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 29.marta lēmuma lietā Nr. 680010817 6.punktu.

**Prasījumi
saistībā ar
īpašuma
pārvaldīšanu un
apsaimniekošanu**

Īpašuma pārvaldīšana un apsaimniekošana vispārīgi tiek veikta privāto tiesību jomā.³⁹⁷ Tāpēc, ja personas patiesā interese, ar kādu viņš vērsies tiesā, ir risināt strīdu ar dzīvojamās mājas pārvaldnieku par nekustamā īpašuma apsaimniekošanas un komunālo pakalpojumu maksas aprēķinu, arī šāds prasījums nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā. Šāds strīds ir risināms civiltiesiskā kārtībā.³⁹⁸

17.3. Bāriņtiesas

**Aizgādības
tiesību strīdu
nošķiršana no
saskarsmes
tiesību strīdiem**

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 19.panta otro daļu bāriņtiesa izšķir vecāku domstarpības bērna aizgādības jautājumos (izņemot domstarpības par bērna dzīvesvietas noteikšanu) un, ja nepieciešams, pieņem lēmumu. Tas nozīmē, ka gadījumā, ja tiek konstatēts, ka vecāku strīds ir saistīts ar aizgādības tiesību īstenošanu, bāriņtiesai, aizstāvot un aizsargājot bērna tiesības un intereses, ir jāizšķir šis strīds, un šāds bāriņtiesas lēmums ir pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā.³⁹⁹

Ja vecāki lūdz bāriņtiesai izšķirt no aizgādības tiesībām izrietošu strīdu, bāriņtiesa pieņem lēmumu, kas pārsūdzams administratīvā procesa kārtībā.⁴⁰⁰ Savukārt strīdu par saskarsmes tiesībām izlemj tiesa civilprocesuālā kārtībā.⁴⁰¹

**Bāriņtiesas
vērtēšanas policijā
ar informāciju
par iespējamo
vardarbību pret
bērnu**

Administratīvā procesa kārtībā atsevišķi nevar tikt pārvērtēta bāriņtiesas rīcība, vērstoties tiesībsargājošā iestādē personas bērnu tiesību aizsardzības nolūkos, ja bāriņtiesas rīcībā ir nonākusi informācija par iespējamu noziedzīgu nodarījumu pret bērniem. Arī šādas rīcības pamatā esošu faktisko apstākļu izklāsts, pat ja šie apstākļi neapstiprinās, bet par to esību pastāv pamatotas aizdomas, nav vērtējams kā personas bērnu tiesību aizskārums vai bāriņtiesas prettiesiska faktiskā rīcība, nepatiesi apmelojot personu un viņas ģimeni.⁴⁰²

**Riska
novērtējuma
tiesiskā daba**

Riska novērtējums tiek sniegts procesā par aizgādības tiesībām un galīgi tiek noregulēts bāriņtiesas lēmumā par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai neatjaunošanu. Tāpēc darbības un lēmumi, kas pieņemti šā procesa ietvaros, pārbaudāmi, pārsūdzot lēmumu, kas skar pieteicēja aizgādības tiesības. Tā kā riska novērtējums pats par sevi nerada pieteicēja tiesību un tiesisko interešu aizskārums, tas arī nav atsevišķi pārsūdzams tiesā.⁴⁰³

Ar atsauci uz Senāta 2014.gada 9.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1131/2014 (670008914) 3.2. un 5.punktu.

³⁹⁷ Atsauce uz Senāta 2014.gada 4.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-516/2014 (A420447913) 7.punktu; Senāta 2016.gada 28.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-510/2016 (680087115) 3.punktu; Senāta 2016.gada 15.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1299/2016 5.punktu.

³⁹⁸ Senāta 2017.gada 19.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-906/2017 (670002117) 7.punkts.

³⁹⁹ Senāta 2017.gada 5.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1129/2017 (A420276016) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2015.gada 25.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-864/2015 (680016715).

⁴⁰⁰ Atsauce uz Senāta 2015.gada 25.jūnija lēmumu lietā Nr. SKA-864/2015 (680016715).

⁴⁰¹ Senāta 2017.gada 5.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1129/2017 (A420276016) 6.punkts.

⁴⁰² Senāta 2019.gada 9.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1269/2019 (*ECLI:LV:AT:2019:0509.SKA126919.5.L*) 2.punkts.

⁴⁰³ Senāta 2017.gada 23.marta lēmuma lietā Nr. SKA-892/2017 (680093916) 3.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2013.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-613/2013 (680023413) 7.punktu.

**Lēmums par
aizbildnības
lietas izbeigšanu**

Bāriņtiesa, pieņemot lēmumu par lietas izbeigšanu, jo tai nav teritoriālās kompetences bērna aizbildnības jautājumā, jo bērna dzīvesvieta nav Latvijā, ir pieņēmusi procesuālas dabas lēmumu. Ar šādu lēmumu vienlaikus izbeidzas bāriņtiesas uzraudzība pār pieteicēju, kas nozīmē, ka pieteicēja tiek atsvabināta no saistībām pret bāriņtiesu. Tādējādi šāds lēmums nerada pieteicējai ne tiesības, ne uzliek pienākumus, līdz ar to nav administratīvais akts.⁴⁰⁴

**Bāriņtiesas
sniegtā atzinuma
civillietā tiesiskā
daba**

Ne jebkura iestādes darbība ir faktiskā rīcība. Ja iestādes rīkojas civilprocesa ietvaros, tostarp sniedzot atzinumu kā kompetentā iestāde, tā nav faktiskā rīcība Administratīvā procesa likuma 89.panta izpratnē.⁴⁰⁵

Bāriņtiesas darbības saistībā ar sniegto atzinumu civilprocesa ietvaros pēc tiesas pieprasījuma civillietā nav izskatāms administratīvajā tiesā šo darbību civilprocesuālā rakstura dēļ. Bāriņtiesas atzinumā norādītie apstākļi var tikt apstrīdēti civillietas ietvaros. Līdz ar to arī darbības, kas attiecas uz šāda atzinuma sagatavošanas procesu, tostarp piezīmju pievienošana sēdes protokolam, kurā apspriesti apstākļi atzinuma sagatavošanai, ir darbības, kas tiek veiktas saistībā ar konkrēto civillietu.⁴⁰⁶

**Audžuģimenes
rīcības tiesiskā
daba**

Lai arī audžuģimene, pamatojoties uz bāriņtiesas lēmumu, uz noteiktu laiku nodrošina bērna aprūpi un uzraudzību, laikā, kamēr bērns atrodas audžuģimenē, bērna personisko un mantisko tiesību un interešu vienīgais juridiskais pārstāvis ir bāriņtiesa (*Bāriņtiesu likuma 17.panta 10.punkts*). Bāriņtiesa ir tas subjekts, kurai īpaši jāraugās, lai tiktu nodrošinātas audžuģimenē ievietota bērna tiesības un intereses.⁴⁰⁷ Savukārt persona kā audžuģimene bērna aprūpes pienākumus ar bāriņtiesas piešķirtām tiesībām veic kā privātpersona. Ņemot vērā, ka personas atbilstību audžuģimenes pienākumu veikšanai saskaņā ar Audžuģimenes noteikumos noteiktajiem kritērijiem ir atzinusi bāriņtiesa, arī veikt kontroli pār audžuģimenes rīcību ir vienīgi bāriņtiesas kompetencē. Respektīvi, izvērtēt, vai audžuģimene ir rīkojusies saskaņā ar bērna tiesiskajām interesēm un citiem normatīvajos aktos noteiktajiem audžuģimenes pienākumiem, atbilstoši Bāriņtiesu likuma 17.pantam (tieši noteic bāriņtiesas pienākumu citastarp izskatīt sūdzības un iesniegumus par audžuģimenes rīcību) ir bāriņtiesas uzdevums. Bāriņtiesa ir kompetentā iestāde šādu sūdzību izskatīšanā un attiecīgu lēmumu pieņemšanā veikt tālākas darbības bērna tiesisko interešu aizsardzībai.

Ievērojot minēto, audžuģimene neveic darbības valsts pārvaldes jomā, un tās rīcība nav uzskatāma par faktisko rīcību Administratīvā procesa likuma izpratnē.⁴⁰⁸

⁴⁰⁴ Senāta 2017.gada 23.maija lēmuma lietā Nr. SKA-427/2017 (680025716) 6.punkts.

⁴⁰⁵ Senāta 2018.gada 21.decembra lēmums lietā Nr. SKA-1650/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:1221.SKA165018.4.L*) 4.punkts. ar atsauci uz Senāta 2015.gada 25.februāra lēmumu lietā Nr. SKA-491/2015 (680079614); Senāta 2017.gada 3.februāra lēmumu lietā Nr. SKA-739/2017 (670020816).

⁴⁰⁶ Senāta 2018.gada 21.decembra lēmums lietā Nr. SKA-1650/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:1221.SKA165018.4.L*) 6.punkts.

⁴⁰⁷ Atsauce uz Senāta 2018.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr. SKA-885/2018 (A420256416) 18.punktu.

⁴⁰⁸ Senāta 2019.gada 12.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1124/2019 (*ECLI:LV:AT:2019:0412.A420143819.9.L*) 7. un 8.punkts.

**Aizgādības
nodibināšana
mantojumam**

Jautājums, vai pār mantojumu ir nodibināma aizgādība, ir vienīgi notāra kompetencē. Šāds notāra lēmums par aizgādības nodibināšanu vai atteikšanos nodibināt aizgādību (ja notārs atzīst, ka tam nav pamata) nav pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā. Savukārt bāriņtiesas kompetencē ir vienīgi izpildīt notāra lēmumu (notariālo aktu) par aizgādības nodibināšanu un iecelt mantojumam par aizgādni ar tam nepieciešamajām spējām apveltītu konkrētu personu.⁴⁰⁹

---

⁴⁰⁹ Senāta 2019.gada 22.februāra lēmums lietā Nr. SKA-1002/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0222.A420154718.13.L), 6.punkts.

18. Vides tiesības

Dabas
aizsardzības
plāna
pārsūdzēšana

Dabas aizsardzības plāns nerada tiešas tiesiskās sekas. Tikai izņēmuma gadījumos tiešas sekas izriet no paša dabas aizsardzības plāna (piemēram, atbilstoši Gaujas nacionālā parka likuma 7.panta otrās daļas 3.punktam dabas resursu ieguve ir atļauta, ja tas nepieciešams saskaņā ar dabas aizsardzības plānu).⁴¹⁰

Tāpat vispārīgi dabas aizsardzības plāns nav pārsūdzams administratīvajā tiesā, taču nepieciešams konstatēt, vai konkrētajā situācijā tas rada personai tiešas tiesiskas sekas un vai pastāv personas tiesību un tiesisko interešu ierobežojums.⁴¹¹

Lēmums par
ietekmes uz vidi
novērtējumu
nepiemērošanu

Sākotnējā izvērtējuma lēmums, ar kuru tiek atzīts, ka ietekmes uz vidi novērtējums nav nepieciešams, nav atsevišķi pārsūdzams tiesā. Ņemot vērā to, ka lēmums par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu pats par sevi nevar radīt kaitējumu videi vai tā draudus, bet to var izraisīt tikai lēmums par plānotās darbības akceptēšanu, tad jebkuri sabiedrības iebildumi nav izvērtējami tiesā atsevišķā tiesvedībā, bet tie var tikt pārbaudīti tiesā, izskatot pieteikumu par darbību akceptējošā lēmuma tiesiskumu.⁴¹²

Atmežošanas
atļauja

Ministru kabineta lēmums atļaut vai neatļaut atmežošanu būvniecības īstenošanai nav uzskatāms par starplēmumu būvatļaujas izdošanas procesā. Šim lēmumam pašam par sevi (papildus būvatļaujai) ir būtiska ietekme uz personas tiesībām būvēt, jo bez atmežošanas atļaujas būvniecība kāpu aizsargjoslas meža teritorijā nav pieļaujama. Ņemot vērā, ka šāds lēmums var tikt pieņemts pēc tam, kad būvatļauja jau ir izdota, nav pamata saistīt šā lēmuma pārsūdzības iespējas ar būvatļaujas pārsūdzēšanu.⁴¹³

Lēmums par
labvēlīga
administratīvā
akta nosacījumu
pārvērtēšanu

Lai noskaidrotu, kādas tiesiskās sekas pieteicējam rada apstākļi, ka Vides pārraudzības valsts birojs ir uzdevis pārvaldei izvērtēt, vai pieteicējam izdotajā administratīvajā aktā nepieciešams ietvert kādus papildu nosacījumus, noskaidrojams, kāda daba ir tiem administratīvā akta nosacījumiem, par kuru atkārtotu izvērtēšanu un noteikšanas nepieciešamību pārvaldei uzdots lemt. Ja būtu konstatējams, ka pieteicēja nedrīkst izmantot ar piesārņojošās darbības atļauju piešķirtās tiesības, kamēr nav galīgi atrisināts jautājums par administratīvajā aktā iekļaujamiem nosacījumiem, varētu būt pamats atzīt, ka biroja lēmums pats par sevi jau rada pieteicējam tiesiskas sekas (liedz izmantot ar piesārņojošās darbības atļauju piešķirtās tiesības).⁴¹⁴

⁴¹⁰ Atsauce uz Senāta 2016.gada 5.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1281/2016 (A420142616) 4.punktu.

⁴¹¹ Senāta 2017.gada 6.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-904/2017 (670001117) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2017.gada 12.janvāra lēmuma lietā Nr. 6700011173.punktu.

⁴¹² Senāta 2018.gada 4.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-794/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0104.A420358914.5.L) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 10.oktobra sprieduma lietā Nr. A420358914 (ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1010.A420358914.2.L) 9.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2012.gada 30.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-139/2012 (A42991709) 9. un 11.–13.punktu.

⁴¹³ Senāta 2017.gada 11.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1198/2017 (A420267015) 11.punkts.

⁴¹⁴ Senāta 2019.gada 21.marta lēmuma lietā Nr. SKA-1063/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0321.A420125919.4.L) 7.punkts.

**Zemesgabala
īpašnieka tiesības
prasīt lēmumu
par pienākuma
uzlikšanu
atkritumu
radītājam**

Personai kā zemes īpašniecei ir tiesības prasīt, lai Valsts vides dienests izdotu administratīvo aktu, ar kuru patiesajam atkritumu radītājam tiktu uzlikts pienākums nodot apsaimniekotājam atkritumus, kuri prettiesiski novietoti personas zemes īpašumā tam neparedzētā vietā. Attiecīgi Valsts vides dienesta atteikums izdot šādu administratīvo aktu skar personas tiesiskās intereses un ir pārsūdzams tiesā.⁴¹⁵

---

⁴¹⁵ Senāta 2019.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1161/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0531.A420213418.15.L) 8.punkts.

19. Administratīvo pārkāpumu lietas un kriminālprocess

19.1. Administratīvo pārkāpumu lietu jautājumi

Lēmums (rīcība)
administratīvā
pārkāpuma
lietvedības jomā

No 2012.gada 1.jūlija administratīvo pārkāpumu lietas no administratīvo tiesu pakļautības ir nodotas vispārējās jurisdikcijas tiesu pakļautībā.⁴¹⁶ Tāpat kopš 2013.gada 1.janvāra Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punktā ir noteikts, ka administratīvais akts nav lēmums, kas pieņemts lietvedībā administratīvā pārkāpuma lietā. Tādējādi šobrīd administratīvā procesa kārtībā nav izskatāmi tādi lēmumi (arī iestādes rīcība), kas tiek pieņemti (vai ir pieņemami) administratīvā pārkāpuma lietvedības ietvaros.⁴¹⁷

Apcietinājuma kā drošības līdzekļa kriminālprocesā piemērošana un aizturēšana saistībā ar administratīvu pārkāpumu ir savstarpēji nošķirami procesuāli līdzekļi.

Amatpersonas
veikta rīcībā
administratīvā
pārkāpuma lietas
ietvaros

Ja no lietas apstākļiem var secināt, ka personas aizturēšana veikta administratīvā pārkāpuma lietas, nevis kriminālprocesa ietvaros, tad administratīvajai aizturēšanai jānotiek saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normām administratīvā pārkāpuma gadījumā (252.pants). Taču administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros veikta amatpersonu rīcība nav iestādes faktiskā rīcība.

Tātad arī administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros veiktu procesuālu darbību pārbaude neietveras administratīvo tiesu kompetencē.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 288.panta pirmo daļu administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšana ir piekritīga vispārējās jurisdikcijas tiesām. Iestādes procesuālos lēmumus (rīcību) administratīvā pārkāpuma lietā persona var pārsūdzēt kopā ar galīgo lēmumu, iesniedzot sūdzību vispārējās jurisdikcijas tiesā.⁴¹⁸

Policijas lēmums

[1] Ne visi policijas lēmumi tiek pieņemti kriminālprocesa vai administratīvo pārkāpumu procesa ietvaros. Ja policijas iestāde, īstenojot publisko varu, pieņem lēmumu, ar kuru privātpersonai tiek radītas patstāvīgas galīga rakstura tiesiskās sekas, un šis lēmums nav vērsts uz administratīvā pārkāpuma lietvedības vai kriminālprocesa īstenošanu, šāds lēmums ir administratīvais akts.⁴¹⁹

[2] Tas, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss (175. un 175.²pants) nosaka administratīvo atbildību par ļaunprātīgu nepakļaušanos policijas amatpersonas prasībām, pats par sevi nepadara policijas amatpersonas prasības par izvirzītām administratīvā pārkāpuma lietvedības ietvaros.⁴²⁰

⁴¹⁶ Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārejas noteikumu 13.punkts.

⁴¹⁷ Senāta 2017.gada 3.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-517/2017 (680041016) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2016.gada 14.jūlija lēmuma lietā Nr. 680041016 9.punktu.

⁴¹⁸ Senāta 2017.gada 23.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1546/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1123.SKA154617.5.L) 5.punkts.

⁴¹⁹ Senāta 2019.gada 15.februāra lēmums lietā Nr. SKA-946/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0215.SKA094619.5.L) 5.punkts.

⁴²⁰ Senāta 2019.gada 15.februāra lēmums lietā Nr. SKA-946/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0215.SKA094619.5.L) 5.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2013.gada 9.maija lēmuma lietā Nr. SKA-489/2013 (670003013) 8.punktu.

Brīdinājums par lēmuma izpildi, kas pieņemts administratīvā pārkāpuma lietā

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punktam lēmums, kas pieņemts lietvedībā administratīvā pārkāpuma lietā, nav administratīvais akts. Līdz ar to arī administratīvā pārkāpuma lietas procesā, tostarp saistībā ar šo lēmumu izpildi, pieņemtie lēmumi nav pakļauti administratīvās tiesas kontrolei. To nemaina arī iestādes brīdinājumā par piespiedu izpildi norādītais, ka minēto brīdinājumu var pārsūdzēt administratīvā procesa kārtībā.⁴²¹

Ieraksts Valsts policijas Elektroniskajā notikumu žurnālā

Ieraksts Valsts policijas Elektroniskajā notikumu žurnālā nav atzīstams nedz par administratīvo aktu, nedz par iestādes faktisko rīcību Administratīvā procesa likuma izpratnē. Tas nerada privātpersonai nekādas tiesiskās sekas, bet ir vērsti uz saņemtās informācijas par likuma pārkāpumu pārbaudi.⁴²²

Apkopojuuma sastādītāju komentārs: Atbilstoši Ministru kabineta 2012.gada 20.marta noteikumu Nr.190 “Noteikumi par notikumu reģistrēšanas kārtību un policijas reaģēšanas laiku” 3.punktam iesniegumus un informāciju par notikumiem un tajos iesaistītajām personām neatkarīgi no informācijas saņemšanas veida (rakstiski, elektroniski vai mutiski) policija nekavējoties reģistrē vienotajā notikumu reģistrā, kas ir valsts informācijas sistēmas “Integrētā iekšlietu informācijas sistēma” sastāvdaļa.

Mantas īpašnieka tiesību aizsardzība administratīvā pārkāpuma lietā

Likumdevējs ir tieši noregulējis, kādā kārtībā administratīvā pārkāpuma lietā mantas īpašnieks var aizsargāt savas tiesības un tiesiskās intereses. Šī persona var vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā, tas ir, tiesā, kurai ir pakļauta izskatīšanai administratīvā pārkāpuma lieta. Tas nozīmē, ka šīs kategorijas lietas (administratīvo pārkāpumu lietas) un to ietvaros pieņemtu lēmumu tiesiskuma kontrole nav pakļauta administratīvajai tiesai.⁴²³

19.2. Kriminālprocesa jautājumi

[1] Administratīvo tiesu kompetencē neietilpst jautājumi, kas saistīti ar kriminālprocesuālu lēmumu pieņemšanu, tostarp par kriminālprocesa ierosināšanu vai atteikšanos ierosināt kriminālprocesu. Likumdevējs to ir skaidri norādījis, izslēdzot no administratīvā akta definīcijas kriminālprocesuālus lēmumus, proti, Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punkts noteic, ka administratīvais akts nav kriminālprocesuāls lēmums. Tādējādi secināms, ka darbības, kas saistītas ar lēmuma par

⁴²¹ Senāta 2018.gada 25.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-797/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:0725.SKA079718.5.L*) 5.punkts.

⁴²² Senāta 2019.gada 30.janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-904/2019 (*ECLI:LV:AT:2019:0130.A420298617.9.L*) 7.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2018.gada 15.oktobra lēmuma lietā Nr. A20298617, 5.punktu.

⁴²³ Senāta 2019.gada 11.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1265/2019 (A420271118) 7.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2016.gada 28.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-709/2016 (b.n.); Senāta 2018.gada 29.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1438/2018 (670008918) 7.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs
kriminālprocesa uzsākšanu pieņemšanu, ir darbības, kuras tiek veiktas kriminālprocesa ietvaros un kuras Administratīvās tiesu kompetencē neietilpst.

Kriminālprocesā pieņemti lēmumi

[2] Tā kā kriminālprocesuāli lēmumi nav administratīvie akti, to pārbaude nenotiek administratīvajā tiesā. Administratīvā tiesa nevar lemt, vai būtu uzsākams kriminālprocess saistībā ar personas norādītajiem apstākļiem. Kriminālprocesuālās darbības un lēmumus, kā arī to kontroli likumdevējs ir regulējis Kriminālprocesa likumā.⁴²⁴

[3] Lēmums par kriminālprocesa uzsākšanu ir kriminālprocesuāls lēmums – tā pieņemšanu reglamentē Kriminālprocesa likuma normas, kurās noteikts šāda lēmuma pieņemšanas pamats, pieņemšanas un pārsūdzēšanas kārtība. Minētais attiecināms arī uz darbībām, kas ir vērstas uz kriminālprocesuālā lēmuma sagatavošanu, kā arī citām darbībām, kuru veikšana paredzēta Kriminālprocesa likumā. Administratīvo tiesu kompetencē neietilpst risināt jautājumus, kas saistīti ar Valsts policijas vai prokuratūras kompetenci kriminālprocesa uzsākšanā, un administratīvā tiesa nevērtē, cik pamatoti izmeklētājs vai prokurors pieņem lēmumu par kriminālprocesa uzsākšanu. Šie jautājumi risināmi atbilstoši Kriminālprocesa likuma normām, un lēmumi pārsūdzami Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.⁴²⁵

Kriminālprocesa ietvaros īstenotā aizstāvība

Kriminālprocesa likums paredz, ka kriminālprocesa ietvaros ir jānodrošina apsūdzētās personas cilvēktiesības, tātad tostarp arī tiesības uz taisnīgu tiesu un attiecīgi arī tiesības uz aizstāvi (Kriminālprocesa likuma 12. un 20.pants). Tādējādi tiesību uz taisnīgu tiesu un tostarp tiesību uz aizstāvi nodrošināšana krimināllietā tiek īstenota kriminālprocesa ietvaros.⁴²⁶

Attiecīgi jautājums par to, vai apsūdzētajam ir pienācīgi nodrošinātas tiesības uz aizstāvi, ir jautājums par to, vai apsūdzētajam kriminālprocesa ietvaros ir nodrošinātas tiesības uz taisnīgu tiesu, un tas ir risināms kriminālprocesa ietvaros.⁴²⁷

Iepazīšanās ar krimināllietas materiāliem

Jautājums par iepazīšanos ar krimināllietas materiāliem izlemjams konkrētā kriminālprocesa ietvaros un to regulē tieši Kriminālprocesa likuma normas, un iestādes rīcība kriminālprocesa ietvaros nav pārbaudāma administratīvā procesa kārtībā.⁴²⁸

⁴²⁴ Senāta 2017.gada 23.marta lēmuma lietā Nr. SKA-881/2017 (670000717) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 6.janvāra lēmuma lietā Nr. 670000717 4.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 5.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-218/2010 (A7036609) 5.punktu; Senāta 2010.gada 21.maija lēmuma lietā Nr. SKA-528/2010 (b.n.) 6.punkts.

⁴²⁵ Senāta 2017.gada 4.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1228/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1004.SKA-1228-17.1.L) 4.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama 2017.gada 13.marta lēmuma lietā Nr. 680009817 6.punktu. Ar atsauci uz Senāta 2010.gada 5.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-218/2010 (A7036609) 3. un 5.punktu.

⁴²⁶ Atsauce uz Senāta 2014.gada 6.jūnija lēmums lietā Nr. SKA-688/2014 (680002414).

⁴²⁷ Senāta 2019.gada 24.aprīļa lēmums lietā Nr. SKA-1218/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0424.SKA121819.3.L) 4.punkts.

⁴²⁸ Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama 2019.gada 11.februāra lēmuma lietā Nr. 680006319 (ECLI:LV:ADRJVTN:2019:0211.680006319.2.L), 5.punkts. Ar Senāta 2019.gada 16.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1120/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0416.SKA112019.5.L) tika atteikts izskatīt blakus sūdzību.

**Kriminālprocesā
veiktās darbības**

[1] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajai daļai kriminālprocesuāli lēmumi nav administratīvie akti. Administratīvā procesa likuma 89.pantā definētā faktiskā rīcība atšķirībā no administratīvā akta ir faktisku, nevis tiesisku seku radīšana privātpersonai, taču pēc pārējām pazīmēm tā atbilst administratīvā akta jēdzienam. Tādējādi arī atsevišķa faktiska rakstura darbība kriminālprocesā nav faktiskā rīcība administratīvā procesa izpratnē.⁴²⁹ Savukārt tas, vai attiecīgā rīcība ir faktiska rakstura darbība kriminālprocesā, ir nosakāms, izvērtējot tās saistību ar konkrēta kriminālprocesa norisi un šīs rīcības mērķi.⁴³⁰

Kriminālprocesa virzītāja rīcība, nododot personas, kurai piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, mantu trešajai personai, lai nodrošinātu tās pārvaldīšanu, tiek veikta attiecīgā kriminālprocesa ietvaros un ir vērsta uz kriminālprocesuāla mērķa sasniegšanu – kriminālprocesa radītās netiešās ietekmes uz personas cilvēktiesībām mazināšanu. Līdz ar to šāda kriminālprocesa virzītāja rīcība ir faktiska rakstura darbība kriminālprocesa ietvaros, kas nevar tikt izvērtēta administratīvajā procesā tiesā.⁴³¹

[2] Policijas rīcība kriminālprocesa ietvaros, tostarp arī iesaistīto personu informēšana par kriminālprocesa ierosināšanu un tā ietvaros veiktajām procesuālajām darbībām, nav pārbaudāma administratīvā procesa kārtībā. Šāda rīcība tiek veikta kriminālprocesa ietvaros un attiecīgi arī ir pārbaudāma kriminālprocesa ietvaros, nepieciešamības gadījumā iesniedzot sūdzību prokuratūrā.⁴³²

**Kriminālprocesa
ietvaros
pieņemtu
lēmumu izpilde**

Administratīvā tiesa nevar pārvērtēt kriminālprocesuālā lēmuma tiesiskumu vai veikt kriminālprocesuālā lēmuma izpildes pareizības izvērtēšanu. Uzņēmumu reģistra lēmums, ar kuru nolemts reģistrēt pieteicēja mantai arestu, nerada pieteicējam tiesiskās sekas, un līdz ar to šāds lēmums nav administratīvais akts, kas būtu pārsūdzams tiesā Administratīvā procesa likumā paredzētajā kārtībā. Turklāt likumdevējs tieši paredzējis, ka Uzņēmumu reģistrs reģistrē kompetentu iestāžu vai amatpersonu lēmumus un rīkojumus, ar kuriem piemērots nodrošinājuma līdzeklis, *nepieņemot atsevišķu lēmumu*.⁴³³

⁴²⁹ Atsauce uz Senāta 2008.gada 4.marta lēmuma lietā Nr. SKA-140/2008 (A7023107) 9.punktu.

⁴³⁰ Senāta 2017.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1095/2017 (A420237715) 4.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2008.gada 4.marta lēmuma lietā Nr. SKA-140/2008 (A7023107) 12. un 13.punktu; Senāta 2016.gada 30.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1473/2016 (680052616) 4.1.–4.3.apakšpunktu.

⁴³¹ Senāta 2017.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1095/2017 (A420237715) 5.punkts.

⁴³² Senāta 2019.gada 16.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1120/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0416.SKA112019.5.L) 3.punkts.

⁴³³ Senāta 2017.gada 7.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1385/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0907.SKA-1385-17.1.L) 5.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2017.gada 22.jūnija lēmuma lietā Nr. 670011017 6.punktu.

Administratīvajām tiesām pakļautie jautājumi: tiesu prakse 2017-2019.gada jūnijs

Atlīdzinājuma prasījums par valsts amatpersonas bezdarbību, kas atzīta par noziedzīgu nodarījumu

Ja personai nemantiskais kaitējums vai zaudējumi nodarīti ar valsts amatpersonas bezdarbību, kas atzīta par noziedzīgu nodarījumu, proti, faktiskā rīcība ir jau transformējusies par noziedzīgu nodarījumu, un tas ir atzīts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu krimināllietā, tad primāri par nodarīto kaitējumu un par zaudējumiem atbild tieši persona, kura ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, un šī persona atbild Kriminālprocesa likumā un Civīlprocesa likumā noteiktajā kārtībā.⁴³⁴

Atlīdzinājuma prasījuma par zaudējumiem, kas nodarīti ar kriminālprocesa

Gadījumos, kad persona vēlas saņemt kriminālprocesa dēļ radušos zaudējumu atlīdzību, nevar attiecināt Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumu, jo šis likums regulē tikai tādu zaudējumu atlīdzinājumu, kas nodarīti administratīvā procesa ietvaros (ar administratīvo aktu vai faktisko rīcību), nevis kriminālprocesā.⁴³⁵

Prasījumi par liecinieku liecībās, kas sniegtas kriminālprocesa ietvaros

Lēmumi, kas pieņemti kriminālprocesa lietas ietvaros, vai darbības, kas veiktas šajās lietās, var tikt pārsūdzētas Kriminālprocesa likuma noteiktajos gadījumos un noteiktajā kārtībā.⁴³⁶

Administratīvā procesa kārtībā nav izskatāms jautājums par liecinieka liecības kriminālprocesā ietverto ziņu patiesumu un ar to saistītā atlīdzinājuma piešķiršanu.⁴³⁷

---

⁴³⁴ 2018.gada 11.oktobra Senāta Departamentu priekšsēdētāju sēdes lēmuma 5.punkts. Skat. arī: Senāta 2018.gada 6.decembra lēmumu lietā Nr. SKA-1302/2018 (*ECLI:LV:AT:2018:1206.SKA130218.7.L*) 6.punkts.

⁴³⁵ Senāta 2017.gada 31.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1026/2017 (A420231515) 8.punkts.

⁴³⁶ Senāta 2017.gada 10.marta lēmuma lietā Nr. SKA-612/2017 (680068216) 3.punkts. Skatīt arī: Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama 2016.gada 14.oktobra lēmuma lietā Nr. 680068216 4.punktu.

⁴³⁷ Senāta 2017.gada 10.marta lēmuma lietā Nr. SKA-612/2017 (680068216) 3.punkts.